

İNCİNUR ATİK GÜRBÜZ**

İBB Atatürk Kitaplığı “K403” Numaralı Mecmuanın MESTAP’a Göre Tasnifi*

Classification Of Ibb Atatürk Library Journal
Numbered “K403” According to MESTAP

Ö Z E T

Mecmualar, Osmanlı toplumunu anlamaya yönelik önemli kaynaklardır. Mecmuaların içeriği başta edebiyat olmak üzere dil, tarih, müzik, sosyoloji, biyografi, hukuk, tıp, eczacılık, ilahiyat, astronomi, astroloji gibi günümüzde farklı disiplinler olarak kabul edilmiş alanlara ait kişisel kayıtlardan ya da genel geçer bilgilerden oluşur. İçerdikleri kayıtlar/bilgiler/metinler üzerinden Osmanlı okur-yazarlarının birikimleri, estetik zevkleri, okuma alışkanlıkları, şair-şir tercihleri ve gündelik yaşamlarında ihtiyaç duydukları bilgiler hakkında somut veriler sunarlar. Mecmuaların sayısı ve içerdikleri metinlerin çeşitliliği konu üzerine çalışmayı zorlaştırmaktadır. Konu üzerinde genele şamil çalışmalar kolaylaştırmak için mecmuaların içerik dö-kümlerinin yapılması ve bu içeriğin farklı bağlamlarda sınıflandırılmasına imkân verecek veritabanlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Edebiyat tarihi açısından ehemmiyet taşıyan bu eserlerin okunmaları ve tasnif edilmeleri, belirli bir süreden beri, edebiyat tarihi çalışanları MESTAP ismiyle anılan proje etrafında toplamaş bulunmaktadır. Bu çerçevede birçok mecmua gerek tez olarak çalışılmakta gerekse de çeşitli çalışmalara konu olmaktadır. Bu çalışmada da İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı’nda bulunan Bel_Yz_K_0403 numaraya kayıtlı olan mecmua MESTAP çerçevesinde tasnif edilmiştir. Yazmada mecmuanın derleyicisine, derlenme tarihine vb. ilişkin herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Ancak içeriği üzerinde yapmış olduğumuz incelemelerden mecmuanın Aydın, Tire, Ödemiş

ABSTRACT

Journals are among the important sources for understanding the Ottoman society. The contents of the journals mainly consist of personal records or general knowledge on areas such as literature, language, history, music, sociology, biography, law, medicine, pharmacy, theology, astronomy, and astrology, which are accepted as separate disciplines today. Through the records/information/texts they contain, they provide concrete data about the Ottoman literates’ knowledge, aesthetic tastes, reading habits, poet-poetry preferences and the information they need in their daily lives. The number of journals and the variety of texts they contain make it difficult to work on the subject. In order to facilitate generalized studies on the subject, it is necessary to break down the contents of the journals and to develop databases that will allow the content to be classified in different contexts. The reading and classification of these works that are important in terms of the literary history has gathered scholars who work on literary history around the project which is known as MESTAP (Systematic Classification of Journals Project) for a certain period of time. In this context, many journals are both the subjects of thesis and of various studies. In this study, the journal which is registered to the Metropolitan Municipality Atatürk Library with number Bel_Yz_K_0403 will be classified within the framework of MESTAP. In the manuscript, there is no record regarding the compiler, the date of compilation, etc. However, we can say that from the

* Makalenin Geliş Tarihi: 10.05.2019 / Kabul Tarihi: 13.06.2019.

** Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, (incinuratik@hotmail.com), Orcid Id: 0000-0002-4551-9741.

civarında yaşamış ve muhtemelen Bektaşî şeyhi olan ismini bilemediğimiz bir kişi tarafından 19. yüzyılda derlendiğini söyleyebiliriz.

examinations we have made on the contents of the journal, it was compiled in the 19th century by a person who lived in Ödemiş, Tire, Aydın and probably was a Bektashi sheikh whose name we do not know.

ANAHTAR KELİMELER

Mecmua, fevâîd ve şiir mecmuası, İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K_0403, 19. yüzyıl, MESTAP.

KEYWORDS

Journal, fevâîd and poetry journal, IBB Atatürk Library Bel_Yz_K_0403, 19th Century, MESTAP.

Giriş

Osmanlı edebî geleneği içerisinde meydana getirilmiş olan mecmualar¹, zengin içerikleriyle dönem toplum hakkında eşsiz bilgiler barındırır. Derleyiciler mecmualarına gündelik yaşantılarında ihtiyaç duydukları bilgileri, beğendikleri manzum/mensur sanatsal metinleri kaydetmişlerdir. Her derleyici, derlemesini kendi ihtiyaçları ve beğenileri doğrultusunda yaptığı için her mecmua biriciktir. Bu bakımdan her bir mecmua hem bizzat derleyicisinin hem de mensubu olduğu sosyal grupların birikimleri, eğilimleri, alışkanlıkları ve yaşama biçimleri hakkında eşsiz kayıtlar içerirler.

Şekil ve içeriklerinin değişken olması, mecmualar üzerinde çalışmayı ve türün bütününe yönelik tespitler yapmayı zorlaştırmaktadır. Bunların yanı sıra asıl zorluk, mecmuaların içeriklerinin işlevsel olarak nasıl dolaşıma sokulacağı meselesidir. Zira sayıları, hacimleri ve çeşitlilikleri göz önünde bulundurulduğunda günümüz okuyucusunun/araştırmacısının bu eserlerin içeriklerine hâkim olması son derece güçtür. Teker teker bütün mecmuaların içerikleri, onu derleyen bireyi tanıma, anlama ve değerlendirme bakımından değerlidir. Ancak bu eserlerin asıl kıymetli yanı, derleyicileri ve eserlerini örneklem olarak kabul edip buradan hareketle bütün Osmanlı okur-yazarları ve hatta toplumu için geçerli olabilecek tespitler yapma imkânı vermesidir. Bu tür çalışmaların yapılabilmesi için de öncelikle mecmuaların metinlerinin günümüz harflerine aktarılması, bundan sonra da içeriklerinin taranması, bir araya getirilmesi ve farklı bağlamlarda tekrar tekrar sınıflandırılması gerekmektedir. Mecmuaların

¹ Mecmuanın tanımı, şekil ve içerik özellikleri ile mecmuaların klâsik kaynaklar içerisindeki konumunu, edebiyat araştırmaları açısından önemine ilişkin muhtelif araştırma ve değerlendirmeler mevcut olduğu için (bk. Aydemir 2001; Gürbüz 2018: 3-7; Köksal 2006; Köksal 2010; Kut VI/1986; Uzun 2003: XXVIII/265-268; Yılmaz 2008) çalışmamızda meselenin bu yönüne temas edilmeyecektir.

içerik dökümüyle ortaya çıkan -ve sonraki süreçte çıkacak olan- külliyyatın hacmi düşünüldüğünde bunun uzun ve zorlu bir süreç olacağı aşikârdır. Böyle bir işin yapılması ancak bilişim teknolojilerinden yararlanarak amaca yönelik olarak hazırlanmış veritabanları ile mümkün olabilecektir. İşte son dönemde pek çok araştırmacının katılımı ile hayata geçirilen “Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi² (MESTAP)” bu amaca yönelik hazırlanmış bir çalışmadır. Bu çalışmada da aşağıda detayları verilecek olan mecmuanın MESTAP çerçevesinde içerik dökümünün yapılmasını amaçlanmaktadır.

Nüsha Tavsifi:

İncelememize konu olan mecmua, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Bel_Yz_K_0403 numarada yer almaktadır. Siyah meşin ciltli eser, 165 x 105 mm ebatlarındadır. İlk bakışta eserin yapısal bütünlüğünü koruduğu dikkati çekmektedir. Fizikî bakımdan oldukça iyi durumdaki eser, 66 ve 67. yaprakların dışında, tamamı aynı tür kâğıttan oluşan, cetvelsiz toplam 67 yapraktan müteşekkildir. Eser, yaprak esasına göre baştan sonra kadar eski ve yeni Arap rakamlarıyla iki kez numaralandırılmıştır. Bu numaralandırmalara göre nüshada herhangi bir yaprak eksikliği ya da karışıklığı yoktur. Mecmuadaki metinlerin akışında da sayfa eksikliği ya da karışıklığına işaret eden bir sorun bulunmamaktadır. Sayfalardaki satır sayıları değişkendir. Mensur metinlerin bulunduğu sayfalarda 15 satır, şiirlerin yazıldıkları sayfalarda çoğunlukla 10 ya da 15 satır, metinlerin yoğunlaştığı orta sayfalardaysa 20-25 satır civarında olduğu görülmektedir. Kimi sayfalarda sadece iki satır yazılmış, sayfanın diğer kısımlarına hesaplamalar (9a), karalamalar (56a) ve hat temrinine benzer çalışmalar (67a) yapılmıştır. 65a ve 67a sayfalarında kara kalemle çizilmiş, basit iki insan portresi yer almaktadır. 67a’daki portre sonradan silinmeye çalışılmıştır.

Mecmuayı oluşturan metinler, çoğunlukla sayfaların neredeyse tamamını kaplayacak şekilde yazılmıştır. Bu sebeple sayfa kenarlarında neredeyse hiç boşluk yoktur. Bu sebeple çok az sayfanın kenarına metin yazılmıştır.

² Proje hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Köksal 2012.

Yazmanın iç kapağının üst kenarında bazı hesaplamalar bulunmaktadır. Sayfanın ortasında içeriği okunamayan dış çerçevesi belli belirsiz görünen yuvarlak bir mühür, onun altında “Talat Bayrakçı Kitapları, No.” yazılı bir kütüphane mührü, onun altında “İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, No.: K.403” yazılı başka bir kütüphane mührü bulunmakta ve yanında da “sa’âdetmendim efendim” ibaresi yer almaktadır. Sayfanın altında da metni aşağıdaki tabloda verilen bir beyit bulunmaktadır. Sayfanın altında kurşun kalemle yazılmış okunamayan iki ibare daha mevcuttur. 1a sayfasının üst kısmında kurşun kalemle yazılmış “50 guruşa Hâfız Ahmed Efendiden alındı. 7 Temmuz 1932.” notu ile metinleri aşağıdaki tabloda verilen ilaç tarifleri ve tedavi yöntemlerine ilişkin dört kayıt yer almaktadır. 1b-66b sayfasından itibaren mecmuanın asıl metni başlamaktadır. Bu bölümde farklı şekil ve içerik özelliklerine sahip manzum ve mensur metinler yer almaktadır. İleride detayları ile açıklanacağı üzere mecmuanın tamamında -iç kapak da dâhil olmak üzere bütün sayfalarda- 201’i manzum ve 26’sı mensur olmak üzere toplam 227 metin yer almaktadır. Manzum metinler 1 beyitten 121 beyte kadar değişen uzunluklarda olup farklı nazım şekilleri ve türlerinde yazılmışlardır. Şiirlerin büyük çoğunluğu 15 ila 19. yüzyıllar arasında yaşamış Türk şairlerinin şiirlerinden oluşmaktadır. Bunun yanında az sayıda Farsça müstakil şiirle, -farklı şiirlerin içerisinde- Arapça mısralar da yer almaktadır. Metinleri birbirinden ayırmak için -genellikle de metinlerin daha sıkışık yazıldığı mecmuanın orta kısımlarında- aralarına çizgi çekilmiş, kimi zaman da altlarına “temmet” ifadesi yazılmış. Bazı manzum metinlerin başına nazım türü ya da şekline işaret eden -kimisi yanlış nazım şekline işaret eden- başlıklar yazılmıştır. Yine bazı mensur metinlerin başında da içerik hakkında fikir veren başlıklar bulunmaktadır. Şiirlerin nakaratları çoğunlukla tekrar yazılmamış, bunun yerine “eyzan” yazılarak mısra tekrarına işaret edilmiştir.

Nüshada mecmuanın ne zaman derlendiğine dair açık bir kayıt bulunmamaktadır. Ancak eserde yer alan bazı metinlerdeki tarihlerden mecmuanın derlendiğini zamanı yaklaşık olarak tespit etmek mümkün olabilmektedir. Aşağıda detayları aktarılan bu kayıtlar (bk. “Mecmuanın İçeriğine İlişkin Tespitler” başlıklı bölüm) 62b’de bulunan 17 Ramazan [12]57 (2 Kasım 1841) ve 63a’da yer alan 2 Rebûlâhir(?) [12]59 (2 Mayıs 1843) tarihli mektuplardan ve derleyicinin, oğlu Haydar’ın doğumuna

ilişkin olarak yazdığı 2 Şaban 1288/5 Teşrîn-i Evvel [12]87 (17 Ekim 1871) tarihli nottan ibarettir. Ayrıca 22a sayfasına Safvet’in Hasan Baba’nın ölümüne tarih düşürdüğü kıt’a kaydedilmiş, altına da Hasan Baba’nın ölüm tarihi olarak 15 Safer [1]274 (5 Ekim 1857) yazılmıştır. Bu tarihlerden, mecmuanın derlenme sürecinin 1841-1871 yılları arasında devam etmekte olduğunu kesin olarak öğrenmekteyiz. Mecmuaya şiirleri kaydedilmiş bazı şairlerin yaşadığı tarihler de mecmuanın derlenme tarihi hakkında fikir vermektedir. Bu minvalden olmak üzere, 1849-1868 yılları arasında Hacı Bektaş Tekkesi postnişinliği vazifesinde bulunmuş olan Yanbolulu Hacı Ali Tûrâbî’nin “-â yüz binde bir” redifli gazelinin [*Tûrâbî Dîvânı*, G132 (bk. Azar 2005: 472-473)] mecmuanın 8a sayfasına şiirinin yazılmış olması, 1768-1849 yılları arasında yaşamış olan Kethüdâzâde/Kahyazâde Ârif Efendi’nin “Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı Alîden / Hem anuñ bendesiyem *kâlû belîden*” nakaratlı şiirinin (bk. Kethüdâ-zâde Ârif 1271: 8-9) mecmuanın 8a sayfasına yazılmış olması mecmuanın derlenme tarihiyle ilgili yukarıdaki tespitimizi desteklemektedir. Ancak eserin oluşumunun bu tarihlerle sınırlı olmadığı tahmini üzerinden söz konusu tarihlerin öncesine ve sonrasına makul süreler ekleyerek mecmuanın derlenme sürecinin 1830’lu yıllarda başlayıp 1890’lı yıllara kadar devam ettiği söylenebilir.

Mecmuanın Derleyicisine İlişkin Tespitler

Mecmuada derleyicinin kim olduğuna dair açık ve kesin bir kayıt bulunmamaktadır³. Eserin 22a sayfasının üstünde, sayfadaki diğer metinlerle aynı yazıyla ve kalemle ancak daha büyük harflerle yazılmış “sâhib ü mâlik el-Hâc Abdülkerîm Efendizâde Hâşim Efendi” şeklinde bir kayıt yer almaktadır. Bu kayıt, mecmuanın derleyicisini veya sonradan eserin sahibi olmuş bir kişiye işaret ediyor olabilir. Eserde bunun dışında derleyicinin kimliğine işaret edebilecek herhangi bir kayıt ya da ipucu bulunmamaktadır.

³ Mecmuaların pek çoğunda derleyicinin kimliğine ilişkin bir kayıt bulunmaz. Ancak içerik üzerine yapılacak incelemelerle hem derleyicilerin hem de mecmuaya bir şekilde dâhil olan kişilerin kimliklerine ve biyografilerine dair bilgiler elde etmek mümkündür. Mecmuaların biyografik potansiyelleri ve bu tür bilgilerin tespiti için kullanılabilecek inceleme yöntemleri üzerine çalışmalar yapılmıştır (bk. Atik Gürbüz 2012; Aydemir 2011; Gürbüz 2011; Köksal 2011; Zülfe 2011).

Mevcut durumda derleyicinin adını ve kimliğini kesin olarak bilmenin imkânı yoktur. Ancak eserin içeriği üzerinde yapılan incelemelerden hareketle derleyiciye ilişkin çeşitli tespitler yapmak mümkün olabilmektedir. İlk olarak kalem, mürekkep ve yazı ortaklığı eserin tek bir kişi tarafından derlendiği izlenimi uyandırmaktadır.

Bu yoldaki bir diğer tespit, mecmuanın nerede derlendiğine ilişkindir. Eserin 62b sayfasına kaydedilmiş olan 17 Ramazan [12]57 (2 Kasım 1841) tarihli bir mektupta Aydınlı Eşe Ağa aracılığıyla kitap gönderildiği bilgisi yer almaktadır. Yazar, muhtemelen mensubu olduğu tarikatın şeyhi olan Dede Efendi'ye hürmetlerini sunduğunu bir mektupta el-Hâc Hâfız Ağa'ya, Musa Ağa'ya, Kerestecizâde el-Hâc Mehmed Efendi'ye, Fakih-zâde Hasan Ağa'ya selam ve dualarını iletmiştir. Kaynaklarda Kerestecizâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin (ö.1872) günümüzde Manisa'ya bağlı olan Alaşehir'de müftülük yaptığı kayıtlıdır (bk. Sütcü 2017: 480). Yine 63a'da Tire hanedanlarından İçicizâde Hacı Mustafa Ağa'nın yetiminin uhdesindeki Ödemişé bitişik Seyrekli köyü sakinlerinden Seyreklioğlu Ali Ağa'dan alacağı 70.035 kuruşun tahsilinde yardım istemek için kaleme alınmış 2 Rebûlâhir(?) [12]59 tarihli bir mektubun hitap kısmında muhtemelen bölgenin idarecisi konumundaki kişiye "oğlum" şeklinde ["*Atûfetli re'fetli oğlum Ağa-yı muhterem hazretleri*" (63a/5)] şeklinde hitap etmesi, talebini "*tarf-ı hâtırımız için mâdde'z-zikir meblađıñ tahsiline i'tinâ buyurmaları*" (63a/10-11) şeklinde emir verir tonda aktarması, mecmuayı derleyen kişinin nüfuz sahibi olduğunu göstermektedir. Aynı mektuptaki ["*...hâl bu ki müteveffâ-yı mûmâ ileyh ile hukûk-ı kavîyyemize binâ'en...*" (63a/8-9)] ifadelerinden de derleyicinin İçicizâde Hacı Mustafa Ağa ile yakın dost oldukları anlaşılmaktadır. Bu kayıtlardan hareketle mecmuanın Aydın, Tire, Ödemiş civarında derlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Yine aynı kayıtlardan bölge halkıyla eskiden beri tanışıklığı bulunduğu ve bölgenin nüfuzlu kişileri üzerinde söz sahibi olduğu anlaşılan derleyicinin muhtemelen bölge insanlarından olduğu, değilse bile en azından söz konusu ilişkiler ağını kurabilecek kadar uzun bir süre bu bölgede yaşadığı kesin olarak söylenebilir.

Mecmuadaki manzum metinlerin İlâhî aşkı terennüm eden şiirler olduğu dikkati çekmektedir. Mensur metinlerin önemli bir kısmı Bektaşî düsturları ile ilgilidir. Bu durum, derleyicinin Bektaşîliğe mensup bir kişi

olduğunu göstermektedir. Yine mecmuaya kaydedilmiş mektuplarda da dergâh ve müritlerle ilgili tespitler ve talepler yer almaktadır. Mecmuanın 63b sayfasındaki bir dergâhın postnişini olan şeyhe yazılmış mektupta olduğu gibi bazı mektuplardaki talepler ve bazıları tarikat büyüğü olan muhataplar için kullanılan hitap ifadeleri, derleyicinin de bir şeyh olduğunu düşündürmektedir. Varılan sonuçları bir araya getirdiğimizde, mecmua derleyicisinin Aydın civarında bulunan bir Bektaşî tekkesinin şeyhi olduğu sonucuna varılmaktadır.

Mecmuanın içeriğinden yine derleyicinin eğitim seviyesi, okuma alışkanlıkları ve kültürel birikimi ile ilgili tespitler de yapılabilir. Manzum metinlere bakıldığında derleyicinin seçkisinin 16-19. yüzyıllar arasında yaşamış divan, halk ve tasavvuf geleneğine mensup şairlerin şiirlerinden oluştuğu görülmektedir. Seçki yapılan şair/şiir yelpazesi, derleyicinin bu şiir geleneklerine aşina olduğunu göstermektedir. Mecmuada Farsça şiirlerin bulunması derleyicinin Farsça bildiğinin göstergesidir. Özellikle mensur metinlerde yoğunlaşan Arapça kısımların imlası da dâhil olmak üzere bütün metnin imlası, benzer nitelikteki mecmualarla karşılaştırıldığında, genel olarak kurallara uygundur. Bu tespitlerden hareketle derleyicinin eğitilmiş, Arapça ve Farsça bilen ve kültürel arka plana sahip bir şahsiyet olduğu söylenebilir.

Ancak metinlerin imlasında görülen bazı yanlışlıklar derleyicinin bu konuda eksiklikleri olduğunu göstermektedir. Bu minvalden olmak üzere bazı harflerin yazımında ve eklerin imlasında yanlışlıklar ya da tutarsızlıklar görülmektedir. Özellikle de belirtme ve yönelme hâli eklerinin birbirinin yerine kullanılması, ağız özelliğinin yazı imlasına yansımalarının ilginç bir örneği olarak dikkati çekmektedir. Günümüzde de bölgesel ağız özelliği olarak dikkati çeken bu imla özelliği konuşma dilinin yazı imlasına yansımalarının bir örneğidir. Bahse konu olan yazımlar şunlardır: "efendilerimizî" yerine "efendilerimizê" (9b/3), "kuluñı" yerine "kuluña" (31a/6), "sırrını" yerine "sırrına" (31a), "şahsı" yerine "şahsa" (37a), "kendüñe" yerine "kendüñi" (42a), "mâhı" yerine "mâha" (47a), "gözini" yerine "gözine" (50b), "Resûli" yerine "Resûle" (59a). Bu imla hususiyeti, derleyicinin Aydın civarında yaşadığına dair yukarıda yaptığımız tespiti de teyit etmektedir.

Mecmuada bestelenmiş olan pek çok şiir bulunmaktadır⁴. Bu durum, derleyicinin -hanende, sazende ya da bestekâr olup olmadığı bilinmemekle beraber- en azından musiki ile ilgilendiğinin bir göstergesidir. Ancak mecmuada -genelde güfte mecmualarında görülen bir yöntem olarak- bestelenen şiirlere ilişkin bestekâr ve/veya makam bilgisi verilmemiştir.

Mecmuanın İçeriğine İlişkin Tespitler

Mecmua, manzum-mensur karışık olarak derlenmiştir. Mecmuada farklı konularda ve değişen uzunluklarda 26 mensur metin yer almaktadır⁵. İçeriklerine bakarak mecmuadaki mensur metinler üç sınıfa ayrılabilir: tababetle ilgili metinler, Bektaşîliğe ilişkin öğretiler, derleyicinin çeşitli konularda yazdığı mektuplar. Mecmuanın 1a sayfasında biri hazım sorunu ("Mide zayıflığı için"), biri idrar tutukluğu ("habsü'l-bevl"), biri zeker ağrısı ve diğeri de dübür çıkığı için olmak üzere dört ilaç tarifi yazılmıştır.

Eserin 9b-21b sayfaları arasında Alevîlikle-Bektaşîlikle ilgili on bir adet mensur metin yer almaktadır. Bu metinlerden ilki (bk. 9b-10b) on iki imamın kimler tarafından, nerede, kaç yaşında şehit edildikleri, merkad-i şeriflerinin nerede olduğu ve kaç yıl imamlık yaptıkları hakkındadır. İkincisi on dört masum hakkındadır (bk. 10b-12a). Üçüncüsü Hacı Bektaş Velî'nin nesli ile ilgilidir (bk. 12a-13a). Dördüncüsü rehberin erkânı (13a-14a), beşincisi ahd ve mîsâk ikrarı hakkında (14a-17a), altıncısı tasavvuf silsilesi (16b/Der-kenâr), yedincisi tâlibin erkânı hakkında (17a-18b), sekizincisi dergâhlardaki meydanlarda bulunan postlar ile ilgili (18b), dokuzuncusu tercümanın erkânı (18b-20a), onuncusu on yedi kemer

⁴ Bestelendiği tespit edilebilen şiirlerin kimi tarafından ve hangi makam(lar)da bestelendiğine ilişkin bilgiler mecmuanın içerik dökümünün yapıldığı tablo içerisinde dipnotta gösterilmiştir. Ayrıca meselenin bu yönüyle ilgili olan okuyuculara kolaylık olması için söz konusu açıklamalara daha detaylı bilgilere erişim sağlayacak link köprüleri oluşturulmuştur.

⁵ Eserin bütünlüğünün bozulmaması için mecmua içeriğinin dökümünün yapıldığı tabloya manzum metinlerle birlikte mensur metinler de alınmıştır. Kısa metinlerin metninin tümü verilirken uzun metinlerin baş ve son kısımlarından metnin içeriğiyle ilgili fikir verebilecek kadarlık bir bölümüne yer verilmiştir.

beste (20a) hakkındadır⁶. On birinci metin ise Alevî-Bektaşî öğretisinin temel düsturları ile ilgili soru-cevaplardan oluşmaktadır (20b-21b).

Mecmuanın 61a-63b sayfaları arasına on adet mektubun metni yazılmıştır. Sırasıyla 61a’da “Dertûr Hû Dost” başlıklı, Muharrem Baba Efendiye hitaben yazılmış bir mektup, 61b’de “Sûret-i mektûb-ı ser-nâme” ve “Muhabbet-nâme” başlıklı iki mektup örneği, 62a’da “Mühdâr Efendiye” başlıklı bir mektup ve “Pusıla-i veliyyü’n-ni’am” başlıklı bir pusula, 62a-62b sayfalarında “Muhabbet-nâme” başlıklı bir mektup, 62b’de tezkire talebiyle kaleme alınmış bir mektup, 62b-63a sayfalarında elindeki kitabı Aydınlı Ese Ağa aracılığıyla gönderdiğini muhatabına bildiren 17 Ramazan [12]57 (2 Kasım 1841) tarihli bir mektup bulunmaktadır. Yine 63a’da Tire hanedanlarından İçicizâde Hacı Mustafa Ağa’nın yetiminin, uhdesindeki Ödemiş’e bitişik Seyrekli köyü sakinlerinden Seyreklioğlu Ali Ağa’dan alacağı 70.035 kuruşun tahsilinde yardım istemek için kaleme alınmış 2 Rebûlâhir(?) [12]59 (2 Mayıs 1843) tarihli bir mektubun metni bulunmaktadır. Bunun altında tezkerenin orijinalinin kenarına borcun ödenmesiyle ilgili yazılmış haşiye yer almaktadır. Son olarak da 63b’de derleyicinin mensubu olduğu tarikatın merkez tekkesinin postnişinine yazdığı bir mektup mevcuttur.

Eserin 67a sayfasında yine kişisel bir not olarak derleyenin oğlu Haydar’ın 2 Şaban 1288/5 Teşrîn-i Evvel [12]87 (17 Ekim 1871) Salı sabahı saat 10 civarındaki doğumuna ilişkin kayıt yer almaktadır.

Mecmuada toplam 201 şiir yer almaktadır. Bunlar, klasik Türk şiiri geleneğiyle dinî-tasavvufî Türk şiiri geleneği çerçevesinde yazılmış 188 şiirle büyük çoğunluğu dinî-tasavvufî nitelikteki toplam otuz bir beyitten oluşan 13 Farsça şiirden ibarettir. Bu şiirler, gazel, müfred, kıt’a, murabba, muhammes, müseddes, müsebba, tahmîs, tesdîs, tesmîn, tercî-bend, koşma gibi nazım şekilleriyle yazılmıştır⁷. Mecmuadaki şiirler ilahi, nefes,

⁶ Bu içerikteki başka bir örnek için bk. Köksal ve Gıynaş 2011.

⁷ Mecmuanın içerik dökümünün yapıldığı tabloda şiirlerin nazım şekilleri ve türleri de gösterilmiştir. Ancak tamamı mecmuaya alınmamış olan kimi şiirlerin nazım şekilleri, şairlerin dîvânlarındaki farklı olarak, mecmuaya yazılmış olan biçimleri üzerinden tespit edilmiştir. Örneğin; bir şairin dîvânındaki gazel/kaside gibi farklı nazım şekillerinden alınmış müstakil beyitler “müfred” olarak veya matla dışındaki beyitlerinden alınmış birkaç beyit, mevcut durumdaki şiirin kafiye şemasına göre

düvazdeh, münacat, na't, medhiye, nutuk, hicviyye gibi nazım türlerinde kaleme alınmıştır.

Mecmuada mükerrer olarak yazılmış şiirler de bulunmaktadır. Bu çerçeveden olmak üzere Fazlî'nin bir şiiri 47a ve 60b sayfalarında, Dertli Kazak'ın şiiri de 48a ve 57a sayfalarında iki kez yazılmıştır. Nesîmî'nin mecmuanın 64a sayfasında yer alan şiirinin makta beyti, 22b sayfasının kenarına tekrar yazılmıştır.

Mecmuadaki bu şiirler kimliği tespit edilebilen toplam 100 farklı şaire aittir. Eserde bütün şiirlerin şairleri belirtilmemiştir. Kimi durumlarda şair bilgisi, yaptığımız taramalar sırasında başka kaynaklardan tespit edilmiştir. Bazı şiirlerin şairleriyle ilgili kaynaklarda birbirinden farklı ve kimi zaman da mecmuadaki kayıtlarla çelişen bilgiler bulunmaktadır. Bu tür çelişkili durumlar, mecmuanın içerik dökümünün yapıldığı tabloda kaynaklarıyla birlikte gösterilmiştir. Bütün çabalarımıza rağmen şairini tespit edemediğimiz 23 şiir daha mevcuttur. Mecmuaya şiirleri alınmış olan şairlerin listesi şu şekildedir⁸:

No	Şairin Mahlası	Şiir Numarası	No	Şairin Mahlası	Şiir Numarası
1	Abdâl Mûsâ (1)	5	53	Mehmmmed (Monla Mehemmed Mısıri) (1)	136
2	Âhî (1)	50	54	Mir'âtî(1)	8
3	Ahmed (1)	34	55	Nakşî, Ali Akkirmani(3)	63, 98, 101
4	Âlî, Gelibolulu (2)	80, 82	56	Nâlî(1)	88
5	Amrî (1)	48	57	Nâmî(1)	124
6	Ârif (2)	15, 128	58	Nazîfî(1)	2
7	Arîmî (1)	120	59	Nazmî(2)	103, 165
8	Arşî (1)	188	60	[Necâtî] (1)	54

“kıt'a” olarak tespit edilmiştir. Zira mecmua neşirlerinin amacı, şiirlerin asıl kaynakları olan divanların, mesnevilerin vb. değil de mecmuanın metninin ortaya konması olduğu için şiirlerin nazım şekillerinin de mecmuaya kaydedildikleri hâllerle belirlenmesi esastır.

⁸ Tabloda mahlasın yanında yer alan parantez içindeki sayılar, şairin mecmuaya alınan toplam şiir sayısını, sonraki sütundaki sayılarsa söz konusu şaire ait şiirlerin numaralarını göstermektedir.

9	Âşık Ömer (1)	178	61	Nermî(1)	61
10	Azmî (3)	58, 87, 133	62	Nesîmî, Kul (14)	21, 24, 42, 72, 85, 94, 95, 104, 119, 151, 170, 176, 194, 197
11	Bâkî (2)	49, 84	63	Nesîmî, Seyyid (1)	139
12	Bedrî (1)	152	64	[Nev'î](1)	16
13	Beyânî (1)	123	65	Nizâmoglu(2)	77, 144
14	Bosnavî (1)	129	66	Nûrî, Abdulahad (2)	64, 70
15	Cesârî, Benderli (1)	153	67	Pîr Sultân(1)	7
16	Çelebi Sultân (1)	138	68	[Resmî, Ali Baba] (1)	131
17	Dâ'î (1)	31	69	Rızâ(2)	4, 195
18	Dâniş (1)	35	70	Rızâyî(1)	196
19	Dertli Kazak (2)	150, 180	71	Rûhî, Bağdatlı (11)	53, 68, 81, 83, 97, 100, 149, 164, 166, 168, 169
20	Ecrî (1)	171	72	Safâyî(1)	43
21	Emîn (1)	132	73	Safvet(1)	17
22	[Enderunlu Vâsıf] (1)	174	74	Senâ'î, Hasan Şa'bânî (1)	135
23	[Esîrî] (1)	57	75	Sezâ'î, Câbî Hasan Dede (2)	96, 142
24	Eşrefoğlu Rûmî (3)	99, 102, 179	76	Sıdkî (1)	177
25	Fâzıl (1)	75	77	Siyâhî (1)	52
26	Fazlî (2)	148, 192	78	Sürûrî (3)	69, 118, 160
27	Fenâyî, La'li Mehmed (1)	78	79	Şâhî (1)	12
28	Fethî (1)	157	80	Şâkir (8)	26, 140, 141, 143, 146, 156, 158, 159
29	Fevzî (1)	36	81	Şem'î, Prizrenli (1)	33
30	Firûz(1)	45	82	Şemsî(1)	11
31	Firûzî (1)	46	83	Türâbî(1)	14

32	Fuzûlî (7)	3, 51, 73, 79, 121, 126, 199	84	Ubeydî(1)	92
33	Gafûrî(1)	65	85	Ulvî, Derzî-zâde (4)	37, 41, 86, 93
34	Gedâ Tevfik(1)	6	86	Vahdetî, Dimetokalı (3)	125, 161, 187
35	Gedâyî (1)	59	87	Vehbî(1)	181
36	Hâcî Bekdaş Velî/Şîrî (2)	105, 137	88	Vîrân Abdâl(2)	182, 185
37	Hakkî, Erzurumlu İbrahim(1)	167	89	Vîrânî(4)	76, 175, 183, 184
38	Halîlî (1)	154	90	Vusûlî(1)	47
39	Hatâyî, Şah İsmail (1)	134	91	Yahûdî(1)	186
40	Hayâlî(1)	163	92	Yahyâ (1)	71
41	Hayretî (1)	127	93	Yesârî(3)	191, 193, 200
42	Hilmî(3)	9, 10, 74	94	Yûnus Emre(3)	67, 155, 162
43	Hüdâyî, Aziz Mahmûd (2)	62, 66	95	Zekâ'î(1)	89
44	İbrâhîm, Oğlanlar Şeyhi (1)	172	96	Zeynî(1)	38
45	İshâk(1)	25	97	Zuhûrî(1)	44
46	İzzet (1)	13		Şairî Tespit Edileme- yenler (11)	İç kapak, 20, 23, 55, 56, 116, 122, 130, 190, 198, 201
47	Kabûlî (9)	27, 28, 29, 30, 32, 39, 40, 90, 189	FARŞÇA ŞİİRLER (13)		
48	Kaygusuz Abdâl(1)	147	98	[Aka Cemâleddîn Hânsârî] (1)	60
49	[Kemal Paşa-zâde](1)	22	99	[Mehemmed Behâeddîn] (1)	106
50	Kenzî, Hasan (1)	91, 145	100	[Nâsır, Nâsiruddîn Şâh Kaçar] (1)	18
51	Leylâ Hanım (1)	173		Şairî Tespit Edileme- yenler (10)	19, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115
52	Mahvî(1)	117			

Tabloya bakıldığında derleyicinin oldukça geniş bir şair yelpazesinden derleme yaptığı dikkati çekmektedir. Liste, 13 ve 19. yüzyıllar arasında yaşamış klasik Türk şiiri, halk şiiri ve dinî-tasavvufî Türk şiiri geleneklerine mensup şairlerden oluşmuştur. Yukarıda bahsedildiği üzere Bektaşî şeyhi olabileceğini düşündüğümüz derleyici, bu zümreye mensup şairlerin yanında farklı tasavvufî akımların temsilcisi olan mutasavvıf şairlerden de seçkiler yapmıştır. Şairlerden çoğunlukla bir ya da iki şiir seçmiştir. En çok şiirini aldığı şairler, Nesîmî (14), Kabûlî (9), Şâkir (8), Fuzûlî (7), Derzî-zâde Ulvî (4) ve Vîrânî'dir (4). Bunlardan başka Azmî, Eşrefoğlu Rûmî, Hilmî, Nakşî Ali Akkirmanî, Sürûrî, Dimetokalı Vahdetî, Yesârî ve Yûnus Emre'den de üçer şiir almıştır. Bu dağılımda da, yukarıdaki genel şair dağılımına benzer şekilde, şairlerin mensup oldukları şiir gelenekleri ve tasavvufî zümreler bakımından homojen bir görünüm olduğu dikkati çekmektedir. Bu da derleyicinin hem kültürel birikimi hem de mecmuasını derleme amacı hakkında fikir vermektedir. Mecmuadaki şair çeşitliliği, derleyicinin şiir konusunda bir hayli donanımlı olduğunu düşündürmektedir.

Mecmuanın Tertip Hususiyetleri

Şekil ve içerik özelliklerine bakınca mecmuanın derleyicinin şahsî estetik zevki ve kişisel ihtiyaçları doğrultusunda kendisi için oluşturduğu izlenimi oluşmaktadır. Bu kanaatin temelini mecmuanın genel şekli tasarımı oluşturmaktadır. Nüshanın fiziksel tasarımına ilişkin olarak sayfaların tasarımındaki, metnin hattındaki ve imlasındaki özensizlik, eserin birisine sunulmak için hazırlanmadığını düşündürmektedir. Mecmuadaki mensur metinlerin içerik dökümleri de bu kanaatimizi desteklemektedir.

Manzum metinlerin çoğunluğu derleyicinin mensubu olduğu tasavvufî akımın ilke ve inanışlarına ilişkin şiirlerden oluşmaktadır. Ancak içeriği ne olursa olsun derleyici seçkisini şahsî estetik zevki ve okuma deneyimleri üzerinden gerçekleştirmiştir. Yukarıda değinildiği üzere mensur metinlerin içeriği, ilaç terkipleri ve tedavi yöntemlerinden, mensubu olduğu tarikatın öğretilerinden ve mensubu olduğu sosyal çevrenin

sorunları üzerine yazılmış mektuplardan oluşmaktadır. Mensur metinlerin de çoğunlukla fayda esasına göre, ihtiyaç duyulduğunda bilgi kaynağı ya da şablon olarak kullanılmak üzere seçildiği dikkati çekmektedir. İçeriği göz önünde bulundurularak mecmualar üzerine yapılan sınıflandırmalara göre değerlendirildiğinde⁹ eserin “mensubiyet esasına göre derlenmiş” (Gürbüz 2012: 111) “manzum-mensur karışık eş’âr ve fevâid mecmuaları” (Kılıç 2012: 91; Köksal 2018: 91) niteliğinde olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu çalışmada kütüphanelerimizdeki el yazması mecmua külliyyatından bir eser ele alınıp incelenmiştir. 67 varaklık bu mecmuada 26 mensur metinle, 13 ve 19. yüzyıllar arasında yaşamış klasik Türk şiiri, halk şiiri ve dinî-tasavvufî Türk şiiri geleneklerine mensup 100 farklı şaire ait 201 şiir yer almaktadır. Manzum-manzum karışık olan mecmuada Bektaşî erkân ve usullerine ilişkin mensur metinlerin yanında başta Alevî-Bektaşî şairler olmak üzere başka mutasavvıf şairlerin tasavvufî neşveyi terennüm eden şiirlerine yer verilmiştir. Eserin genel karakteristiği bu şekilde olmakla birlikte, mecmuada dinî içerikli olmayan şiirler de mevcuttur. Derleyiciye ait tedavi yöntemleri ve ilaç terkipleri ile şahsî ilişkilerini gösteren çeşitli kayıtlar da mevcuttur. Çalışmada mecmuanın detaylı içerik dökümü, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) çerçevesinde bir tablo üzerinde yapılmıştır.

Derleyicisi ve derlenme tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan mecmua, içerik incelemesi ile edebiyat tarihi içerisinde bir yere oturtulmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede 19. yüzyılda Aydın, Tire, Ödemiş civarında derlenmiş olduğu tespit edilmiştir. Derleyicisinin de adı bilinmemekle birlikte, bir Bektaşî şeyhi olduğu, Arapça ve Farsça bildiği ve yaşadığı bölge yöneticileriyle iyi ilişkileri olduğunu hatta onlar üzerinde nüfuz sahibi olduğu belirlenmiştir. Mecmuaya aldığı şiirlerden derleyicinin geniş bir edebî birikime sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgilerden

⁹ Mecmualar üzerine yapılmış olan tasnifler için bk. Gürbüz 2012; Kılıç 2012; Köksal 2018; Kut 1986: 170-171; Levend 1984: 166-167.

hareketle derleyicinin Mecmuadaki şair çeşitliliği, derleyicinin şiir konusunda bir hayli donanımlı olduğunu düşündürmektedir. Şair dağılımının geniş bir zemine yayılmasından derleyicinin birikiminin sadece mensubu olduğu zümrenin eserleriyle sınırlı olmadığı, bütün bir Osmanlı okur-yazar zümresinin beğenilerini yansıttığı görülmektedir. Derleyici sadece mensubu olduğunu düşündüğümüz Bektaşî zümresinin birikimlerini yansıtacak, ihtiyaçlarına cevap verecek bir mecmua tasarlamamış kendi entelektüel ihtiyaçlarına uygun, şahsî kültürel birikimini yansıtan bir mecmua meydana getirmiştir.

KAYNAKÇA

- AÇA, Mehmet (2016), “Halk Edebiyatında Tür ve Şekil”, *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ed.: M. Öcal Oğuz, Ankara: Grafiker Yay. 239-286.
- AK, Coşkun (2001), *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yay.
- AKSOYAK, İ. Hakkı (2018), *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-208602/gelibolulu-mustafa-ali-divani.html> (E.T.: 07.01.2019).
- AKYÜZ, Kenan, Sedit Yüksel, Süheyl Beken, Müjgân Cumbur (1958), *Fuzûlî, Türkçe Divan*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yay.
- ARSLAN, Mehmet (2018), *Leylâ Hanım, Divan*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-215361/leyla-hanim-divani.html> (E.T.: 02.01.2019).
- ARSLAN, Saime (2003). *Resmî Ali Baba ve Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- ATEŞ, Süleyman (2008), “Hz. Muhammed’in Anne Babasının Şerefi Kendilerine Yeter”, *Vatan Gazetesi*, 01.05.2008, <http://www.gazetevatan.com/suleyman-ates-176180-yazar-yazisi-hz--muhammed-in-anne-babasinin-serefi-kendilerine-yeter/> (E.T.: 18.11.2018)
- ATİK, Hikmet (2003), *Nakşî Ali Akkirmânî Divanı (İnceleme- Metin)*, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- ATİK GÜRBÜZ, İncinur (2012), “Şiir Mecmualarının Biyografik Değerine Dair Araştırmalara Ek”, *Türklük Bilimi Araştırmaları (TUBAR)*, 32, 147-157.

- AYAN, Hüseyin (2002), *Nesîmî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Tenkitli Metni*, (II cilt), Ankara: TDK Yay.
- AYDEMİR, Yaşar (2001), "Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü", *Bilig*, 19, 147-155.
- AYDEMİR, Yaşar (2011), "*Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar*", *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Ankara: AKM Yay., 87-100.
- AYDEMİR, Yaşar (2018), *Behiştî Dîvânı*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-199899/vizeli-ramazan-behisti-divani.html> (E.T.: 21.12.2018).
- AYKANAT, Timuçin (2011), *Ecri Divanı (İnceleme-Metin-Sadeleştirme)*, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- AZAR, Birol (2005), *Türâbî Divânı (İnceleme-Metin)*, Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- BOLAT, Elif (2005), *Kabûlî Mustafa Dîvânı (Metin – İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Bursalı Mehmed Tâhir Efendi (1972). *Osmanlı Müellifleri*, (III cilt), Haz.: A. Fikri Yavuz, İsmail Özen, İstanbul: Meral Yayınevi.
- COŞKUN, Ali Osman (2001), *Abdulahad Nûrî Dîvânı*, İstanbul: MEB Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed (1977), *Yahyâ Bey, Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet (1979). *Amrî, Divan*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed ve M. Ali Tanyeri (1981), *Hayretî, Dîvan (Tenkidli Basım)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed ve M. Ali Tanyeri (1989), *Üsküblü İshâk Çelebi, Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yay.
- ÇELEBİOĞLU, Amil (1988), *Erzurumlu İbrahim Hakkı*, Ankara: KTB Yay.
- ÇETİN, İsmail (1993), *Derzizâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divan'ının Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- DOĞAN, Muhammet Nur (2000), *Fuzulî, Leylâ ve Mecnun (Metin, Düzyazıya Çeviri, Notlar ve Açıklamalar)*, İstanbul: YKY Yay.
- ERDOĞAN, Mustafa (2008), *Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

- ERGUN, Sadeddin Nüzhet. (1946), *Hatâyî Divanı, Şah İsmail Safevî, Edebî Hayatı ve Nefesleri*, İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi.
- ERGUN, Sadeddin Nüzhet (yty), *Âşık Ömer, Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul: Semih Lütü Matbaası ve Kitap Evi.
- ERSOY, Eren ve Kemal Karabuçak (2016), "Bir Mekteşî Mecmuası: Sefînetü'l-Esrâr", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 17: 91-120.
- GEDİK, Nusret (2018), "Oğlan Şeyh İbrâhim Efendi Divanı'nda Yer Alan Devriyyeler", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 20, 145-244.
- GÖLPINARLI, Abdülbâki (1943), *Yunus Emre Divanı –Metinler, Sözlük, Açıklama-*, (II cilt), İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi.
- GÖLPINARLI, Abdülbâki (1990), *Vilâyet-nâme, Manâkıb-ı Hünekâr Hacı Bektâş-ı Velî*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki (Çev.) (1992), *Hafız Divanı, Şirazî*, İstanbul: MEB Yay.
- GÜMÜŞ, Nevin (2005), "Türk Tarih ve Edebiyatına Dair Değerlendirilmemiş Kaynaklardan Bir Mecmua Örneği: Tuhfe-i İsmâiliye", *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*, XVIII, 129-162.
- GÜNEŞ, Mustafa (1994), *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2011), "Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları", *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu (Neşehir Üniversitesi, Neşehir 6-8 Mayıs 2010), Bildiriler*, Ankara: AKM Yay., 315-328.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2012), "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkbarı, Bildiriler*, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay, 97-113.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2016). "Cönkler ve Mecmualar Üzerinden Osmanlı Toplumunun Şiir ve Şair Tercihlerine Bir Bakış Denemesi", *Journal Of Turkish Studies (Symposium In Honor Of Prof. Dr. Günay Kut, Transcribing Manuscripts into Critical Analysis)*, 45, 95-104.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2018), *Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-208513/sulan-i-bana--munasib-esar.html> (E.T.: 29.12.2018).

- İPEKTEN, Haluk (1989), *Enderunlu Vâsıf (Hayatı, Kişiliği ve Şiirlerinden Seçmeler)*, Ankara: KB Yay.
- İPEKTEN, Haluk, Günay Kut, Mustafa İsen, Hüseyin Ayan, Turgut Karabey (2017). *Sehî Beg, Heşt Bihişt*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-191370/sehi-beg-hest-bihist.html> (03.12.2018).
- KAÇALIN, Mustafa S. (yty), *Âhî [1476-1517], Dîvân*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-78356/ahi-divani.html> (17.12.2018)
- KAHRAMAN, Bahattin (1989), *Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni I-II*, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- KAPLAN, Ayşe (2017), *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 1591 Numaralı Mecmû'a-, Eş'âr Ve Konya Karatay Yusuf Ağa Kütüphanesi'ndeki 10208 Numaralı Şiir ve Münâcat Mecmû'ası'nın Tanutunları ve Metinleri*, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- KARAGÖZ, Duygu (2013), *Mecmûa-i Gazeliyat (Milli Kütüphane 06 HK 319/1) Metin-İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- KARAVELİOĞLU, Murat Ali (yty), *On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'i'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-219047/h/prizrenlisemi.pdf> (E.T.: 03.11.2018)
- KAVRUK, Hasan (yty), *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-78405/seyhulislam-yahya-divani.html> (03.11.2018)
- KAYABAŞI, Ayfer (1995), *Sârbân Ahmed Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- KAYAOKAY, İlyas (2019), "Bir Edebî Tür Olarak Atvâr-ı Seb'a ve Manzum İki Örneği", *İslâmî İlimler Dergisi*, 14 (2), 115-140.
- KEMİKLİ, Bilal (1998), *Sun'ullâh-i Gaybî Divanı (İnceleme-Metin)*, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- KETHÜDÂZÂDE ÂRİF (1271), *Dîvân*, İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- KILIÇ, Atabey (2012), "Mecmûa Tasnifine Dâir", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay., 77-96.

- KÖKSAL, M. Fatih (2011), "Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmuaları ve Kastamonulu İshâk-zâde Fevzi Mecmuası", *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Ankara: AKM Yay., 449-468.
- KÖKSAL, M. Fatih (2012), "Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay., 409-31.
- KÖKSAL, M. Fatih (2018), "Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi", 2. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (4-7 Nisan 2018) Bildiri Tam Metinleri Kongre E-Kitabı*, 87-92, <http://www.icoess.com/Pages/64/152/ICOESS-2018-BİLDİRİ-TAM-METİNLERİ--KİTABI> (E.T.: 23.02.2019)
- KÖKSAL, M. Fatih ve Kamil Ali Gıynaş (2011), "Bir Bektaşî Fütüvvet-nâmesi", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi*, 59, 403-422.
- KUT, Günay (1986), "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, (VI. cilt), İstanbul: Dergâh Yay., 170-172.
- KÜÇÜK, Sabahattin (yty), *Bâkî Divanı*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucuk.pdf.pdf?0> (E.T.: 16.02.2019).
- KÜÇÜKÇALIK, Bedia (2016), *A Textual Analysis of Hasan Kenzi's Divan*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- LEVEND, Ağâh Sırrı (1984), *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: TTK Yay.
- MACÎT, Muhsin. (2017), *Şah İsmail, Hatâyî Dîvânı*, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay.
- MUTLU, Hafsa (2008), *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- ONAY, Ahmet Talât (2000), *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*, Ankara: Akçağ Yay.
- ORHAN, Mehmet (2012), *Benderli Cesârî Dîvânı, Hayatı, Dîvân'ındaki Mazmunlar, Dinî-Tasavvufî Kavramlar ve İnsan*, Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

- ÖZEROL, Nazmi (2016), “Şeyhülislâm Yahyâ Tevfik Efendi’nin ‘Müntehâb’ Adlı Şiir Mecmuası”, *Littera Turca, Journal of Turkish Language and Literature*, 2 (1), 343-366.
- ÖZMEN, İsmail (1998), *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi*, (V cilt), Ankara: KB Yay.
- ÖZTELLİ, Cahit (1969), *Onyedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesîmî*, Ankara: Türk Etnografya, Folklor ve Turizm Derneği Yay.
- ÖZTÜRK, Yılmaz (2006), *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdeti’nin Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- PEKTAŞ, Muhittin (1998), *Sezâyî (Câbî Hasan Dede) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- SÖYLEMEZ, İdris (2013), *Seyfullâh Nizâmoğlu Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- SÜTCÜ, Mehmet Said (2017), “Osmanlı Devleti’nde Müftülük Kurumu: Anadolu Müftüleri”, *Journal of History School*, 10 (XXXII), 459-536.
- ŞAHİN, Oğuzhan (2013), “İlmî Seyahatler Perspektifinden Biyografik Metinlerdeki Prestij İmgelerine Genel Bir Bakış”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (26), 515-538.
- ŞENGÜN, Necdet (2007). “La’lî Mehmed Fenâî Efendi ve Dîvânçe’si”, *DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXV, 241-270.
- TAŞ, Hakan (2010), *Vusûlî, Dîvân [İnceleme- Metin- Çeviri- Açıklamalar- Dizin]*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0> (E.T.: 05.02.2019).
- TARLAN, Ali Nihat (1948), *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Divan Şiiri, Rahmî ve Fevrî*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay.
- TARLAN, Ali Nihat (1997), *Necati Beg Divanı*, İstanbul: MEB Yay.
- TATCI, Mustafa (2013), *İstanbullu Bir Eren Senâyî Hasan Şabânî Dîvân-ı İlahiyyât*, İstanbul: H Yay.
- TATCI, Mustafa (yty), *Dîvân-ı Yûnus Emre*, E-Kitap, Ankara: KTB Yay. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-78411/yunus-emre-divani.html> (E.T.: 13.12.2018).
- TATCI, Mustafa ve Musa Yıldız (2005), *Azîz Mahmûd Hüdâyî, Divan-ı İlahîyât (Tıpkıbasım ve Çeviriyazı)*, İstanbul: Üsküdar Belediyesi Yay.

- TIETZE, Andreas (1951), "XVI. Asır Türk Şiirinde Gemici Dili; Âgehî Kasidesi ve Tahmisleri", *Türkiyat Mecmuası*, IX, 129-133.
- TOPRAK, Burhan (2006), *Yunus Emre Dîvânı*, İstanbul: Odunpazarı Belediyesi Yay.
- TULUM, Mertol ve M. Ali Tanyeri (1977), *Nev'î, Divan (Tenkidli Basım)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- ULUSOY, A. Celalettin (2004), *Pir Dergâhından Nefesler*, <https://www.deyisler- nefesler.com/p/hamdullah-celebi-hasreti.html> (28.12.2018).
- UZUN, Mustafa (2003), "Mecmua", *İslam Ansiklopedisi*, (XLIV cilt), Ankara: TDV Yay. 265-268.
- ÜNLÜ, M. Şahabettin (1991), *Ubeydi, Hayatı-Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.
- VAKTİDOLU, Adil Ali Atalatay (1998), *Vîrânî Divanı ve Risalesi (Buyruğu)*, İstanbul: Can Yay.
- YILMAZ, Mehmet (1992), *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- YILMAZ, Ozan (2008), "Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1: 255-280.
- ZÜLFE, Ömer (2011), "Biyografik Bilgiler Açısından İki Nazire Mecmuası", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (18), 151-169.

İNTERNET KAYNAKLARI (Bestelenmiş şiirlerin tespitinde kullanılan)

<http://www.dilbeyti.com>

<http://www.ganjoor.net>

<http://www.ghadeer.org>

<http://www.ilahis.org>

<http://www.notaarsivleri.com>

<http://www.wikinoor.ir>

<http://www.yedinota.com>

<http://www.youtube.com>

Mecmuanın MESTAP'a Göre İçerik Dökümü

Şiir Numarası	Yaprak numarası	Mahtlas	Matla beyti/bendi (Mensur metinlerin başı)	Makta beyti/bendi (Mensur metinlerin sonu)	Nazım şekli	Nazım türü	Vezin	Açıklama
1	İç kapak	?	Ey gönül maḥzûn iken sen şād olursun 'ākābet Ġam yeme bu ġuşşadan āzād olursun 'ākābet		Müfred		-.--/-.-/-.- /-.-	
	1a ⁴⁹⁾	Mensur	(1) Nev'-i dīġer mi'de za'ifligi için (2) Beş dirhem beyāz saķız ve beş dirhem darĉin (3) dōġüp yigirmi dirhem İngiliz şekerıyla ḥall edip (4) ta'āmdan evvel aḥşam ve şabāḥ birer kaşık (5) ekl etmelidir.		İlaç terkibi			Başlık: Nev'-i dīġer mi'de ḥāffligi için Metnin tamamı bu kadar- dır.
	1a	Mensur	(6) Ḥabsü'l-bevl olduķda bir dāne bal arısını öldürüp bir filcan (7) şu ile yāḥud şerbet ile ḥall edip içmelidir.		İlaç terkibi			Metnin tamamı bu kadardır.
	1a	Mensur	(8) Zekerde zuhūr eden aġrı için bir filcan gömeç bal aç karın ile (9) yemelidir.		Tedavi yöntemi			Metnin tamamı bu kadardır.
	1a	Mensur	(10) İnsānıñ dübüürü çıķıp da yerinde durmadıġı ḥâlde kirpiniñ (11) derisini yakıp külü ile yerine koymalıdır.		Tedavi yöntemi			Metnin tamamı bu kadardır.

⁴⁹⁾ Sayfanın üstünde kurşun kalemle "50 ġuruşa Ḥāfız Aḥmed Efendiden alındı. 7 Temmuz 1932." notu yazılmıştır.

2	1b	Nazîfî	Şevk ile sâkî demine bâde-i ahmer çekeriz Lebleri şekker femine ol meh-i enver çekeriz	Bakma Nazîfî siteme sabr edegör bu eleme Çäre budur def-i ğama bir tölü sağar çekeriz	Satranç ⁵⁰ /11		---/---/--- /---	Başlık: Vezn-i Âher Şiirin altına “Âh çekeriz vâh çekeriz bir ulu sevdâ çekeriz” yazılmıştır.
3	2a	Fuzûlî ⁵¹	Öyle ser-mestim ki idrâk etmezim dünyâ nedir Ben kimim sâkî olan kimdir mey ü şahbâ nedir	Âh u feryâdın Fuzûlî incidipdir ‘âlemi Ger belâ-yı ‘aşkla hoşnüd iseñ ğavğâ nedir	Gazel /5		---/---/--- /---	Başlık: Ğazel
4	2b	Rızâ	Çatre olmağdan murâd deryâyı bilmekdir hüner Kalbin içre bülbül-i güyâyı bilmekdir hüner	Bu tarîk-i nâzenine ‘aşk [u] şevk ile Rızâ Dâhil olmağdan murâd ilyâyı ⁵² bilmekdir hüner	Gazel /7		---/---/--- /---	Başlık: Hû
5	3a	Abdâl Müsâ	Muhammed ‘Alîniñ kıldığı da’vâ Yok meydânı degil er meydânıdır Muhammed kırklara niyâz eyledi ‘Âr meydânı degil er meydânıdır	Abdâl Müsâ Sultân gerçek er iseñ Âl [ü] evlâd-ı Resülî sever iseñ Hâk dîzârın eger göreyim der iseñ Urganı boynunda dâr meydânıdır	Koşma /5	Nefes	11’li hece ölçüsü	Başlık: Nefes-i Abdâl Müsâ
6	3b	Gedâ Tevfîk	Horasân mülkünden Rûma geçenler Hünkâr Hâc’Bektaş ⁵³ Şâh Seyyîd ‘Alîdir Hâkîkat fâsından şerbet içenler Hünkâr Hâc’Bektaş Şâh Seyyîd ‘Alîdir	Gedâ Tevfîk böyle beyânım benim Tarîk-i müstaķim erkânım benim Ervâh-ı ezelden îmânım benim Hünkâr Hâc’Bektaş Şâh Seyyîd ‘Alîdir	Koşma /5	Nefes	11’li hece ölçüsü	Başlık: Nefes

⁵⁰ Şiirin başına, nazım şekline işaret etmek üzere, “vezn-i âher” yazılmıştır. Ancak şiirin nazım birimi, kafiyelenişi ve ölçüsü, vezn-i aher özellikleri göstermemektedir. (Söz konusu nazım şekliyle ilgili bk. Aça 2016: 271-273.)

⁵¹ Fuzûlî, *Leylâ vü Mecnûn*, 2658-2662. beyitler (bk. Doğan 2000: 474-476).

⁵² Kelime nüshada “نایاد” şeklinde yazılıp harekelenmiştir.

⁵³ Şiirdeki bu ve sonraki “Hâcî Bektaş” ibareleri vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

7	4a	Pîr Sultân	Bir gül ile gülistânı seyr etdim Bâd-ı şabâh gibi esen 'Alîdir Kimdir münkrî ⁵⁴ muhabbetden ayıran İmâm Hasan ile Hüseyin 'Alîdir	Pîr Sultânım Haydar ağladı güldü Ka'be-i şerîfden bir nidâ geldi Hâkkuñ emriyle dört kitâb indî Okuyan Muhammed yazan 'Alîdir	Koşma /5	Nefes	11'li hece ölçüsü	Başlık: Nefes
8	4b	Mir'âtî	Dâver-i 'âlem olur şulb-i pederde o menî Ta'lîm etdikde zihî nokta-i men 'allemî ⁵⁵	Mir'âtî nazm-ı şî'ârın güş eden ehl-i dilân Edemez min ledün ⁵⁶ olduğuna şekk [ü] gümeni ⁵⁷	Gazel /5		...-/...-/.../ /...-	Başlık: Gazel-i Mir'âtî Baba
9	5a	Hilmî	Âyine fütudum yüzüme Nazar[ı] kıldım özüme Her nereye kılsam nazar 'Alî görünür gözüme	Hilmî bir gedâ-yı kem-ter Görür gözüm dilim söyler Her nereye kılsam nazar 'Alî görünür gözüme	Koşma /7	Nefes	8'li hece ölçüsü	Başlık: Nefes
10	5b-6a	Hilmî	Bir güzeliñ bendesiyim hazret-i mañbüb-ı celî 'Âşık-ı efgendesiyim cân [u] gönülden ezeli	Hilmî-i kem-ter kemîne Şâh Kulu Sultân demine Dâhil edipdir cemine iki cihanüñ güzeli	Satranç ⁵⁸ /16		...-/...-/.../ /...-	Başlık: Vezn-i Âher
11	6b	Şemsi ⁵⁹	Göster cemâlîñ şem'ini yansın oda pervâneler Devlet degil mi 'âşika şem'ine karşı yanalar	Cevr [ü] cefâ etmekle Şemsi seni terk eylemez Sen şanma kim seni seven senden şehâ uşanalar	Gazel /6	Nefes	...-/...-/.../ /...-	Başlık: Nefes
12	7a	Şâhî	Kurbânlar tiğlandı gül-bâñ çekildi Gâflet uykusundan uyana geldim Çâr kapu sancağı anda dikildi Üryân büryân olup meydâna geldim	Yolumuz on iki imâma çıkar Mürşidim 'Alîdir şâhib-Zü'l-fekâr Rehberim Muhammed Añmed-i Muhtâr Çuluñdur Şâhiyâ divâna geldim (hü)	Koşma /7	Nefes	11'li hece ölçüsü	Başlık: Nefes

⁵⁴ "Münkrî" kelimesi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

⁵⁵ "Kim bana öğretirse..." [Hz. Ali'nin "Kim bana bir harf öğretirse onun kölesi olurum." şeklindeki sözünden alıntıdır. (Yılmaz 1992: 122)].

⁵⁶ "Allah katından", *Kur'ân-ı Kerîm*, Hûd 11/1, Neml 27/6.

⁵⁷ Nüşhada "gümâni" kelimesi vezin gereği bu şekilde yazılmıştır.

⁵⁸ Şiirin başına, nazım şekline işaret etmek üzere "vezn-i âher" yazılmıştır. Ancak şiirin nazım birimi, kafiyelenişi ve ölçüsü, vezn-i âher özellikleri göstermemektedir. (Sözkonusu nazım şekliyle ilgili bk. Aça 2016: 271-273.)

⁵⁹ Şiir, başka bir mecmuada daha yer almaktadır (bk. Kaplan 2017: 254-255).

13	7b-8a	İzzet	Naķş eder nevk-i ‘alevle kalb-i sūzānım ‘Alī Çağırır cūy-i sirişkim çeşm-i giryānım ‘Alī Gel yetiş imdāduma ey şāh-ı merdānım ‘Alī (Naķarāt) Dūzaķ-ı firķatde ķoyma yandım İmānım ‘Alī Kevşeriñ sāķisisin ķandır beni cānım ‘Alī	Kesmez ümmidin yazıp İzzet ķuluñ bu maķta’ı Çeşmime bir dergeh-i eminedir her mısra’ı ‘Arz-ı hālimdir saña Ğayrī-i zārīñ maṭla’ı Dūzaķ-ı firķatde ķoyma yandım İmānım ‘Alī Kevşeriñ sāķisisin ķandır beni cānım ‘Alī	Tahmis ⁶⁰ /5	Medhiye	---/--/-- /--	Başlık: Tercī-bend
14	8a	Türâbī ⁶¹	Sırr-ı Ğaķķa vāķif olmuş āşinā yüz binde bir Si vü dü esrārına layıķ revā yüz binde bir	Sūre-i Ğarf-ı muķaṭṭa’ remzini fehm eyleyen Cüst ü cü etdim Türâbī şāh gedā yüz binde bir	Gazel /5		---/--/-- /--	Başlık: Ğazel
15	8b	‘Ārif ⁶²	Ķadrim ola berter şeref-i nād-ı ‘Alīden Nuşret bulayım dem-be-dem imdād-ı ‘Alīden Meydān-ı muĞabbetteki feryād-ı ‘Alīden Şeh-zāde-i ‘ālī iki şimşād-ı ‘Alīden Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden [Zīrā] hem anıñ bendesiyim <i>ķālū belīden</i>	Evşāf-ı ‘Alī oldu benim ma’den-i kānım Evlād-ı ciger-pāresidir cān u cānānım ‘Ārif dil-i erbāb-ı muĞabbette mekānım Bu nutķ-ı şerīf oldu benim vird-i zebānım Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden [Zīrā] ben anıñ bendesiyim <i>ķālū belīden</i>	Tahmis /5	Nutuk	--/--/-- ./--	
16	9a ⁶³	[Nev’ī] ⁶⁴	Baķma nā-dān olana Ğusrev ü Ğaķan ise de Nażar eyle ehl-i dile Ğāķ ile yeksān ise de		Matla		..--/--/-- /--	Başlık: Beyt

⁶⁰ Şiirin başına “Tercī-bend” yazılmıştır. Ancak şiir, tahmis özellikleri göstermektedir. Şiirin son bendinden anlaşıldığına göre İzzet, Ğayrī’nin bir şiirinin matla beytini tazmin etmiştir.

⁶¹ *Türâbî Dīvânı*, G132 (bk. Azar 2005: 472-473).

⁶² *Ārif Dīvânı*, K4 (bk. Kethüdâ-zāde Ārif 1271: 8-9). Ārif’in şiiri, Tanbūrî Mehmet Bey tarafından hüzzam makamında bestelenmiştir. Kethüdâzāde/Kahyazāde Ārif Efendi’nin (1768-1849) bu şiiri, Seyyid NizāmoĞlu’nun 167. gazelinin matla beytinin (bk. Söylemez 2013: 291) tahmisidir. NizāmoĞlu’nun söz konusu beytinin “Kim bendesiyim ben buların ķālū belīden” şeklindeki ikinci mısrası *Ārif Dīvânı*’nda bulunmamaktadır. Bu mısra, bazı farklılıklarla mecmuada yer almıştır.

⁶³ Sayfada çeşitli hesaplamalar yer almaktadır.

⁶⁴ *Nev’î Dīvânı*, G396/1 (bk. Tulum ve Tanyeri 1977: 466).

9b-10a-10b	Mensur metin	<p>[9b] (1) <i>Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm.</i> (2) <i>El-ḥamdü li'llāhi rabbi'l-'alemīn ve's-şalātü ve's-selāmü 'alā rasulihā Muḥammedin ve ālihi</i> (3) <i>ve şahbihī ecma'īn</i>⁶⁵. İmdi bilgil ki on iki imām efendilerimizi⁶⁶ (4) derviş olan ādeme lāyık olan bilmek elbetde lâzımdır ki (5) nerede şehid oldular ve kimler şehid etdi ve merkad-i şerifleri (6) nerededir ve kaçır yaşında şehid oldular ve ne kadar imamlık (7) etdiler beyân olunur...</p>	<p>[10b] (8) ve İmām Muḥammed Mehdī-i şāhib-zamān razıya'llāhü te'ālā anhü (9) Şa'bān-ı şerifin on beşinde sır oldu. Hālā mev(10)cüddur. Erbābına ma'lümdur ve's-selām. Temme düvāz-deh imām.</p>	<p>On iki imamın imamlık süreleri ve şehadetleri hakkındadır.</p>	
10b-11a-11b-12a	Mensur metin	<p>[10b] (11) Bu faşl çehâr deh ma'sûm-ı pāk beyân eder. Ğaflet olunmaya. (12) <i>Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm.</i> (13) <i>El-ḥamdü li'llāhi'l-meliki's-şekür el-kādiru'l-muktedir el-melikü'l-ğafur</i> (14) <i>ellezī biyedihī miŋtāhu'l-umür 'ālimü's-sırru ve'n-necvā ve kâşifi'z-zırru</i> (15) <i>ve'l-belvā ve ehlü'l-mağfireti ve't-takvā ve'l-ḥamdü li'llāhi fi'l-ahireti ve'l-ülā</i> (16) <i>el-ḥükümü li'llāhi ve ileyhi turce'un</i>⁶⁷. Peş imdi her ehl-i ŧarīk (17) olan ādeme lâzımdır ki çār-deh ma'sûm-ı pāk bilmese anıñ [11a] (1) güft ü güsü şāhīh olmaz...</p>	<p>[12a] (11) Ḥasanü'l-'Askerī razıye'llāhü anhümā ve bir rivāyetde Kāsim bin (12) Muḥammedü'l-Hādiyyü'l-Mehdīdir. Ammā şāhīh evvelkidir. Üç yaşında (13) idi. Mañşūr bin Kāsim İbrāhīm ŧımuşķi katl ü şehid (14) etdi. Maķām-ı şerifleri Cezāyirdedir. <i>Şalavātu'llāhü</i> (15) <i>ve selāmuḥü 'aleyhim ecma'īn.</i> Temme çehâr-deh ma'sûm-ı pāk.</p>	<p>Çehâr-deh (on dört) masum hakkındadır.</p>	

⁶⁵ "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla. Âlemlerin rabbi olan Allah'a hamd olsun, salat ve selam peygamberimiz Muhammet'e ve bütün sahabelerine olsun."

⁶⁶ Bağlama göre "efendilerimizi" olması gereken kelime, mecmuada -başka örneklerde de görüldüğü üzere- yöresel söyleyiş özelliği olarak "efendilerimize" şeklinde yazılmıştır.

⁶⁷ "Mülkün, kâinatın sahibi, az amele çok sevap veren, muktedir olan, kudret sahibi, affı, mağfireti bol olan, işlerin anahtar elinde olan, sırları ve gizli şeyleri bilen, zararları ve belaları gideren, mağfiret sahibi olan Allah'a hamd olsun. Ahirette ve dünyada Allah'a hamd olsun. Hüküm Allah'ındır ve Allah'a döneceksiniz."

12a-12b-13a	Mensur metin	<p>[12a] (16) Bu faşl Hünkâr Hâcî Bektaş Velîniñ neslini beyân eder</p> <p>[12b] (1) <i>Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm</i></p> <p>(2) <i>El-ğamdü li'llâhi rabbi'l-'âlemîn ve's-şalâtü ve's-selâmü 'alâ rasûlinâ</i> (3) <i>Muhammedin ve âlihi ve şahbihî ecma'în</i>⁶⁸.</p> <p>İmdi ma'lûm ola ki...</p>	<p>[13a] (2) Bu taqdîrce Hâzret-i Pîr Hünkâr Hâcî Bektaş Velî (3) Efendimiziñ cedd-i a'laları Şâh-ı Kerbelâ İmâm Hüseyin (4) Efendimize çıkar. Vâlide-i muhteremleri Hâzret-i Fâtmatü(5)'z-Zehrâ razıya'llâhü te'âlâ 'anhâya çıkar. Pederleri (6) Hâzret-i Muhammedü'l-Muştafâ şalla'llâhü te'âlâ 'aleyhi ve sellem. Ma'lûm ola.</p>	Hacı Bektaş Velî'nin nesli hakkındadır.	
13a-13b-14a	Mensur metin	<p>[13a] (7) Bu faşl erkân-ı reh-beri beyân eder</p> <p>(8) İbtidâ kalkıp delîli uyandırıp Allâh dost Hâk hû (9) erenler 'aşîklar şâdıklar 'ayn-ı cem erenleri ve sâkinân-ı 'aşk ber-cemâl-i (10) Muhammed deyip gelip çerâğı uynadıra...</p>	<p>[14a] (11) ...çurup erenlerden hizmet muşkâbelesinde hakkında hayırlısın (12) niyâz ede. Erenler ve şeyh efendi reh-bere du'â ve gül-bângını (13) çekip du'â ve şenâdan sonra du'ası ve gül-bângı tamâm oluncaya (14) kadar dâra çura. Ba'dehü yerine karar ede. Ba'dehü (15) şeyh <i>es-selâmü 'aleyküim ve rahmetu'llah</i>⁶⁹ diye.</p>	Rehberin erkânı hakkındadır.	

⁶⁸ “Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla. Âlemlerin rabbi olan Allah’a hamd olsun, salat ve selam peygamberimiz Muhammet’e ve bütün sahabelerine olsun.”

⁶⁹ “Allah’ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun.”

14b-15a-15b-16a-16b-17a	Mensur metin	<p>[14b] (1) Bu faşl ikrâr-ı ahd [u] mişâkı beyân eder (2) <i>Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm</i>. (3) <i>Estağfiru'llâh estağfiru'llâh estağfiru'llâh</i>. Cemî' günâhlarım (4) istiğfâra geldim. Hâk için gelmekligim. Hâk için Hâk (5) dediği[ni]ze Hâk deyip Hâk bileyim...</p>	<p>[16b] (6) Ba'dehü şeyh eyde ki Hâzret-i Muḥammedden (7) 'Alîye 'Alîden İmâm Ḥasana Ḥasandan İmâm Ḥüseyne Ḥüseyn-den (8) İmâm Zeynü'l-Âbidine Zeynü'l-Âbidinden Muḥammed Bâkır Muḥammed Bâkırdan İmâm Ca'fer (9) Şâdıka Ca'fer Şâdıkdan İmâm Mûsâ Kâzıma Kâzımdan (10) İmâm 'Alî Mûsiyyü'r-Rızâya Mûsâ Rızâdan H'âce (11) Aḥmed Yesevîye Aḥmed Yesevîden Hunkâr Hâcî Bektaş Velîye (12) Hâcî Bektaş Velîden bize bizden saña babalığa (13) qabûl etdiñ mi etdim de-yince ben daḥı seni evlâdlığa qabûl (14) etdim deyip <i>hüve'llâhu 'alâ mâ nuḳûle vekîl</i>⁷⁰ deyip (15) pîr tarafından vekâleten <i>ve in te-vellev kemâ tevelleytüm</i> [17a] (1) <i>min qablü yü'azzibküm 'azâben elimen</i>⁷¹...</p>	Ahd ve misâkin ikrarı hakkındadır.	
16b Der-kenâr	Mensur metin	<p>H'âce Aḥmed Yesevîniñ mürşidi Loḳmân Perendel(?)⁷² anıñ mürşidi Bâyezîd-i Bisṭâmî anıñ mürşidi İmâm Rızâ efendimiz</p>		Tasavvufi silsile hakkındadır.	

⁷⁰ "Söylediklerimize Allah şahittir.", *Kur'ân-ı Kerîm*, Kasas, 28/28; Yûsuf, 12/66. (Ayetin aslında "hüve" lafzı yoktur.)

⁷¹ "Ama önceden döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız (Allah) sizi acıklı bir azaba uğratar.", *Kur'ân-ı Kerîm*, Fetih, 48/16.

⁷² Buradaki bilgilerde yanlışlıklar mevcuttur. Zira Ahmed Yesevî'nin mürşidi, Yûsuf-ı Hemedânî'dir, Lokman Perende ise Ahmed Yesevî'nin halifesidir.

17a-17b-18a-18b	Mensur metin	[17a] (5) Bu faşl erkân-ı t̄alibi beyân eder (6) Başını açıp dâra t̄urup bir niyâz edip ayağa kalka diye ki (7) Allâh eyva'llâh yüzüm yerde özüüm dârda Allâh erenleriñ (8) dâr-ı Mañşûrundayım ağrınımsı incinmiş cân kardeş varsa (9) dile gelsin diye...	[18a] ... (13) ede. Ba'dehü babaya niyâz ede dâra niyâz [ede]. Andan ayağa kalka (14) cân eyde ki Allâh eyva'llâh dost gâ'ib hâzır (15) bâhtn zâhir 'ayn-ı cem erenleriñiñ gül cemâline 'aşk olsun [18b] (1) deyip ayağı dibine niyâz ede. Tamâm.	Talibin erkânı hakkındadır.	
18b	Mensur metin	[18b] (2) Bu faşl dergâhlardaki meydânda olan postları beyân eder. (3) Evvelki post baba postudur. (4) İkinci post açıcı baba ya'nî Seyyid 'Alî Sultân postudur. (5) Üçüncü post etmekci baba ya'nî Balım Sultân postudur. (6) Dördüncü post nakîb ya'nî Kayğusuz Sultân postudur. (7) Beşinci post atacı ya'nî Kanber 'Alî Sultân postudur. (8) Altıncı post meydancı ya'nî Şarı İsmâ'îl Sultân postudur. (9) Yedinci post türbedâr ya'nî Çara Tonlu Cân Baba postudur. (10) Sekizinci post kilârcı ya'nî Şâh Kulu Hâcım Sultân postudur. (11) Toğuzuncu post kahveci ya'nî Şeyh Şâzelî Sultân postudur. (12) Onuncu post kurbancı ya'nî Hâzret-i İbrâhîm 'aleyhi's-selâm postudur. (Merd-i kaşşâb) (13) On birinci post ayakçı ya'nî Selmân-ı Pâk postudur. (Şâh Mûsâ Abdâl) (14) On ikinci post mihmândâr ya'nî Hâzret-i Hızır 'aleyhi's-selâm postudur.		Dergâh meydanında bulunan postlar hakkındadır.	Metnin tamamı bu kadardır.
18b-19a-19b-20a	Mensur metin	[18b] (15) Bu faşl erkân-ı tercümân bildirir. [19a] (1) Tercümân-ı ğusl... (5) Şofra meydâna gelmege izn tercümânı... (7) Def-i tercümân-ı şofra... (9) Def-i tercümân-ı şofra... (14) Loğma tercümânı [19b] (1) Loğma etdikden şofra gülbeng... (10) Tercümân-ı teslim... (14) Tercümân-ı post... (9) Tercümân-ı selâm... ⁷³		Tercümanların erkânları hakkındadır.	
20a	Mensur metin	[20a] (3) On yedi kemer-beste-i merdân efendilerimizi beyân [eder]. (4) Selmân-ı Fârisî. Kanber. Ca'fer-i Tayyâr. Müslim bin 'Aķil. (5) Naşir-i Tüsi. Mennân ibn Sem'an. Hâzret-i Hamza. Ebü Zer-i Ğıfâr. (6) Ebu'd-Derdâ'. Mâlik Ezder. 'Ammâr bin Yâsir. Abdu'llâh bin 'Abbâs. (7) 'Amur Baba. Merd-i Kaşşâb. Beşir-i Tayyâr. Muħammed Ekber-i Yemenî. (8) Muħammed bin Ebâ Bekr. ⁷⁴		On yedi kemer-beste hakkındadır.	Metnin tamamı bu kadardır.

⁷³ Buraya sadece bölümün alt başlıkları alınmıştır. Başlıkların altında yer alan metinler ise yazılmamıştır.

⁷⁴ Bu liste, “erkân-ı tercümân bildiren” bölümün içerisine yazılmış olmakla birlikte içerik bakımından diğer başlıklardan farklı olduğu için ayrı bir satırda verilmiştir.

	20b-21a-21b	Mensur metin	[20b] (1) Bu faşl su'ali cevabı bildirem. (2) Eger şorsalar piriñ kimdir. Cevâb Hâzret-i Risâlet-penâh şalla'llâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellemdir...	[21b] (13) İkinci teslim olmak. Üçüncü pāk olmak. Dördüncü bâfını (14) ma'mûr olmak. Beşinci kanâ'at. Altıncı izzetdir. Eger bir pîre (15) bunları su'al etseler bilmese pîr demek ve dervîş demek câ'iz degildir. Temme.	Temel tarikat düsturları hakkındadır.			
17	⁷⁵ 22a	Şafvet	Kıl nefir âh eyleme yâ hû 'acûz-ı çerhe yûf Kıldı cevherveş bu pîri kabr içre [ol] nihân	Himmet-i pîrân ile Şafvet dedim târihîni Hânkâh olsun Hâsan Babaya 'ulyâ-yı cinân 15 Şafer [1]274 [M. 5 Ekim 1857]	Kıt'a /5		--/--/-- /--	Başlık: Yâ hû Hasan Baba'nın ölümüne tarihtir.
18	22b	⁷⁶ [Nâsirî]	صاحب در حالت کبر بنوع غم بسیار داشت یاد ما مدان صحت کان عزیز نظر هار داشت ⁷⁷	این دلیل واضیح و این صاحب ابجدی مدعی دیگر چرا از این سخن انکار داشت ⁷⁸	Gazel /8		--/--/-- /--	Şiirin matla beyti üç mısra olarak yazılmıştır.

⁷⁵ Sayfanın başına şu ibare yazılmıştır: "Şâhib ü mâlik el-Hâcî 'Abdü'l-kerîm Efendi-zâde Hâşim Efendi".

⁷⁶ Şiir, çeşitli kaynaklarda İran şâhi Nâsirüddin Şâh Kaçar'a (sal. 1848-1895) ait olarak kaydedilmiştir (bk. <https://ganjoor.net/hafez/ghazal/sh77/>; <http://wikinooor.ir/>). Mecmuadaki okunamayan ya da anlamlandırılmayan kelimeler yukarıdaki kaynaklara göre okunmuş ve anlamlandırılmıştır.

⁷⁷ Şâhibâ der-hâlet[î] k'în bende şam bisyâr dâşt
Yâdem âmed ez-su'âlî k'ân 'azîz izhâr dâşt

(Ey Sahip! Bu bende öyle bir durumda ki çok üzüntü çekiyor. O azizin sorduğu soru hatırıma geldi.)

Mecmuada şiirin matla beytinin altına Hâfız-ı Şîrâzî'nin bir gazelinin (G LIII) ilk musrası (bk. Gölpınarlı 1922: 56-57) yazılmıştır. Tabloya dâhil edilmeyen bu mısra şu şekildedir:

بلبل برنگ گل خوش رنگ در شکار داشت

Bülbül[î] berg-i güllî hoş-reng der-minkâr dâşt

(Bir bülbül, gagasına güzel renkli bir gül almıştı.)

⁷⁸ İn delîl-i vâzihî vü in hisâb-ı ebcedî

Müdde'î dîğér çirâ ez-în suhen inkâr dâşt

(Bu açık bir delildir, bu bir ebced hesabıdır. Müddei bu sözü niçin inkâr etti?)

19	22b Der-kenâr	?	یارب حیات جیوان بفرست وان خان کرم نوب الوان بفرست از بهر و لب تشنه طفلان نبات از دایه ابرو شیر باران بفرست ⁷⁹		Rubâi ⁸⁰		--./--./--- /- --./--./-- ./-	Başlık: Kıt'a
20	22b Der-kenâr	?	Meşnevîde hoş deyip Mollâ-yı Rûm Seg vefâdâr u nedâred zen vefâ ⁸¹		Müfred		--/-/--/-	Başlık: Ferd
21	22b Der-kenâr	[Nesîmî ⁸²]	[Ey Nesîmî] bir gönülde hübb-i Haydar olmasa ⁸³ Anda çañlar çalınır güya kilîsâlar gibi		Müfred		--/-/--/--- /-	
22	23a	[Kemal]	Ederiz Hakkâ ibâdet 'ulemâ kavlince Mâ'iliz bâdeye biz de hükemâ kavlince	Âh okusa yazsa söz anlâsa rûh olsa Olucak yâr-ı muîî şu'arâ kavlince	Gazel /6		..--/..--/..-- /..-	Başlık: Ğazel-i İbn Kemâl Paşa

79

Yâ Rabb hayât-ı hayevân bifrist
V'ez-ğân-ı kerem nî'met-i elvân bifrist
Ez-behr-i leb-i teşne-i tîflân-ı nebât
Ez-dâye-i ebr ü şîr-i bârân bifrist

(Ya Rab! Ebedî hayat gönder. Cömertlik sofrasından türlü nimetler gönder. Bitkilerin çocuklarının susamış dudakları için bulut dâyesinden süt yağmuru gönder.)

80

Şiirin başına, nazım şekline işaret etmek üzere "kıt'a" yazılmıştır. Ancak şiirin kafiyelenişi ve ölçüsü, kıt'a değil rubâi özellikleri göstermemektedir.

81

"Köpek vefalıdır; fakat kadında vefa yoktur."

82

Mecmuada kime ait olduğu belirtilmemiş olan bu şiir, Kul Nesîmî'nin 35. şiirinin makta beyti olarak kaydedilmiştir (bk. Öztelli 1969: 51-52). Aynı zamanda mecmuanın 64a sayfasında yer alan ve tabloda 194 numarada bulunan şiirin makta beytidir.

83

Mecmuada "Bir gönülde hübb-i Haydar u Ahmed olmasa" şeklinde kaydedilmiş olan musra, vezne uymadığı için Öztelli'nin (1969: 52) çalışması esas alınarak düzeltilmiştir.

23	23a	?	Gülşen-i küyünde feryâd ederin bülbül gibi Luft edip kalma perişan hâtırım sünbül gibi	‘Aşk-ı bî-çâreye ‘arz-ı cemâlin gül gibi Şun meded câm-ı lebiñ cânım piyâle mül gibi	Kıt’a /2		---/--/-- /--	Başlık: Kıt’a
24	23a	Nesimî ⁸⁴	Bir kişiniñ şorma aşlın ‘izzetinden bellidir Meclis-i ‘irfân olucak hizmetinden bellidir	Ey Nesimî gevheri nâ-dân eline vermegil Gevheri şarrâf bilir kim kıymetinden bellidir	Gazel /5		---/--/-- /--	Başlık: Gâzel-i Seyyid Nesimî
25	23b	İşâk ⁸⁵	Dil-rübâlar çok velî hergiz nazîr olmaz saña Hey ne dersin pâdişâhım kim esîr olmaz saña	Gör nice bî-mişl [ü] bî-hemtâya vermiş gönlünü Aferin İşâk va ‘llâhî nazîr olmaz saña	Gazel /5		---/--/-- /--	
26	23b	Şâkir	Dilerim senden Hüdâyâ şol kişi kim var olsun Söyler imiş hâkîma Manşûr gibi ber-dâr olsun	Baňa her kim kemlik [eder] Hâkdan ersin eylige [ol] ⁸⁶ Şâkirâ ‘ukbâda yiri behcet-i gül-zâr olsun	Gazel /5		---/--/-- /--	
27	23b	Kabûlî ⁸⁷	O nezâket o şarâvet o ‘alâmet o şafâ O şerâfet o siyâdet o sa‘âdet o edâ	Nedir ol yâra Kabûlî bu kadar ‘izzet ile O teşevvuk o te‘aşşuk o te‘alluk o hevâ	Gazel /5		---/--/-- /--	
28	23b-24a	Kabûlî ⁸⁸	‘Aşkđur herkesde her kisvetde cevân eyleyen ‘Aşkđır mürî gedâ mürî Süleymân eyleyen	‘Aşkđır eşküñ Kabûlî baħr-ı bî-pâyân eden ‘Aşkđır her қаtre-i deryâyı ‘ummân eyleyen	Gazel /5		---/--/-- /--	

⁸⁴ Kul Nesimî, 100. şiir (bk. Öztelli 1969: 88).

⁸⁵ Üsküblü *İshâk Çelebi Divanı*, G4 (bk. Çavuşoğlu ve Tanyeri 1989: 114).

⁸⁶ Nüşhada “Her kim baňa kemlik Hâkdan irsün eylige” şeklinde yazılmış olan mısra, vezin ve anlam gereği tarafımızdan bu şekilde düzenlenmiştir.

⁸⁷ *Kabûlî İbrahim Efendi Divanı*, G12 (bk. Erdoğan 2008: 536-537).

⁸⁸ *Kabûlî İbrahim Efendi Divanı*, G276 (bk. Erdoğan 2008: 666).

35	24b	Dāniş	Âh kim cüş eyledi ey dil yine deryâ-yı 'aşk Başdan aşdı fikr-i zülf-i yâr ile sevdâ-yı 'aşk	Baş açık yalın ayak görsem 'aceb mi Dānişi Olmuşam küy-ı melâmetde bu gün rüsvâ- yı 'aşk	Gazel /5	---/---/--- /---	
36	25a	Fevzi ⁹⁷	Kendi mikdârından ey dil herkesi ⁹⁸ a'lâ gözet Zerreyi mihr-i münevver ⁹⁹ kıtreyi deryâ gözet	'Aşk içinde <i>kenzi lâ-yefmâ</i> ¹⁰⁰ dilerseñ Fevziyâ Her ne olursa kanâ'at eyle istiğnâ gözet	Gazel /5	---/---/--- /---	
37	25a	'Ulvi ¹⁰¹	Kâmilîñ gitse vücûdu nice icâdı kalır Sen dañı añlagör kim er ölüer adı kalır	'Ulviñiñ gönlünü yakma ser-i küyuñda görüp Saña ol haste-diliñ hâtır-ı nâ-şadı kalır	Gazel /5	---/---/--- /---	
38	25a	Zeynî	Kuçmağa müy-ı miyânîñ kabiliyyet yok mudur Emmege yâ la'l-i nâbiñ bir nezâket yok mudur	Vaşf-ı la'liñle ne dem vaşf-ı dendânîñ seniñ Dostum şir'inde Zeyniñiñ selâset yok mudur	Gazel /5	---/---/--- /---	
39	25a	Qabûlî ¹⁰²	Kaşdıñ egerçi cân [u] diliñ birisinedir İkisi de fed[â] yoluña birisi nedir	Kaşdı Kabûlî ol kıya bakışlu dil-berîñ Cân ile dilden ikisiniñ birisinedir	Gazel /5	---/---/--- ./---	
40	25b	Qabûlî ¹⁰³	Nâ-dân ola zâr meclis-i rindân arasında Har-mühre siğar mı dür [ü] mercân arasında	Eş'âr [u] gâzel söyle [hemân] turma Qabûlî Tek añdırıgör nâmiñi yârân arasında	Gazel /5	---/---/--- ./---	

⁹⁷ Bu şiir, Vizeli Ramazan Behiştî (ö.1538) tarafından tahmiş edilmiştir (bk. Aydemir 2018: 97-98). Mecmuada Fevzî adına kaydedilmiş olan şiir, Yaşar Aydemir'in yukarıdaki çalışmasında ve Ali Nihat Tarlan'ın (1948: G 4) mecmualardan hareketle Fevri'nin şiirlerini tespit ettiği çalışmasında Fevri adına kayıtlıdır.

⁹⁸ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca "herkesi" olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada "herkese" şeklinde yazılmıştır.

⁹⁹ Nüşhada "münevver bil" şeklinde olduğu halde vezin gereği "münevver" şeklinde okumuştur.

¹⁰⁰ "(Kanaat) tükenmez bir hazinedir." anlamında bir hadis-i şeriften alıntıdır (bk. Yılmaz 1992: 90).

¹⁰¹ *Derzî-zâde Ulvî Divânı*, G96 (bk. Çetin 1993: 248-249)

¹⁰² *Kabûlî İbrahim Efendi Divânı*, G107 (bk. Erdoğan 2008: 585)

¹⁰³ *Kabûlî İbrahim Efendi Divânı*, G107 (bk. Erdoğan 2008: 585)

41	25b	‘Ulvi ¹⁰⁴	Mülk-i ‘aşka şâh olan dergâh-ı eyvân istemez Künc-i ‘uzlet meskenidir taht-ı sulţân istemez	Mihr-i hüsn ile derünü ‘Ulvîniñ pür-nürdür Devr içinde zerrece mihr-i dirahşân istemez	Gazel /5		---/---/--- /..-	
42	25b	Nesîmî ¹⁰⁵	Bülbülüm gülşende [ben] gülzâra yokdur minnetim Dostlar minnet Hüdâya hâra yokdur minnetim	Vâsıl oldum yâr ile [yârm] bugün minnet Hâka Ey Nesîmî zerrece ağıyâra yokdur minnetim	Gazel /5	Nefes	---/---/--- /..-	
43	25b	Şafâî ¹⁰⁶	Medd-i bismi’llâh ¹⁰⁶ kaşuñ ruhsâr-ı al üstündedir Kâmetiñ bir servidir kim i’tidâl üstündedir	Ayrı düşüp senden şağ olduğumçün dünyede ¹⁰⁷ Tâ ölünce bu Şafâî intikâl üstündedir	Gazel /5		---/---/--- /..-	
44	25b-26a	Zuhûrî	‘Aşıkım yüzünüñ naqşına mâhım ezeli Seni naqqâş-ı ezel kudret eliyle yazalı	Ey Zuhûrî yürü var kamu yârâna haber et Böyle rindâne desinler deyicek her gazeli	Gazel /5		---/---/--- /..-	
45	26a	Firûz	Himmeti her merdiñ ¹⁰⁸ ey dil kendi miqdârnıcadır Menzili her yol eriniñ kendi refârnıcadır	Derd-i hecre çäre var mıdır dedim dedi ‘azîz Sîne-i mecrûha vuşlat merhemini şarınıcadır	Gazel /6		---/---/--- /..-	Şairin mahlası şiiirin beşinci beytindedir.
46	26a	Firûzî	Çekildi geşt-i gülşen etmege cânâneler şimdi Yine feryâda geldi ‘aşık-ı divâneler şimdi	Nice meyl etmesin Firûzî mañbûb [u] meye zirâ Bahâr eyyâmıdır müdâm devr eder peymâneler şimdi ¹⁰⁹	Gazel /5		---/---/--- /..-	

¹⁰⁴ Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, G205 (bk. Çetin 1993: 310-311)

¹⁰⁵ Kul Nesîmî, 62. şiir (bk. Öztelli 1969: 67)

¹⁰⁶ Mecmuada “bismi’llâhdır” olarak yazılan kelime vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

¹⁰⁷ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁰⁸ Nüşhada “merdümün” yazıldığı hâlde vezin ve anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

¹⁰⁹ Mısranın vezni bozuktur.

47	26a	Vuşûl ¹¹⁰	Metâ'-ı vaşlîna kıymet begim arayı arayı Bulamadım gezip cân naqdi ile cümle dünyâyı	Ser-â-ser ey Vuşûlî 'âlemi âl ile kıl eyler Kırmızı ¹¹¹ yelken ile geysel dil-ber al kemmâyı	Gazel /5		.../.../... /...	
48	26b ¹¹²	'Amrî ¹¹³	Halka halka aşılınlar saç mıdır sünbül müdür Dâne dâne görünenler beñ midir fülful müdür	Müşkili var 'Amrî'nün yok dime şorsun dostum Lebleriñ rengi cigerler kanu mıdır yâ mül müdür	Gazel /5		.../.../... /..	
49	26b	Bâkı ¹¹⁴	Câmüñ eţrafın kaçan kim seyr eder âvâreler Çarh-ı minâfâm[i] güyâ devr eder seyyâreler	Şâh-bâz-ı ¹¹⁵ şab'ımıñ pervâzın urmaz kimseler Çâre ey Bâkî hemân oldur önince varalar	Gazel /5		.../.../... /..	Şiirin başına kurşun kalemle "şarkı" yazılmıştır.
50	26b	Âhî ¹¹⁶	Âfitâb-ı şubh-ı devletdir cemâli Aĥmediñ Gülsitân-ı bâğ-ı cennetdir vişâlî Aĥmediñ	Künc-i miĥnetde yatarken ĥamdü li'llâh Âhiyâ Oldu ben dil-ĥasteye münis ĥayâli Aĥmediñ	Gazel /5		.../.../... /..	
51	26b	[Fuzûlî(?)] ¹¹⁷	Şüretini düzmek ile kişi sulţan olamaz Ĥâtem urunmağ ile dîv Süleymân olamaz	Da'vâ-yı 'aşkı urursañ geç öziñden zâhid Terk-i cân eylemeyen vâşıl-ı cânân olamaz	Gazel /5		.../.../... /..	

¹¹⁰ *Vuşûlî Dîvânı*, G187 (bk. Taş 2010: 191-192)

¹¹¹ "Kırmızı" kelimesi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

¹¹² Sayfa kenarına kurşun kalem ile "Âfet-i cândır nigâhıña 'aceb fitne-kâr" ibaresi yazılmıştır.

¹¹³ 'Amrî *Dîvânı*, G22 (bk. Çavuşoğlu 1979: 58)

¹¹⁴ *Bâkî Dîvânı*, G59 (bk. Küçük yty: 99)

¹¹⁵ Kelime mecmuada "şeh-bâz" olarak yazıldığı hâlde vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

¹¹⁶ *Âhî Dîvânı*, G56 (bk. Kaçalın yty: 27)

¹¹⁷ Mecmuadaki şiirin 2, 3 ve 4. beyitleri *Fuzûlî Dîvânı*'ndaki 13 numaralı kıt'anın 1, 2 ve 3. beyitleriyle aynıdır (bk. Akyüz vd. 1958: 482). Ancak mecmuada ki şiirin matla ve makta beyitleri *Fuzûlî Dîvânı*'nda yoktur. Mecmuadaki şiirde de herhangi bir mahlas bulunmamaktadır. Bu durum, şiirin kime ait olduğu meselesini belirsiz hâle getirmektedir.

52	27/a	Siyâhî	Süleymân-ı serîr-i ‘aşkdır ger mür[u] söyletseñ Muhabbet Kâfînüñ Sîmurğudur ‘uşfûr[u] söyletseñ	Siyâhî dün gece kimlerle mey nüş eylemiş bilsem Bu gece bezme gelseñ ol gözü ¹¹⁸ maħmûru söyletseñ	Gazel /5	...-/...-/... /...-	
53	27/a	Rûhî ¹¹⁹	Yâr ğâfil hâlim yaman [u] derd [ü] mihnet bir değil Dil za‘âf a‘dâ kavî [vü] renc [ü] şıklet bir degil	Söz bilen bir bilmez erbâb-ı kelâmı Rûhiyâ Gerçi birdir vezn-i ‘tab’ ammâ belâğat bir degül	Gazel /8	...-/...-/... /...-	
54	27/a	[Necâti] ¹²⁰	Nigârâ sende hâtm olmuş güzellik tâzelik terlik Seniñ yanındadır ancağ serîr-i hûsne serverlik	Lebiñden mu‘ciz-i ‘îsâ erişmiş Hızır İlyâsa Yüzüñden gün ziyâ almış alınıdır münevverlik	Gazel /4	...-/...-/... /...-	Şiirin makta beyti mecmuada yazılmamıştır.
55	27/a	?	‘Acabâ ben ne günâh etdim [saña] rûz-ı ezel Hâcetüm böyle kazâ etdi [Hudâ] ‘azze vü cell		Müfred	...-/...-/... /...-	Başlık: Ferd
56	27/a	?	Sûz-ı dilden bî-ğaberdir şanmañuz cânâneyi Şem’e ol ‘arz eder âteş-i dil-i süzâneyi	‘Aşk odu evvel düşer ma‘şûka andan ‘âşîka Şem’i gör kim yanmadan yandırmadı pervâneyi	Gazel(?) ¹²² /2	...-/...-/... /...-	Başlık: Kıt’a
57	27/b ¹²³	[Esîrî] ¹²⁴	O şîvelerle tebessüm o nazlarla ‘itâb O hâdelerle tekellüm o ‘işvelerle hitâb	Ki şemmelere niğâh edicek o şeh-r-âşüb Kalır mı sîretî ki olmaya hârâb [u] yebâb	Gazel /5	...-/...-/... /...-	

¹¹⁸ Nüşhada “ol gözleri” şeklinde olduğu halde vezin gereği “ol gözü” şeklinde okunmuştur.

¹¹⁹ *Bağdadlı Rûhî Dîvânı*, G764 (bk. Ak 2001: 811)

¹²⁰ *Necâti Beg Dîvânı*, G326 (Tarlan 1997: 344),

¹²¹ Şiir çeşitli kaynaklarda Sun’ullah-ı Gaybî’ye ait olarak gösterilmişse de şairin *Dîvânı*’nda böyle bir şiir yoktur (bk. Kemikli 1998). Ayrıca şiirin ilk mısrası Şeyhülislâm Yahyâ’nın *Dîvânı*’ndaki 435. gazelin ilk mısrası ile aynıdır (bk. Kavruk tyt: 463).

¹²² Mecmuada şiirin başına “kıt’a” yazılmıştır. Ancak beyitlerin kafiyelenişine göre şiirin kıt’a olma ihtimali yoktur. Kafiye şemasına göre yalnızca iki beyti mecmuaya alınmış bir gazel olabilir.

¹²³ Sayfanın sağ üst köşesine “Mâzmünü’l-ğalbü mine’l-ğalbi ile’l-ğalbi sebîlâ (Kalpten kalbe bir yol vardır.)” şeklinde bir ibare yazılmıştır.

¹²⁴ Bu şiir, başka bir mecmuada Esîrî adına kaydedilmiştir (bk. Yılmaz 2008: 277).

58	27b	'Azmi	Ne ğam sāki' bugün [cām-ı] şerāb-ı hoş-güvār elde Hemān sür zevk-i 'işi [kim] giribān-ı kenār elde	Ser-i a'dāyī 'Azmi kıl qalem gibi iki pāre Cihānūn pehlivānı'n 'Alīveş Zū'l-fekār elde	Gazel /5		---/---/--- /---	
59	27b	Gedāyī	Gerçi vardır ayağın öpmege cānā hevesim Yoğdur ammā n'edeysin aña benim dest-resim	Ey Gedāyī niçe gündür o mehi görmeyeli Varayın küyuna geldi anı ğāyet göresim	Gazel /5		..-/..-/..- /..-	
60	27b Der-kenār	[H'ānsārī] ¹²⁵	 126		Müfred		--/--/-- ./.-	Yazı farklılığından dolayı beytin sonradan farklı bir kişi tarafından mecmuaya eklendiği anlaşılmaktadır.
61	28a	Nermī	Biz cünd-i nebī-reh-ber[i] hem-rāh be-reviyiz(?) Biz 'ilm-i ledün hāziniyiz müctebeviyiz Biz maħrem-i esrār-ı serāy-ı nebevīyiz Biz āl-i Resülüz neşeb-i Musta[fa]vīyiz Teslīm-i rızādır işimiz Murtaḫavīyiz	Ol āb-ı ruḫūn [her] dü-cihān muħteremeyni Hem-nām-ı Hüseyniz severiz [biz] Ḥaseneyni Cāndan severiz Nermī Resülü'ş-şakāleyni Biz āl-i Resülüz neşeb-i Musta[fa]vīyiz Teslīm-i rızādır işimiz Murtaḫavīyiz	Muhamm s ¹²⁷ /5		--/--/-- ./.-	Başlık: Vezn-i Aħer
62	28a	Hüdāyī ¹²⁸	Ṭıynet-i Ādemde ḳonmasa ezel sevdā-yı 'aşk Cenneti bir dāneye şatmazdı ol dānā-yı 'aşk	Ey Hüdāyī hālet-i 'aşkı ne bilsin her meges Ḳulle-i Ḳāf-ı ḫāḳīkat murgıdır 'Ankā-yı 'aşk	Gazel /6	İlāhī	--/--/-- /.-	

¹²⁵ Çeşitli kaynaklarda Aka Cemāle'd-dīn H'ānsārī adına kaydedilmiştir (bk. <http://www.ghadeer.org/Book/920/140234>). Kaynakta mecmuadaki metinden farklı olarak fazladan beytin 1. mısrasında "der-İN", 2. mısrasında da yine "hized" kelimeleri yazılmıştır. Bunlardan ilki metne dāhil edilmiş ancak ikincisi vezni bozduğu için metne alınmamıştır.

¹²⁶ *Dil-rā be-dil rehīst [der-İN] künbed-i sipīhr / Ez-rūy-ı kīne kīne vü ez-rūy-ı mīhr mīhr*
[Bu gökkubbede gönülden gönüle yol, kin yüzünden kin, sevgi yüzünden de sevgi vardır.]

¹²⁷ Şiirin başına "Vezn-i āher" yazılmıştır. Ancak şiirin kafiyelenişi ve ölçüsü vezn-i aher özellikleri göstermemektedir.

¹²⁸ Aziz Mahmūd Hüdāyī, *Dīvan-ı İlāhīyāt*, 165 (bk. Tatcı ve Yıldız 2005: 367-369).

63	28a-28b	Nakışî	Yâ İlahî bilmezim bu bendeki sevdâ nedir Yâ seniñ ‘aşkıñ yolunda çekdiğim gavğâ nedir	İtmeyenler küh-ı Kâfñ Nakşiyâ seyrin şikâr Bilmediler mülk-i tende per açan ‘Ankâ nedir	Gazel /6		---/---/--- /---	
64	28b ¹²⁹	Nürî ¹³⁰	‘Aşkıñla cihân beste Luţf eyle ‘inâyet kıl Derdiñ ile bu dil haste Luţf eyle ‘inâyet kıl	Bî-çâreleri yâd et Vîrâneyi âbâd et Nürî kuluñ irşâd et Luţf eyle ‘inâyet kıl	Koşma /7	İlahî	7’li hece ölçüsü	Başlık: İlahî
65	28b	Āfūrî ¹³¹	Tahtgâh etdi vücüdüm şehriñi sultân-ı ‘aşk Dil serâyından quruldu bir ‘aceb dîvân-ı ‘aşk	Ey Āfūrî ermek isterseñ eger cânânuña Terk-i cân eyle tecellî eyesin sultân-ı ‘aşk	Gazel /5		---/---/--- /---	
66	28b	Hüdâyî ¹³²	Gel beri ey derde dermân isteyen Câna bakmaz vâsıl-ı cân isteyen	Virseler almaz Süleymân mülkünü Ey Hüdâyî vech-i Raĥmân isteyen	Gazel /7		---/---/---	
67	29a	Yünus ¹³³	Menem ol ‘aşk bahriñi deñizler ĥayrân baña Deryâ benim kaçremdir ‘aşk oldu seyrân baña	Yünus bu ĥalk içinde eksiklidir Ĥaĥ bilir Dîvâne olmuş çağırır dervişlik bühtân baña	Gazel /7		14’lü hece ölçüsü	
68	29a	Rûhî ¹³⁴	Şanma ey ĥâce ki senden zer ü sîm isterler Yeeme lâ yenfa’uda ¹³⁵ ĥalb-i selîm isterler	Ezber et kışşa-i esrâr-ı dîli ey Rûhî Ĥâzır ol bezm-i İlahîde nedîm isterler	Gazel /13		---/---/--- /---	

¹²⁹ Yaprak başında kurşun kalemle “dîvân” yazılmış.

¹³⁰ *Abdulahad Nürî Dîvânı*, 81. şiir (bk. Coşkun 2001: 118). Şiir, Dede Efendi tarafından rast makamunda bestelenmiştir.

¹³¹ Şiirin matla beyti başka bir mecmuada daha kaydedilmiştir (bk. Gümüş 2005: 158).

¹³² Aziz Mahmûd Hüdâyî, *Dîvan-ı İlahîyât*, 64 (bk. Tatcı ve Yıldız 2005: 151-153).

¹³³ *Yunus Emre Dîvânı*, 19, 12 (bk. Gölpinarlı 1943: 54-55; Tatcı yty: 12).

¹³⁴ *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, G417 (bk. Ak 2001: 581).

¹³⁵ “(Ne evladın ne de malın) fayda etmeyeceği o gün”, *Kur’ân-ı Kerîm*, Şu’arâ, 26/88.

69	29a-29b	Sürürî ¹³⁶	Biz ezelden tâ ebed meydâna gelmişlerdeniz Şâh-ı merdân 'aşkına merdâne gelmişlerdeniz	Ey Sürürî 'îd-i ekberdir cemâl-i dilberîñ Biz bu 'îd-i ekbere kırbâne gelmişlerdeniz	Gazel /7		---/---/--- /---	
70	29b	Nürî ¹³⁷	Yâ Resûla'llâh kaçan kalğar cemâliñden niğâb Mahv olur nür[ı] ziyâ şalmaz cihâna âfitâb	Sırr-ı 'aşkı feyz edelden Nürîye feyyâz-ı ğayb Cûşa geldi şevk-i hüsünüñle döner şan âsiyâb	Gazel /6		---/---/--- /---	
71	29b	Yahyâ ¹³⁸	Niyâz-ı 'arz-ı hâcâta ulu dergâhımız vardır Dil ü cândan münâcâta bizim Allâhımız vardır	Günâhkârım diyü Yahyâ ümîdün kesme rahmetden Muhammed Muştafâ gibi şefâ'atgâhımız vardır	Gazel /5		---/---/--- /---	
72	29b	Nesîmî ¹³⁹	Mü'miniñ kalbinde rûh-ı cism ile cândır 'Alî Ka'betu'llâhdır cemâli vech-i sübhândır 'Alî	Ey Nesîmî gel bu medhi şubh u şâm yâd eyle kim Söylenir 'âlemde meşhür dîn [ü] imândır 'Alî	Gazel /7	Nefes	---/---/--- /---	Başlık: Nesîmî
73	29b-30a	Fuzûlî(?)	Şunmağ ile nîm câm ol gönce-i ra'nâ bize Bir şafâmız var ki reşk eyler bütün dünyâ bize	Fuzûlî(?) biz bir bölük rind-i hâkîkat-pîşeyiz Her muqallid pîr utansın geçmesin baba bize	Gazel /7		---/---/--- /---	
74	30a	Hilmî	Ne kimseyle 'adâvet eyleriz ne kînimiz vardır Bizim şüfî muhabbetle şolu bir sinemiz vardır	Bizim kim zerrece çerğ-i felekden müdde'amız yok Şikâyet eyleyip cevrenden ey Hilmî nemiz vardır	Gazel /5		---/---/--- /---	

¹³⁶ Şiir, mecmuada Surürî mahlasıyla kaydedilmiş olmakla birlikte *Hatâyi Divânî*'nda 168. gazel olarak yazılmıştır (bk. Macit 2017: 380).

¹³⁷ *Abdulahad Nürî Dîvânı*, 16. şiir (bk. Coşkun 2001: 55). Şiir, Derviş Ali Şirügânî tarafından Irak makamında bestelenmiştir (bk. Coşkun 2001: 55).

¹³⁸ Şiir, mecmuada Yahyâ mahlasıyla yazılmış olmakla birlikte *Bezizâde Muhyî Dîvânı*'nda kaydedilmiştir (bk. Mutlu 2008: 15-16).

¹³⁹ Kul Nesîmî, 41. şiir (bk. Öztelli 1969: 55). Başlık ve makta beyti nüshaya muhtemelen sonradan eklenmiştir. Şiirin 6. beytinde "Vişâlî" mahlası yazılmış ve nüshadaki şiirlerin çoğunluğunda olduğu gibi mahlas olduğuna işaret etmek üzere üst kısma çizgi çekilmiştir.

75	30a	Fâzıl	Cihânda ol ki ümmîd-i dil [û] ümmîd-i varımdır Beni ketm-i ‘ademden var eden perverdigârımdır	N’ola evkâtımı şarf eylesem vaşında ey Fâzıl Benim kim çeşm-i mest-i yâr ‘ayn-ı i’tibârımdır	Gazel /7		.../.../... /...-	
76	30a-30b	Vîrânî ¹⁴⁰	Ṭalibâ zât-ı pāk ol Muştafâdan bî‘at et Bâd [u] âteş âb [u] hâk ol Murtażâdan bî‘at et	Ey Vîrânî zümre-i âl-i ‘abâ pür-nûr durur Şun eliñ ũt dâmenin şâh evliyâdan bî‘at et	Gazel /13	Düvâzdeh	...-/...-/... /...-	
77	30b	Nizâmoğlu ¹⁴¹	Murtażânûñ çâkeriyiz muktedâmız Muştafâ Tütüyâ-yı dîdemizdir hâk-i şâh-ı evliyâ	On iki burc-ı hidâyetdir Nizâmoğlu bular Fırka-i nâcî ola bunlara eden iktidâ	Gazel /13	Düvâzdeh	...-/...-/... /...-	
78	30b-31a	Fenâyi ¹⁴²	Çün ziyâ verdi kamu ‘âleme veciñ güneşi Buldu ol nûr ile bulan [yine] sen mâhveşi	Bezm-i hâşşında nedîm et bu Fenâyî kuluñu ¹⁴³ Verdi ol cür‘a-keş-i küllî ğadâtin ve ‘aşî ¹⁴⁴	Gazel /7		.../.../... /...-	
79	31a	Fuzûlî ¹⁴⁵	Ey vücûduñ eşeri hilkat-i eşyâ sebebi Seni ol vaķt ki bi‘l-fi‘l görürlerdi nebî	Ya nebî kılma Fuzûlîyi ¹⁴⁶ kapıñdan maħrûm ‘Afv kıl var ise dergâhında terk-i edebi	Gazel /7	Na‘t	.../.../... /...-	

¹⁴⁰ *Vîrânî Divanı* (bk. Vaktidolu 1998: 236-237).

¹⁴¹ *Seyfullâh Nizâmoğlu Divânı*, G5 (bk. Söylemez 2013: 188-189).

¹⁴² *La‘î Mehmed Fenâyî Efendi’nin Divânçesi*, G26 (bk. Şengün 2007: 269).

¹⁴³ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca “kuluñu” olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada “kuluña” şeklinde yazılmıştır.

¹⁴⁴ “...sabah akşam...”, *Kur‘ân-ı Kerîm*, En‘âm, 6/52.

¹⁴⁵ *Fuzûlî Divânı*, G CCLXXIX (bk. Akyüz vd. 1958: 403).

¹⁴⁶ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca “Fuzûlîyi” olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada “Fuzûlîye” şeklinde yazılmıştır.

80	31a	‘Ālī ¹⁴⁷	‘İnāyet her kime yüz çutsa ‘ișyânı niķâb olmaz Güneş çoğduķda zirâ perde-i z̄ulmet hicâb olmaz	Ĥabîbin sev dilerseñ mağfiret taķrîbin ey ‘Ālî Rakîb olmaķ gibi Mevlâya rengin intisâb olmaz	Gazel /5	.../.../... /.../...	
81	31a	Rûhî ¹⁴⁸	Ne gedâyız ne esîr-i kerem-i şâhız biz Sâkin-i künc-i tevakkeltü ‘ale’llâhız ¹⁴⁹ biz	Men ‘aref ¹⁵⁰ sırrını ¹⁵¹ fehmi eylemişiz ey Rûhî Ehl-i şekden degiliz ‘ârif-i bi’llâhız biz	Gazel /5	.../.../... /.../...	
82	31b	‘Ālî ¹⁵²	Bi-ķamdi’llâh ¹⁵³ bu bâğ içre bugün ‘unvânımız vardır Şehîd-i ‘aşķ-ı yâr olduķ fedâ bir cânımız vardır	N’ola baş egmez isek şâh-ı heft-iķlîme ¹⁵⁴ ey ‘Ālî Cihânda Ĥazret-i Monlâ gibi şulķânımız vardır	Gazel /5	.../.../... /.../...	
83	31b	Rûhî ¹⁵⁵	Ne şâh-ı dehre mensûbuz ne mün’im ne gedâyız biz Egerçi ehl-i fakrız lîk meslûbü’r-recâyız biz	Bugün meddâhıyız bir himmeti ‘âliniñ ey Rûhî Bülend-âvâzeyiz erbâb-ı ‘irfâna şalâyız biz	Gazel /11	.../.../... /.../...	
84	31b	Bâķî ¹⁵⁶	Gönül dâğ-ı ģamıñla sinede bir şem’ uyandırmış Çerâğ-ı ‘aşķa bir ģarrâ kıvıltını yandırmış	Bugün Bâķî[ye] ol âfet vişâlin va’deler kılmış Yalanlar söylemiş miskîni gerķekten inandırılmış	Gazel /5	.../.../... /.../...	

¹⁴⁷ Gelibolulu Mustafa Âlî *Dîvânı*, G539 (bk. Aksoyak 2018:110).

¹⁴⁸ Bağdatlı Rûhî *Dîvânı*, G520 (bk. Ak 2001: 651-652).

¹⁴⁹ “Allah’a dayandım.”, *Kur’ân-ı Kerîm*, Hûd, 11/56.

¹⁵⁰ “(Kendini) bilen kişi (Rabb’ini de bilir).”

¹⁵¹ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca “sırrını” olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada “sırrına” şeklinde yazılmıştır.

¹⁵² Gelibolulu Mustafa Âlî *Dîvânı*’nda bulunmayan bu şiir, kimi kaynaklarda İlmî Efendi’ye ait olarak gösterilmiş ve bestelenmiştir.

¹⁵³ Mecmuuda “ķamdi’llâh” şeklinde yazılmış olan ibare, şiirin bestesi esas alınarak vezin gereği “bi-ķamdi’llâh” olarak değiştirilmiştir.

¹⁵⁴ Kelime nüshada “iķlîmin” olarak yazıldığı hâlde anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

¹⁵⁵ Bağdatlı Rûhî *Dîvânı*, G488 (bk. Ak 2001: 631-632).

¹⁵⁶ Bâķî *Dîvânı*, G219 (bk. Küçük yty: 173).

85	31b-32a	Nesîmî ¹⁵⁷	Noқта-i sırr-ı İlahî bâ'-i bismi'llâhdur Kim ki bilmedi bu sırrı müşrik-i gümrâhdur	Ger seyir kılsañ Nesîmîniñ vücûdunda yağın Bilesin 'ayne'l-yağın ne vech ile ağâhdır	Gazel /7	..-/-..-/-..- /..-	
86	32a	'Ujvî ¹⁵⁸	Haste câna [hâlet-i] mevî erdi cânân bî-ğaber Bir devâsız derde düşdüm vâh ki Lokmân bî-ğaber	'Ulviyâ ğurbetde qaldım bî-kes [ü] tenhâ ğarîb Cümle yârân ğaflet üzre cümle ihvân bî-ğaber	Gazel /5	..-/-..-/-..- /..-	
87	32a	'Azmi	Bulmak isterseñ dilâ [sen] Mağzenü'l-esrâra yol Ol sa'âdet küncine virânelerden ara yol	'Azmiyâ bir mürşid-i kâmil bulup düş pâyına Eylemişdi niçesin gümrâh edip avâre yol	Gazel /5	..-/-..-/-..- /..-	
88	32a	Nâlî	Nice ¹⁵⁹ ceng edeyim ağıyar ile sen sîm-teni Bilmiş ol öldürürüm yâ ben onu yâ o beni	Nâlîye cevr [ü] sitem ğayrıya luğf ile kerem Sini mi(?) var yûri ey şüh-i cefâ-pîşe seni	Gazel /5	..-/-..-/-..- /..-	
89	32a-32b	Zekâî	Erbâb-ı dile bir ruğ-ı zîbâ mı bulunmaz Pervânelere şem'-i şeb-ârâ mı bulunmaz	Şâhım n'ola gitdiyse Zekâî işigiñde Gül ruğlarıña bülbül-i şeydâ mı bulunmaz	Gazel /6	..-/-..-/-..- ./..-	
90	32b	Qabûlî ¹⁶⁰	Belâ şidk ehline rûz-ı ezelden olagelmışdir Gül-i ğandân imiş peymâne ammâ şolagelmışdir	Ne cevri var ise yârñ Qabûlî çek efendiñdir Ĝazab sultâna vü cevre tağammül kıla gelmişdir	Gazel /5	..-/-..-/-..- ./..-	
91	32b	Kenzi ¹⁶¹	Aldıñ mı şafâ ile muşaffâ ğaberin sen Ol nûr-ı Ğudâ vech-i mücellâ ğaberin sen	Ey Kenzî egip boynuñu pâyına yüz[ün] sür Şor Seyyid 'Alâ'e'ddîne Mevlâ ğaberin sen	Gazel /8	..-/-..-/-..- ./..-	

¹⁵⁷ Kul Nesîmî, 90. şiir (bk. Öztelli 1969: 82-83).

¹⁵⁸ Şiir, başka bir mecmuada daha kayıtlıdır (bk. Kaplan 2017: 87-88).

¹⁵⁹ Nüşhada “nice bir” yazıldığı hâlde vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

¹⁶⁰ *Kabûlî İbrahim Efendi Divânı*, G116 (bk. Erdoğan 2008: 589).

¹⁶¹ *Hasan Kenzî Divânı*, G90 (bk. Küçükçalık 2016: 135-136).

92	32b	‘Ubeydî ¹⁶²	Merhabâ etmege dil-ber ile ikdâm edelim Fırşat el verir ise büseye ibrâm edelim	Şim-sâ’idlere yüz sürmege çün imkân yok Ey ‘Ubeydî nice bir biz çama’-ı hâm edelim	Gazel /5	..-/.-./..- /..-	
93	32b-33a	‘Ulvi ¹⁶³	Çürür etme libâs-ı fahr ile ‘ömrüm cihândır bu Kâbâ-yı cismini qor bunda herkes câme- kândır bu	Demişler nâfe-i hoş-büya teşbîh eylemiş zülfün Şakın gerçek şanup ‘Ulviye cevri etme yalandur bu	Gazel /5	.../.../... /...-	
94	33a	Nesîmî ¹⁶⁴	Çekeli sîneme [hep] sikke-i merdân kepenek Bilesin kıldı benim derdime dermân kepenek	Ey Nesîmî yürü kim hırka erenler tonudur Geymedi münkir anı şandı ki zindân kepenek	Gazel /5	..-/.-./..- /..-	
95	33a	Nesîmî	Yâ Resûla’llâh sensin şadr-ı bedr-i kâ’inât ‘al’at-i ruhsârınûzdan mest olupdur şeş cihât	Bu Nesîmî hâk-i pây-ı enbiyâ vü evliyâ Kıl ‘inâyet sen aña yâ mazhar-ı envâr-ı zât	Gazel /11	..-/.-./..- /..-	
96	33a	Sezâî ¹⁶⁵	Hâzret-i Hâkîmî habîbi sevgili bir dânesi Olduğyçün oldı ‘âlem hüsniñ pervânesi	Kenz-i ‘aşkıñ mahzeni olmuş Sezâî gâlibâ Hîç ‘imâret istemez bu gönlümün viranesi	Gazel /4	..-/.-./..- /..-	
97	33b	Rûhî ¹⁶⁶	Niçe demdir o mâh-ı ‘âlem-ârâdan haber gelmez Dili irsâl ederim qorqarım ol da gider gelmez	Belâgatle gelenler bunda tahşil etdiler cümle Cihâna yoħsa ey Rûhî gelen şâhib-hüner gelmez	Gazel /5	.../.../... /...-	

¹⁶² *Ubeydî Divânı*, G203. (bk. Ünlü 1991: 140).

¹⁶³ *Derzîzâde Ulvî Divânı*, G529 (bk. Çetin 1993: 491).

¹⁶⁴ Bu şiirin makta beyti, *Dimetokalı Vahdetî Divânı*’daki “kepenek” redifli 72. gazelin 11. beyti olarak kaydedilmiştir (bk. Öztürk 2006: 89-91). Ancak *Divân*’daki 13 beyitli şiirde mecmuadakiyle ortak olan başka bir beyit bulunmamaktadır. “Kepenek” redifli Farsça bir şiiri bulunan Nesîmî’nin aynı redifte Türkçe şiir de yazmış olabilir. Ancak mevcut durumda şiirin kime ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

¹⁶⁵ *Sezâî (Câbi Hasan Dede) Divânı*, G333 (bk. Pektaş 1998: 515).

¹⁶⁶ *Bağdatlı Rûhî Divânı*, G435 (bk. Ak 2001: 593).

98	33b	Nağşi ¹⁶⁷	Mağsādı ‘aşıkların Menzil-i cānān olur İsmiñi yād eylesem Vālih ü hayrān olur	Nağşi-i ‘aşık saña ‘Aşk haberin vir aña Menkabe-i evliyā Reşk-i gülüstān olur	Koşma /7	İlāhî	7’li hece ölçüsü	
99	33b	Eşrefoğlu	Ey ‘aceb bilsem nedir yā Rab bu derdiñ çāresi Gün gün artar hiç oñulmaz yüregimiñ yāresi	Eşrefoğlu Rūmî bu derde giriftār olalı Düşdi bir deryāya ki yokdur anıñ kenāresi	Gazel /6		---/---/--- /---	
100	33b	Rūhî ¹⁶⁹	Höş-bü çemen-i dehre sünbül gibi olmaz Sünbül ne kadar olsa o kākül gibi olmaz	Āsāyiş eger ister iseñ dehrde Rūhî Mesken saña hiç künc-i tevekkül gibi olmaz	Gazel /7		---/---/--- ./---	
101	34a	Nağşi ¹⁷⁰	Merhabā ey şu’le-i āyine-i sırr-ı Hūdā Merhabā ey şahid-i dildār-ı mağsūdū’l-verā Merhabā ey maẓhar-ı feyz-i cenāb-ı kibriyā Merhabā ey nām-ı pākīñdir Muḥammed Muşafā	Āh ki Nağşi bendeñi ser-defter-i ‘uşşāk kıl Āsitānūnda cemāliñ nūruna müştāk kıl Sırrıñı göster vişāliñ bezmine ilhāk kıl Merhabā ey a’lem-i esrār-ı gayb-ı māverā	Murabba /3	Nutk	---/---/--- /---	
102	34a	Eşrefoğlu	Ey gönül bir derde düş kim anda dermān gizlidir Gel qarış bir kaçreye kim anda ‘ummān gizlidir	Gör bu Eşrefoğlu Rūmî baħr-ı ‘aşka n’eyledi Cān u başı terk edip cānda cānān gizlidir	Gazel /6		---/---/--- /---	

¹⁶⁷ Nağşi Ali Akkirmāni Divanı, Hece ile yazılan şiirler, 8 (bk. Atik 2003: 340). Şiir, uşşāk makamında bestelenmiştir.

¹⁶⁸ Eşrefoğlu Rūmî Divanı, G131 (bk. Güneş 1994: 420-421).

¹⁶⁹ Bağdatlı Rūhî Divanı, G441 (bk. Ak 2001: 596-597).

¹⁷⁰ Şiir kaynaklarda Nağşi Ali Akkirmāni’ye ait olarak gösterilmekle birlikte şairin Divanı’nda bulunmamaktadır (bk. Atik 2003). Şiir, Yūsuf Çelebi tarafından bestelenmiştir.

¹⁷¹ Eşrefoğlu Rūmî Divanı, G14 (bk. Güneş 1994: 223).

103	34a	Nazmî ¹⁷²	Men ki dervîş olmuşum şâh-ı cihândan fâriğim Bende-i sultân-ı ‘aşkıñ in [ü] andan fâriğim	Nazmîyim ben faqr u faqrı eylemişim İhtiyâr Raht [u] baht u tãc [u] taht [u] hânümândan fâriğim	Gazel /7	---/---/--- /---	
104	34a	Nesîmî ¹⁷³	Dil nazargâh-ı Hüdâdır yıqma gönlün kimseniñ Ka’be-i Merve Şafâdır yıqma gönlün kimseniñ	Ey Nesîmî bir gönül yap kim bilir kimde ne var Hâkq ile dil âşinâdır yıqma gönlün kimseniñ	Gazel /6	---/---/--- /---	
105	34b	Hacı Bektaş Velî/Şirî ¹⁷⁴	Pâ-bürehne Kazâk Abdâl [u] fenâ faqr-ı güzîd Faqr ile faqr edeniñ dâ’im olur faqr[ı] mezîd	Hânedân düşmenini sevme şakın ey Şirî <i>Le’ana’llâhu Yezîdü ev ‘alâ-kavmi Yezîd</i> ¹⁷⁵	Gazel /12	---/---/--- /---	Başlık: Goft Hâzret-i Hünkâr Hâcî Bektaş Velî
106	34b	Meşhemmed	داستان یسدی نذر نشیدی کرازاویدراودا بیهیچ رسیدی ¹⁷⁶	بر چنین قوم که لعنت تو بگویم مدار لعن الله یزید او علی ال یزید ¹⁷⁷	Kıt’a /4	---/---/--- /---	Başlık: Goft Hâzret-i Meşhemmed Behâ’e’d-dîn Şâh-ı Nakş-bend

¹⁷² *Sehî Bey Tezkiresi’*nde ilk iki beyti örnek olarak verilen şiir, *Firâk-nâme* sahibi Diyarbakırlı Halilî’ye ait olarak kaydedilmiştir (bk. İpekten vd. 2017: 83).

¹⁷³ Kul Nesîmî, 72. şiir (bk. Öztelli 1969: 72)

¹⁷⁴ Şiir, başlıkta ve çeşitli kaynaklarda (bk. Gölpınarlı 1990: XXVIII) (ilk iki beyti alıntılanarak) Hacı Bektaş Velî’ye ait olarak kaydedilmiştir.

¹⁷⁵ “Allah, Yezîd’e ya da Yezîd’in kavmine lanet etsin.”

¹⁷⁶ *Dâstân-ı pend-i mend meger neşnîdî / Ki ez-ü ber-ser-i evlâd-ı peyem-ber çi resîd*
(Yoksa peygamber evladının başına ne geldiğini anlatan öğüt verici destanları duymadın mı?)

¹⁷⁷ *Ber çünin kavm ki la’net to bigû şerm medâr / Le’ana’llâhu Yezîdü ev ‘alâ-âl-i Yezîd*
(Böyle bir kavme sen lanet et, utanma! Allah, Yezîd’e ya da Yezîd’in nesline lanet etsin.)

107	34b	?	بارت من بدرگاهت بنه آورده ام در حرم حضرت روی سیه آورده ام ¹⁷⁸	چار چیز آورده ام شاه که در کج تو نیست بستی از حاجت و عذرو کنه آورده ام ¹⁷⁹	Kıt'a /2	---/---/--- /---	Başlık: Kıf'a
108	34b	?	من بنده لاله الاله ام سایر بیتی محمد رسول الله ام اولاد محمد است تاج سر من خالص قدم علی ولی الله ام ¹⁸⁰		Rubâi	---/---/--- /-	
109	35a	?	بر داد سدم ترا ندیدم گفتم لا حول ولا قوة الا بالله من اوستی ترا نجواب دیدم بالله لب بر ب تو نموده بودم محنته ¹⁸¹		Rubâi	---/---/--- /-	

¹⁷⁸ Pārsā-yi men be-dergāhest penāh āverdeem / Der-ḥarīm-i ḥazret[ī] rūy-ı siyāh āverdeem
(Ey sufim, senin dergāhına sığınmaya geldim. Senin temiz makamına kara yüzümü getirdim.)

¹⁷⁹ Çār çiz āverdeem [ey] şāh ki der-genc-i to nīst / Nīstī ez-hācet ü 'özü ü günāh āverdeem
(Ey şāh, senin hazinende bulunmayan dört şey getirdim: yoksulluk, hacet, özür, günah.)

¹⁸⁰ Men bende-i lâ ilāhe illā'llāhem / Ber-dīn-i Muḥammed-i Resülü'llāhem
Eolād-ı Muḥammedest tāt-ı ser-i men / Ḥāk-i kadem-i 'Alī veliyyu'llāhem
(Ben, lâ ilāhe illallahın kuluuyum. Allah'ın resulü olan Muhammet'in dini üzerineyim. Muhammed'in evladı benim başımın tacıdır. Allah'ın dostu olan Ali'nin ayağının toprağıyım.)

¹⁸¹ Men üş torā be-lā āb dīdem bi'llāh / Leb-ber-leb-i to nihāde būdem bi'llāh
Bī-dād şodem torā nedīd[ī] goftem / Lā ḥavle ve lâ kuvvete illā bi'llāh
[Allah'a yemin olsun ki ben seni rüyada gördüm. Allah'a yemin olsun ki seninle dudak dudağa idim. Seni bir kez görmeyince zulme düştüm ve "lâ havle velâ kuvvete illā bi'llāh (Kuvvet ve kudret ancak Allah'tadır.)" dedim.]

114	35a	?	کتاره باد بدوت هیش این درگاه بنی خاندین لاله الاله الله ¹⁸⁷		Müfred	..- / ..- / ..- / ..-		
115	35a		از محمد هین سدر طلسم کر می از علی ولی الله ¹⁸⁸		Müfred	..- / ..- / ..-		
116	35a	? ¹⁸⁹	İki cihân güneşi burc-ı şerefde iken Vâlideynine nice vermeye ¹⁹⁰ Mevlâ şerefi	Çeşm-i 'irfân ile ey dil nazar eyle ğavvâş Alicağ dürrü[nü] yâbâna atar mu şade fi	Kıt'a /2	..- / ..- / ..- / ..-	Başlık: Kıt'a	
117	35b-36a	Maḥvî ¹⁹¹	Ben mevâlî meşrebim Âl-i 'Abâdır sevdiğim <i>Laḥmüke laḥmî</i> ¹⁹² İmâm-ı pişvâdir sevdiğim Şehr-i 'ilmîñ kapısı müşkil-güşâdır sevdiğim <i>Küntü kenzîñ</i> ¹⁹³ sırr-ı [genci] ¹⁹⁴ <i>hel etâdir</i> ¹⁹⁵ sevdiğim Sâķî-i Kevşer 'Aliyyü'l-murtazâdır sevdiğim	Devr-i Mehdîdir erişdi fazl-ı Rabbü'l-'âlemin Zâhir oldu <i>istevâdan</i> ¹⁹⁶ Zü'l-fekâr-ı Şâh-ı dîn Kalmadı ḥalk-ı cihân içinde buğz [u] kibr ü kin Sevdiğin kimdir dir iseñ Maḥviyâ bilgil yakın Şâh-ı 'âdil Mehdî-i şâhib-livâdır sevdiğim	Muhammes /12	Düvâzdeh	..- / ..- / ..- / ..-	

¹⁸⁷ *Güşâde bâd be-devlet hemîşe in dergâh / Binâ-yı hâne-i dîn lâ ilâhe illa'llâh*

[Din evinin binası lâ ilâhe illallâhîtur. Bu dergâh daima devletle (baht açıklığı/kutlulukla) açık olsun.]

¹⁸⁸ *Ez-Muhammed hemîn meded talebem / Keremî ez-'Âl âh*

[Muhammet'ten ancak yardım/şefaata, Allah'ın dostu Ali'den (de) kerem talep ederim.]

¹⁸⁹ Süleyman Ateş (bk. 2008) şiirin Harputlu Hacı Abdülhamid Efendi'ye ait olduğunu belirtirken Bursalı Mehmed Tâhir (1972: II/114) ise Fasih Ahmed Dede'nin olduğunu kaydetmiştir. Ancak adı geçen aşirin *Dîvân'*ında bu şiir bulunmamaktadır.

¹⁹⁰ Mecmuada “virmez” şeklinde yazılan kelime, vezin gereği yukarıdaki kaynak (Ateş 2008) esas alınarak “virmeye” olarak değiştirilmiştir.

¹⁹¹ Başka bir kaynakta bu şiir, “Nutk-ı Hamdî” başlığı ve “Hamdî” mahlasıyla Hamdullâh Çelebi (Mehmed Hamdî) (1767-1836) adına kaydedilmiştir (bk. Ulusoy 2004)

¹⁹² “Etîm etimdir.” (bk. Yılmaz 1992: 101).

¹⁹³ “Ben (gizli) bir hazineydim.” (bk. Yılmaz 1992: 91, 98).

¹⁹⁴ Vezin gereği yapılan bu eklemede yukarıda bahsedilen kaynak (Ulusoy 2004) esas alınmıştır.

¹⁹⁵ “Hakikatte (kesin, şüphesiz) geldi.”, *Kur'ân-ı Kerîm*, İnsân, 76/1. Anlam için bk. Yılmaz 1992: 68.

¹⁹⁶ “...kuşatan/egemen olan”, *Kur'ân-ı Kerîm*, Bakara, 2/29; A'râf, 7/54; Yûnus, 10/3; Ra'd, 13/2; Tâ Hâ, 20/3; Furkân, 25/59; Kasas, 29/14; Fussilet, 41/11; Fetih, 48/29; Necm, 53/6; Hadid, 57/4.

118	36a	Sürürî	Şubh-dem çün nev-'arūs-ı çerh oldu âşikâr Gün yüzünden turre-i şeb-rengi şaldı rüzgâr Devr-i ruhsârında gördüm yazmış ol perverdigâr <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zü'l-fekâr</i> ¹⁹⁷	Ey Sürürî pâdişâh-ı <i>lem yezeldir</i> Murtażâ Âfitâb-ı maţlâ'-ı şubh-ı ezeldir Murtażâ Belki zâtu'llâh[đır] dersem maħaldir Murtażâ <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zü'l-fekâr</i>	Murabba /7	Medhiyye	---/---/--- /---	
119	36b	Nesimî	Gel temâşâ eyle zâhid gör bu dem abdâllar Muşta[fâ] kavlin tutup giyşe 'aceb mi şâllar Murtażâ meydânına her dem haķikâat dâllar Meşrebi Haķ râh[i] Haķķ ikrâr[i] Haķķ abdâllar	Ey Nesimî gel şenâ kıl Muşta[fâ]nuñ âline Ĥamdü li'llâh kim bizi koydu melâmet şâlna Ol düvâzdeh-i imâm çârdeh-i ma'sûm yoluna Meşrebi Haķ râh[i] Haķķ ikrâr[i] Haķķ abdâllar	Murabba /7		---/---/--- /---	
120	36b-37a	'Arîmî(?)	Ki sensin mefħar-ı şadr-ı risâlet yâ Resûla'llâh Ki sensin menbâ'-ı cüd-ı şehâvet yâ Resûla'llâh Ki sensin melce-i a'râz-ı Ĥâcet yâ Resûla'llâh Ki sensin şâh-ı sultân-ı 'inâyet yâ Resûla'llâh Meded senden kerem senden şefâ'at yâ Resûla'llâh Benim ĥâlim perîşândır be-gâyet yâ Resûla'llâh	Velî [tâ] bezm-i rüz[î]-i Elestden âşinâyım ben İçip ol câm-ı meyden 'aşķa düşüp eşkiyâyım ben Bilip hem bilmeyip çok etdigim şâhib- ĥaţâyım ben 'Arîmîyim haķir ü bî-kes ü kem-ter gedâyım ben Meded senden kerem senden şefâ'at yâ Resûla'llâh Benim ĥâlim perîşândır be-gâyet yâ Resûla'llâh	Müseddes /7	Na't	---/---/--- /---	

¹⁹⁷ "Ali'den başka yiğit, Zülfikâr'dan başka kılıç yoktur."

121	37a	Fuzûlî ¹⁹⁸	Baîa hicrân belâsı hep bu çerç-i bî-vefânıdır Şefâ'at merhâmet şefkat Resûl-i kibriyânıdır 'Atâ vü rûze bahşî Hâlık-ı kevn [ü] mekânıdır Dilâ bîhûde şanma sen bu söz bir nüktedânıdır Erenlerden ümidiñ kesme himmet evliyânıdır Tevekkül kıl vişâl-i yâra vermek çün Hudânıdır	Yürü âlüde-dâmân ol muhabbet hâk-i râhında Beķâ yok çün bilirsın devlet-i dünyâ külâhında Fuzûlî aldanıp kalma bu 'âlem 'izz ü câhında Murâda ermek isterseñ bu 'âlem tekyegâhında Erenlerden ümidiñ kesme himmet evliyânıdır Tevekkül kıl vişâl-i yâra vermek çün Hudânıdır	Müseddes /5		.../.../... /.../...	
122	37a-37b	¹⁹⁹	Ey dil kiminiñ kısmetî sükkerle 'aselli Zevķ şafâda kimi ²⁰⁰ kiminiñ bağı keselli Gülşen göründü her kişiye kendi maħallî ²⁰¹ Kassâm-ı ezel kısmetimiz eyledi belli Hâllâķ-ı cihân 'âleme kıldıkda tecellî Her şahşî ²⁰² birer hâl ile kılmuş mütesellî	Zevķ şafâda kimi ²⁰³ kiminiñ miñneti vardır Her kanda varırsa kiminiñ 'izzeti vardır Kimisi gedâdır kiminiñ devleti vardır Her şeyde Hudânıñ niçe bir hikmeti vardır Hâllâķ-ı cihân 'âleme kıldıkda tecellî Her şahşî birer hâl ile kılmuş mütesellî	Tesdîs /5		--./--./-- ./--	

¹⁹⁸ Fuzûlî *Dîvânı*'nda bulunmayan bu şiir, başka bir mecmuada "Müseddes min-Kelâm-ı Huzûrî" başlığıyla Huzûrî adına kaydedilmiştir (bk. Karagöz 2013: 85-86).

¹⁹⁹ Bu şiirin mütekerri mısraları Şeyhülislâm Yahyâ Tefkîk Efendi'nin mecmuasında Münîf adına kaydedilmiştir (bk. Özerol 2016: 353-354). Mevcut durumda bu şiir, Münîf'in söz konusu beytinin tanziri olmalıdır.

²⁰⁰ Nüşhada "kimisi zevķ şafâda" biçiminde yazılmış olan ibare, vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

²⁰¹ Mısranın vezni bozuktur.

²⁰² İçinde bulunduğu bağlamda anlamca "şahşî" olması gereken kelime, mecmuada -başka örneklerde de görüldüğü üzere- yöresel söyleyiş özelliği olarak "şahşa" şeklinde yazılmıştır.

²⁰³ Nüşhada "kimisi zevķ şafâda" biçiminde yazılmış olan ibare, vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

123	37b	Beyânî	<p>Tob edip atdı felek ‘arşa-i devrâna beni Dest-i cevğân-ı kazâ şaldı bu meydâna beni Kimse yokdur ki varup aňlada yârâna beni Kim bilir atmayalardı katı yâbâna beni Taş çoğursaydı çoğurmakdan ise ana beni</p>	<p>Künc-i mihnetde Beyânî günüm oldı şeb-i târ Rüzgâr ise gelip geçmedir leyl ü nehâr Gün gibi rif’ate ırgürse sipihr-i ğaddâr Komasâ maħlaş-ı şâfi(?) gibi ayakda ne var Bârî fi’l-ıhamle qarîn eylese yârâna beni</p>	Muhammes /5		<p>..- / ..- / ..- / ..-</p>	
124	37b-38a	Nâmî	<p>Yokdur²⁰⁴ vezîr [ü] şâha bizüm istinâdımız Her dem gedâlar ile durur ittihadımız Çam yimeziz ger olmasa hâşil²⁰⁵ murâdımız Fermân-ı Hâkka cân iledir inkiyâdımız Hük-m-i kazâyâ zerre kadar yok ‘inâdımız</p>	<p>Şanmañ ki ‘izz ü câhu hemân [kim] paşa bulur Şâh-ı cihâna başını egmez gedâ olur Fakr ehli olsa bir kişi [hem] Nâmiyâ n’olur Minnet Hüdâya devlet-i dünyâ fenâ bulur Bâkî kalur şâhife-i ‘âlemde adımız</p>	Tahmîs /5		<p>-- / -- / -- / --</p>	
125	38a	Vahdetî ²⁰⁶	<p>Biz şerâb-ı ‘aşk ile kana gelmişlerdeniz Cân u başı terk edip meydâna gelmişlerdeniz Âteş-i süzân-ı ‘aşka yana gelmişlerdeniz Secde-i hâk-i der-i cânâna gelmişlerdeniz Dermendiz ‘aşkız dermâna gelmişlerdeniz</p>	<p>Vahdetî rüz-i ezelden ‘aşk olupdur pirimiz Ol sebebden tekye-i fakr u fenâdır yerimiz ‘Add olur nev’-i beşerden gerçi kim taşvirimiz Âb u gilden şanma ey zâhid bizim tahmîrimiz Nür-ı Hâkdan şüret-i Raħmâna gelmişlerdeniz</p>	Muhammes /5		<p>-- / -- / -- / --</p>	
126	38a-38b	Fuzûlî ²⁰⁷	<p>Nice bir vesvese-i ‘aql ile ğamnâk olalım Geliñ âläyiş-i ğamdan çıkalım pâk olalım Neş’e-i mey tapalım kâbil-i idrâk olalım Mest-i medhûş u ħarâbâtî-i bi-bâk olalım</p>	<p>Bâdeden ğayrı kibr def’ine bir câm yeter Her ney her neye her kim virecek olsa biter Ey Fuzûlî revîş-i ehli riyyâdan [ne] biter Mest-i medhûş u ħarâbâtî-i bi-bâk olalım</p>	Murabba /5		<p>..- / ..- / ..- / ..-</p>	

²⁰⁴ Kelime nühada “yok durur” şeklinde yazıldığı hâlde vezin gereği böyle okunmuştur.

²⁰⁵ Nüshada kelimeler “hâşil olmasa” şeklinde sıralandığı hâlde vezin gereği takdim-tehir yapılmıştır.

²⁰⁶ *Dimetokalı Vahdetî Dîvânı*, Msm.2 (bk. Öztürk 2006: 21-22).

²⁰⁷ *Fuzûlî Dîvânı*, Msm.11 (bk. Akyüz 1958: 470-471). *Dîvân* esas alınarak şiirdeki bazı farklılıklar /yanlışlıklar kurşun kalemle mecmua üzerinde düzeltilmiştir.

127	38b	²⁰⁸ Hayretü	Nice bir zülff[i] gibi hâk ile yeksân olalım Nice bir turreleri gibi perişân olalım Açılalım leb-i dilber gibi handân olalım Getir abdâl cür’adânı yine hayrân olalım	‘Aşk esrârının aňlamağa keyfiyyetini Almağa nağme-i zevk-i elemin lezzetini Hayretinin yine arturmağa keyfiyyetini Getür abdâl cür’adânı yine hayrân olalım	Murabba /7		..- / ..- / ..- / ..-	
128	38b-39a	‘Arif	Bezm Elestden ²⁰⁹ hânedâna kul olup dedim belî Gelüben bu ‘âleme ²¹⁰ verdim yedu’llâha eli ‘Aşık-ı şürîdeyim dâ’im akar dîdem ²¹¹ seli Bu kelâmı vird edip ben ki rüz-ı ezeli Zât-ı pâk [u] şâh-ı merdân sırr-ı sübhânım ‘Alî Cedd-i evlâd-ı Muḥammed nûr-ı imânım ‘Alî	Vuşlatuñla ‘Arifin göñlünü eyle şadmân Nûr-ı vech-i pür-tevekkülden ziyâ-yı ²¹² âsmân Bâb-ı şeh-r-i ma’rifetsin sendedir darü’l-emân Hem velâyet şâh[i] sensin dest-gir-i dü-cihân Zât-ı pâk [u] şâh-ı merdân sırr-ı sübhânım ‘Alî Cedd-i evlâd-ı Muḥammed nûr-ı imânım ‘Alî	Müseddes /7	Medhiye	..- / ..- / ..- / ..-	
129	39a	²¹³ Bosnavî	Be hey kardaş yolumuza Giremezsin demedim mi Bizim gizli sırmıza Eremezsin demedim mi	Boşnavî tâ ezeli[i]den Oğur ‘ilmi şâh ‘Alîden Himmat almış ol velîden Alamazsin demedim mi	Koşma /7	Nefes	8’li hece ölçüsü	
130	39a	?	Es-selâm ey nûr-ı Ahmed zât-ı pâk-i Muşta[fâ] Es-selâm ey şâh-ı merdân nûr-ı çeşm-i Murtażâ Es-selâm ey ma’şûm-ı pâk ey Ḥasan ḥulku’r- rızâ Es-selâm ey nesl-i a’zam Şâh Ḥüseyn-i Kerbelâ Es-selâm ey cism-i cânım cümle şehd-i evliyâ	Es-selâm ey âl [ü] evlâd ḥüsnüñüz ğilmân ḥürî Es-selâm ey nûr-ı a’zam yoluña kodum seri Es-selâm ey şâh-ı Ḥorâsân Ḥâcî Bektaş Velî Es-selâm ey ‘Abdal Mûsâ kem-teriñdir bu zârî ²¹⁴ Es-selâm ey cism-i cânım cümle şehd-i evliyâ	Muhammes /4	Düvâzdeh	..- / ..- / ..- / ..-	

²⁰⁸ Hayretü Divâmı, Msm.13 (bk. Çavuşoğlu ve Tanyeri 1981: 94-95).

²⁰⁹ “Bezm-i Elestden” şeklinde olması gereken ibare, vezin gereği bu şekilde yazılmıştır.

²¹⁰ Nüşhada “‘âleme ki” yazıldığı hâlde vezin gereği “ki” kelimesi metne dâhil edilmemiştir.

²¹¹ Nüşhada “bu dîdem” yazıldığı hâlde vezin gereği “bu” kelimesi metne dâhil edilmemiştir.

²¹² Nüşhada “hep ziyâ-yı” yazıldığı hâlde vezin gereği “hep” kelimesi metne dâhil edilmemiştir.

²¹³ Şiirin metni için bk. Özmen 1998: IV/221. Bu şiir bestelenmiştir.

²¹⁴ Mısranın vezni bozuktur.

131	39b-40a	[Resmî ²¹⁵]	<p>Baş çekip burc-ı felekden yine rüz-ı ezeli Toğdı hürşîd-i cemâl-i ezeli lem yezeli</p> <p>Menzil edindi meger hâne-i burc-ı hameli Şem'-i bahtı uyarıp eyledi rüşen Zuhalı</p> <p>Gün gibi şu'le şalıp 'āleme 'ilm ü 'ameli Hükümü altına aldı kamu nuru zuleli</p> <p>Biñ güneş toğsa bulunmaz anuñ ašlā bedeli Bir nazarda edip āsüde niçe gör meşeli</p> <p>Döşeyip hün-ı velāyetle kerāmāt-ı veli Haq çerāğın uyarıp eyledi izhār-ı celī</p> <p>Mazhar-ı nūr-ı nebī mahzen-i esrār-ı 'Alī²¹⁶ Pîr-i erkân-ı t̄arīkat Hāc[ī] Bektaş-ı Velī</p>	<p>'Āşıkāne nefesiñ vaḥdet-i meydāna ilet 'Aşq meydānını gözle şeh-i 'irfāna ilet</p> <p>Yüzüñü yere urup cānını dīvāna ilet Bāde-i 'aşk ile lā-ya'kıl olup mestāne ilet²¹⁷</p> <p>Āsem [ü] Sersem 'Alīye mürşid erkāna²¹⁸ ilet Ya'nī Sultān Balımuñ naqdi olan cāna ilet</p> <p>Fuqarā hayline ser-'asker olan sultāna ilet²¹⁹ Dergeh-i şāh-ı felek kadr-i melek-şāna ilet</p> <p>Kuş dilini fehm eden²²⁰ zāt-ı Süleymāna ilet Şāh-ı sālār-ı 'Acem server-i sultāna ilet</p> <p>Mazhar-ı nūr-ı nebī mahzen-i esrār-ı 'Alī²²¹ Pîr-i erkân-ı t̄arīkat Hāc[ī] Bektaş-ı Velī</p>	Tercî'-bend /7	..--/..--/..-- /..-	
-----	---------	-------------------------	--	---	-------------------	------------------------	--

²¹⁵ Şiir, başka bir mecmuada Resmî Ali Baba adına kaydedilmiştir (Ersoy ve Karabuçak 2016: 107). Ancak *Resmî Ali Baba Dîvânı*'nda bu şiir yoktur (bk. Arslan 2003).

²¹⁶ Mecmuada "mahzen-i 'ilm esrār 'Alī" şeklinde yazılmış olan ibare, vezin ve anlam gereği bu şekilde düzenlenmiştir.

²¹⁷ Mısranın vezni bozuktur.

²¹⁸ İbarenin "mürşid-i erkāna" şeklinde tamlamalı olarak okunması anlamca daha uygun olmasına rağmen vezin zaruretiyle bu şekilde okunmuştur.

²¹⁹ Mısranın vezni bozuktur.

²²⁰ Mecmuada "edici" şeklinde yazılmış olan kelime, vezin ve anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

²²¹ Mecmuada "mahzen-i 'ilm esrār 'Alī" şeklinde yazılmış olan ibare, vezin ve anlam gereği bu şekilde düzenlenmiştir.

132	40a	Emîn	Lâ-mekânîdir Hudâ kevn [ü] mekânûn mâlikî Zât-ı bâkîdir velî çarh-ı fenânûn mâlikî	Vuşlat için ey Emînâ eyleme kaç ²²² Çünkü Raḥmānu’r-raḥîm yevmü’l-cezānuñ mâlikî	Gazel /5	-.--/-.--/-.-- /-.-	
133	40b-41a	‘Azmî	Bâğ-ı ‘âlemde kiminiñ bir kenâ[r] eglencesi Kiminiñ her laḥza çarh-ı cüy-bâr eglencesi Gülşen içre güllerin zâr u [ni]zâr eglencesi Şubḥa dek dil murğunuñ feryâd [u] zâr eglencesi Hâce-i devr-i zamânûn cüy-bâr eglencesi Mübtelâ-yı ‘aşk olanın küy-ı yâr eglencesi Rind-i mey-ḥârîñ şerâb-ı hoş-güvâr eglencesi ‘Aşk Ferhâdınıñ olmuş kühsâr eglencesi Ehl-i derdîñ yok degil bir ğam-güsâr eglencesi Bilmezim yâ Rab nedir ben dil-figâr eglencesi Herkesiñ ḥâlî degil ḥâlince var eglencesi Bülbülün gül ‘aşkıñ ruhsâr-ı yâr eglencesi	Ol zamân kim ‘Azmiyâ çarḥûñ bozuldu çenberi Oldu herkes nevbetinde başka ‘âlem mih-teri Kimisi olup fenâ öz mülkünün İskenderi Kimisi Sâm-ı Nerimân kimi dehrin ‘Anteri Niçe demler çekdiler şemşîr-i ejder-peykeri Cem’ edenler yanına ḥayl ü ḥaşem çün ‘askeri Oldular cân u gönülden şâh-ı ‘aşkıñ çâkeri Kimi almağda dalı âlâm-ı ‘aşk-ı dil-beri Kimi cân ile metâ‘-ı vaşl-ı yâra müşteri Kâ’inâtı şanma bâzâr-ı fenâda ser-serî Herkesiñ ḥâlî degil ḥâlince var eglencesi Bülbülün gül ‘aşkıñ ruhsâr-ı yâr eglencesi	Tercî’-bend /5	-.--/-.--/-.-- /-.-	

²²² Mecmuada “kaç” yazıldığı hâlde anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

134	41a-41b	Hatâyi ²²³	<p><i>Lâyi</i> iskâṭ etmeyip bir bilmeyen <i>illâsını</i> Bilmedi nefy ile işbâtın nedür ma'nâsını</p> <p>Vâdî-i 'isyânda kaldı a'nmadı Mevlâsını Âb-ı tevḥîd ile fâhir kılmadı a'zâsını</p> <p>İçmedi bezm-i Elestîñ bâde-i ḥamrâsını Açmadı nûr-ı hidâyet çeşm-i nâ-binâsını</p> <p>Görmedi gün ṭuresinde leyle-i esrâsını Bulmadı râh-ı yakîniñ menzil-i a'lâsını</p> <p><i>Ḳâbe kavseyim</i>²²⁴ yañıldı ḳurb-ı <i>ev ednâsını</i>²²⁵ Bilmedi kaldı unuṭdu özü cevriñ ḥâşşını</p> <p>Müftî-i 'aşḳ böyle vermişdir bu ser fetvâsını Yâ çek el serden yâḥod çûflatma 'aşḳiñ ṭâsını</p>	<p>Vaşf-ı yâra şâh Ḥaṭâyî söz demek şânumdadır Cilveler etmek benim ṭab'-ı suḥendânımdadır</p> <p>Hem-demim hem-meşrebim derd [ü] belâ yanımdadır Kâ'inâtın şâbitâtı ḳaşr [u] eyvânımdadır</p> <p>On sekiz biñ 'âlemiñ esmâsı dîvânımdadır Yâ[r] için ölmek benim âyîn [ü] erkânımdadır</p> <p>Muşṭa[fâ]nıñ ümmetiyim sevgisi canımdadır Hem 'Aliyyü'l-murtaẓânın derd[i] dermanımdadır</p> <p>On iki şâh-zâdeniñ imlâsı pinhânımdadır Sâye şalmaḳ üstüme mihr-i dirâşşanımdadır</p> <p>Müftî-i 'aşḳ böyle vermişdir bu ser fetvâsını Yâ çek el serden yâḥod çûflatma 'aşḳiñ ṭâsını</p>	Tercî'-bend /8	---/--/--/-- /--
-----	---------	-----------------------	---	---	-------------------	---------------------

²²³ *Hatâyi Dîvânı*, 191. şiir (bk. Ergun 1946: 197-199)

²²⁴ "İki yay arasındaki mesafe kadar", *Kur'ân-ı Kerîm*, Necm, 53/9.

²²⁵ "(İki yay arasındaki mesafe kadar) ya da ondan daha yakın", *Kur'ân-ı Kerîm*, Necm, 53/9.

135	41b-42a	Senâî ²²⁶	Bulur çü fenâ âhir kaşr-ı feleğin bâmu Kalmaz kafes-i tende cân murğ[u] çün ârâmu Gel 'âlem-i bâkiye 'azm eyle kıl ikdâmu Emmâreye zecr eyle hiç verme aña kâmu Ey tâlib olan 'âşik fehmi eyle ser-encâmı Bu beyti müdâm oku nüş et mey-i gülfâmı <i>Şûfî neşevêd şâfî tâ der-nekeşed câmî</i> <i>Bisyâr sefer bâyed pulhte şevêd hâmî</i> ²²⁷	Şâh ol yedi iklim'e hüküm et yedi deryâya Kahr eyleyip a'dâyı luğf eyle ehibbâya Nefsini edip şâfî çün la'l-i girân-mâye Var kürsiyi seyr eyle çık 'arş-ı mu'allâyâ Cân[ın] gözünü açıp bak şâhid-i zibâyâ Bu beyti Senâî sen kendine ²²⁸ edin dâye <i>Şûfî neşevêd şâfî tâ der-nekeşed câmî</i> <i>Bisyâr sefer bâyed pulhte şevêd hâmî</i>	Tesmîn /7		--./---/-- ./---	
136	42a-43b	Mehmed ²²⁹	Bahr-ı 'aşk içre dilâ kible yeli gibi esen Fülk-i dil mevc-i belâdan alamaz oldu dümen Dostum düşmene uyup poça gitme benden Çekdirip firkateni bizden irâğ olduñ sen Bahr-ı firkatde niçe ²³⁰ furtunalar çekdim ben	Bu dür-i nazm[ı] hemân ehl-i başiret anlar Bunu ol gevher-i pür-kân-ı şer'at anlar Bu erenler yolun erbâb-ı tarîkat anlar Kelimâtum dür-i deryâ-yı tarîkat anlar Bahr-ı ma'nâda şinâverlik eden ehl-i suhen	Tahmîs /29		..--/..--/..-- /..-	
137	43b-44a	Hacı ²³¹	Baş açık yalın ayak ırfâna gelmişlerdeniz Hâk-i pây abdâl olup vîrâne gelmişlerdeniz	Gerçi kim eksikliyiz n'ola o şâhiñ hakkıçün Bir gedâyız kim şâhâne gelmişlerdeniz ²³²	Gazel /24	Düvâzdeh	..--/..--/..-- /..-	

²²⁶ Senâîyi Hasan Şabânî'ye ait bu şiir (bk. Tatçı 2013'ten aktaran Kayaokay 135-138) Şeyh Sa'dî-i Şîrâzî'nin beytini (bk. Şahin 2013: 531) tazmindir.

²²⁷ "Sufi, bir kadeh çekmedikçe saflaşmaz. Ham bir (kişi), pişip olgunlaşmak için çok sefer etmelidir."

²²⁸ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca "kendine" olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada "kendini" şeklinde yazılmıştır.

²²⁹ Monlâ Mehmed-i Mısırî'nin gemicilik terimleriyle yazdığı bu şiir, Âgehî'nin kasidesine tahmistir (Bk. Tietze 1951: 121-125). Şiirin bentleri karışık yazılmıştır. Şairin mahlası mecmuadaki şiirin 27. beytindedir.

²³⁰ Kelime mecmuada "ne" olarak yazılmıştır. Ancak vezin gereği Âgehî'nin kasidesiden de hareketle "niçe" olarak düzeltilmiştir. (bk. Tietze 1951: 121)

²³¹ Şiir başka bir mecmuada da yine Hacı Bektaş Velî adına kaydedilmiştir (bk. Ersoy ve Karabuçak 2016: 104). Şairin mahlası şiirin 23. beytinde yer almaktadır.

²³² Mısranın vezni bozuktur.

138	44a-45a	Çelebi ²³³	Ey bilen Hakkıñ kelâmın evvel esmâsı nedir Evvel esmâsın bilirsen söyle ma'nâsı nedir	Gine deryâ-yı muhâbbet eyleyip cûş [u] hürüş Kalmadı havf [u] recâdan zerre pervâsı nedir	Gazel /45		---/---/--- /---	
139	45a	Nesimi ²³⁴	Gözüñ aç gör kim ey tâlib 'Alîdir her dü kâr server Muhammed 'aşkı ²³⁵ deryâdır 'Alîdir kıymetî gevher	Nesîmîniñ dil ü cânı münevverdir 'Alî nûrî 'Alî 'alî 'Alî vâlâ 'Alîdir server-i şaf-der	Gazel /11		---/---/--- /---	
140	45b	Şâkir	Ey dilâ mâh-ı Muharrem geldi kıl eşki şedîd Garç-ı âb et çeşm-i zârîñ mâtem eyle ol sa'îd Sen Hüseyn-i Kerbelâya cân [u] dilden ol mürîd Gel muhibb-i hânedân ol eyleyip mâtem cedîd Dîn [ü] îmânım Hüseynim âh bugün oldı şehîd	Boynu bağı bendesiyim hânedânñ sıdğ ile Hem gürüh-ı nâciyân ol eyle mâtem 'aşk ile Ver şalavât Ehl-i Beyte sen de Şâkir şevk ile Gel muhibb-i hânedân ol eyleyip mâtem cedîd Dîn [ü] îmânım Hüseynim âh bugün oldı şehîd	Tahmîs /5	Mersiye	---/---/--- /---	Başlık: Mersiyye-i Tahmîsü'l-İmâm Hüseyn Râziya'llâhu 'anh
141	45b	Şâkir	Sensiñ dînim îmânım Cân içinde cânânım İhsân senden sultânım Luţf et yâ Şâh Merdânım	Sensiñ ekvâna nâzır Hem gâ'ibi ²³⁶ hem hâzır Kem-teriñdir bu Şâkir Luţf et yâ Şâh Merdânım	Koşma /5	Nefes	7'li hece ölçüsü	Başlık: Nefes-i Hâzret-i Şâh
142	45b	Sezâî ²³⁷	Şâh-ı istiğnâya mülk oldum recâ bilmem nedir İlticâ-yı Hâkdan özge mültecâ bilmem nedir	Her ne isterseñ revâdır cân men dil-hasteye Ben Sezâ'iyim anuñçün nâ-sezâ bilmem nedir	Gazel /5		---/---/--- /---	

²³³ Şairin mahlası şiirin 42. beytindedir.

²³⁴ *Nesîmî Dîvânı*, G68 (bk. Ayan 2002: 263)

²³⁵ Nüşhada "aşkına" olarak yazılan kelime vezin ve anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

²³⁶ Nüşhada "gâ'ibini" olarak yazılan kelime vezin ve anlam gereği bu şekilde okunmuştur.

²³⁷ *Sezâî (Câbi Hasan Dede) Dîvânı*, G79 (bk. Pektaş 1998: 248).

143	45b-46a	Şâkir	Nazar erdi bize pirden ihsân bezmidir bu gece Olup rüşen-çerâğ nürdan tâbân bezmidir bu gece	Bu Şâkir dertliye dermân bugün erdi tabîbinden Günâhkâr olsağ ne ola ğufrân bezmidir bu gece	Gazel /5		16'lı hece ölçüsü ²³⁸	
144	46a-46b	Nizâmoğlu ²³⁹	Ol zamân kim 'âleme kıldı nazar Perverdigâr Nür-ı Aħmedden 'Aliniñ nur[ı] oldu âşikâr Vird-i Cebrâ'il ile kıldı cihânda yâdigâr <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zü'l-feķâr</i> ²⁴⁰	Bende-i âl-i 'Alîyim Ehl-i Beytiñ kem-teri Sevmezim âl-i Yezidi Ca'feriyim Ca'ferî Ben Nizâmın oğluyum âl-i Resülün çakeri <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zü'l-feķâr</i>	Murabba /15		---/--/-- /--	Başlık: Destür
145	46b	Kenzi ²⁴¹	Terk eyledik sivâyı şulţâna geldik bugün Yola girdik arayı cânâna geldik bugün	Kenziyâ işiñ Haķla beķâ edegör ğamle 'Âşıklar ile cümle devrâna geldik bugün	Gazel /9		14'lü hece ölçüsü	
146	47a	Şâkir	Dil-berâ ğüsniñ ziyâsın pervâne geldik bugün Perr ü bâli cân u dilden süzâne geldik bugün	Bâde-i câm-ı Elestden nüş edip biz Şâkirâ Tâ ezelden mestiz ammâ mestâne geldik bugün	Gazel /7		---/--/-- /--	
147	47a	Ķayğusuz Abdâl	Ezelden ²⁴² aşğ ile ben yanageldim Cemâliñ şem'ine pervâne geldim	Bu dünyâ fânidir Ķayğusuz Abdâl Öñü ma'mûr şoñu virâna geldim	Gazel /7		---/--/--	

²³⁸ Şiirin bazı mısraları, tasavvufi içerikli kimi şiirlerde görüldüğü gibi, farklı aruz kalıplarına uymakla birlikte şiirin tamamı herhangi bir aruz kalıbına uymamaktadır.

²³⁹ *Seyfullâh Nizâmoğlu Dîvânı*, Msm.16, (Söylemez 2013: 376-378). Şiir, bir mecmuada Nakşî Baba adına kaydedilmiştir (bk. Ersoy ve Karabuçak 2016: 98).

²⁴⁰ “Ali'den başka yiğit, Zülfikâr'dan başka kılıç yoktur.”

²⁴¹ *Hasan Kenzî Dîvânı*, 92. şiir (bk. Küçükçalık 2016: 136-137).

²⁴² Nüşhada “tâ ezelden” şeklinde yazıldığı hâlde vezin gereği böyle yazılmıştır.

148	47a	Fazlî ²⁴³	Vere mi derd-i şanem derdime dermân vere mi Vahtidir yüregimiñ dem-be-dem artar elemi	Fazlî sen mâhü ²⁴⁴ dilerseñ yüzünü dergehe tüt Hâsâ mahrûm eyleye çokdur İlahıñ keremi	Gazel /6		..- / ..- / ..- / ..-	
149	47b	Rûhî ²⁴⁵	Sâkiyâ mey şun bize Bârî Hudânıñ ‘aşkına Sürelim bir dem Muḥammed Muşta[fâ]nıñ ‘aşkına Edelim ‘işret ‘Aliyyü’l-murtażânıñ ‘aşkına Nüş edelim ol Ḥasan hülku’r-rızânıñ ‘aşkına Cüş edelim ol şehid-i Kerbelânıñ ‘aşkına	Rûhîyiz her nesneniñ aşlı biziz şeş ²⁴⁶ cihât Tâ ezelden hem biz olduk cümle zerrâta zevât A‘zam-ı esmâ biziz bizden görünür nür-ı zât Sâkiyâ mey şun görünsün zâtımızda her şıfât Cânımız olsun fedâ Âl-i ‘Abânıñ ‘aşkına	Muhamm s/12		..- / ..- / ..- / ..-	
150	48a	Dertli Kazağ ²⁴⁷	Dil-berâ ağlatma beni Şâh-ı Merdân ‘aşkına Dü-cihâmıñ reh-nümâsı Şîr-i Yezdân ‘aşkına Şâh Ḥasan pîrim Hüseyñ-i Kerbelâ meydân için Luṭf edip bağışla cürmüm ulu Sübhân ‘aşkına	Dertli Kazağ çıkma yoldan toğrı râha gel beri Şefâ‘at şefkat seniñdir ey Ḥasanü’l-‘Askerî Evliyâlar ²⁴⁸ ser-firâzısın şâhum Kızıl Deli Sen ğanisin vir murâdım Mehdî devrân ‘aşkına	Murabba /5	Düvâzdeh	..- / ..- / ..- / ..-	
151	48b	Nesîmî ²⁴⁹	Meşrebidir herkese yârân olan Bektaşîdir Kimse bilmez sırların seyrân olan Bektaşîdir	Tâc [u] tahtı mürşide hep cümlesi teslîm olur Ey Nesîmî sînesi ‘uryân olan Bektaşîdir	Gazel /5	Nefes	..- / ..- / ..- / ..-	

²⁴³ Şiir, bazı farklılıklarda 60b sayfasında tekrar yazılmıştır. Şiir çeşitli şairler tarafından tanzir edilmiş ve saba makamında bestelenmiştir.

²⁴⁴ Kelime mecmuada yöresel imlâya uygun olarak “mâha” şeklinde yazılmıştır.

²⁴⁵ Şiir başka bir mecmuada daha kaydedilmiştir (bk. Yılmaz 2008: 278).

²⁴⁶ Nüshada “mest” şeklinde yazıldığı hâlde anlamca daha uygun olduğu için bu kelime tercih edilmiştir.

²⁴⁷ Aynı şiir, bazı farklılıklarla, 57a’da tekrar yazılmıştır.

²⁴⁸ Esasen “erenleriñ” şeklinde yazılmış olan kelime vezne uymadığı için şiirin 57a’daki mükerrer yazımı esas alınarak bu şekilde düzeltilmiştir.

²⁴⁹ Kul Nesîmî, 83. şiir (bk. Öztelli 1969: 78-79).

152	48b	²⁵⁰ Bedrî	Fakr-ı hâlde gülşeni âbâd kılan Bektaşîdir Hırka-püş olmuş velâkin kâm olan Bektaşîdir Zînet-i dünyâyı terk etmiş âsâyiş hoş gör denî Nâr-ı ‘aşku ‘lâha dâ‘im yakılan Bektaşîdir	Nuṭṭ-ı pîri ey na‘îm gûş eyle dâ‘im sen de bil Gerçi Bedrî ta‘n eder ‘âlem saña olma melîl Taş [ağan] bizdendir ammâ atıran bizden değil Sen bilirsin baħr-ı ‘ummâna talan Bektaşîdir	Murabba /4	Nutuk	---/---/--- /---	Başlık: Nuṭṭ-ı Bedrî
153	48b	²⁵¹ Cesârî	Dehr[i] im‘ân ile seyrân eyleyen Bektaşîdir Kendisin her hâle hayrân eyleyen Bektaşîdir	Ey Cesârî işbu ‘âlem hây [u] hüsundan geçip Küşe-i vahdetde iskân eyleyen Bektaşîdir	Gazel /7		---/---/--- /---	
154	49a	²⁵² Ḥalîlî	Ey tâvûs-reviş-i vaḫt-i hırâmân Sen bu bâğ-ı ‘aşkuñ şimşadı mısıñ Şalınıp bu nâzla gezdiğün zamân Gönüller murğınun şayyadı mısıñ	Görmedim sen gibi bir hüsni mir‘at Felek hayrânım[dır] melek olur mât Ḥalîlî vaşfında çün buldu hayât Bütün güzellerin üstâdı mısıñ	Koşma /4		11’li hece ölçüsü	
155	49a	²⁵² Yûnus	Ben dervîşim diyeni bir ün edesim gelir Seyirdip arkasından erip yetesim gelir	Yûnus sen bu sözleri egrî bügrü söyleme Seni hesâba çeker ²⁵³ bir Mollâ Kâsım gelir	Gazel /7		14’lü hece ölçüsü	
156	49b	²⁵³ Şâkir	‘Aşkdır her ân eşkiñ ebr-i bârân eyleyen ‘Aşkdır hep bu gönül beytinde tâbân eyleyen	‘Aşkdır her şive Şâkir şek gümân terkin kılan ‘Aşkdır hep şıdık [u] şafâ Ḥakka İmân eyleyen	Gazel /7		---/---/--- /---	
157	49b	²⁵⁴ Fethî	Nâz-ı dil kân-ı każânun bengidür gül-bengidir Kuvvet-i şîrim o Rüstem dengidür hadengidir	Fethiyâyım ser verip sırrı beyân etmem düşün Aşla tanzîrden [murâd] şelengîdir ²⁵⁴ çelengîdir(?)	Gazel /5		---/---/--- /---	

²⁵⁰ Şiir için bk. Özmen 1998: III/177.

²⁵¹ *Benderli Cesârî Divânı*, G158 (bk. Orhan 2012: 301-302).

²⁵² *Yunus Emre Divânı*, 39 (bk. Toprak 2006: 92).

²⁵³ Nûshada “çekerler” yazılmış olmasına rağmen vezin ve anlan gereği “çeker” şeklinde okunmuştur.

²⁵⁴ Mecmuada “yâ şelengîdir” şeklinde yazıldığı hâlde vezin gereği “yâ” kelimesi metne dâhil edilmemiştir.

158	49b	Şâkir	Şanma zâhid ehl-i diller çengidir dil tengidir 'Âşık-ı şâdık dili evrengidir ferhengidir	Şâkirâ bu bir ğazel kim kâfiye bulmağ katı Güç nazîre ehl-i diller cengidir tüfengidir	Gazel /5		---/---/--- /---	
159	49b-50a	Şâkir	Ey 'adû üzme beni gel dil-figârımdan şâkın Mâverâsın aña evvel çeşm-i zârımdan şâkın	Şâkirin etdiği cengler hep seniñçün ey nigâr Hiç 'adûya kılma rağbet âh [u] zârımdan ²⁵⁵ şâkın	Gazel /5		---/---/--- /---	
160	50a	Sürürî	Rüstem-i zerrîn-i 'aşkımdan gâh olur dervişlenir Gâh levendâne silahşorlardan olur şişlenir	Lezzet-i 'aşkı Sürürî nice[dir] fark edemez Hâlet-i tal'atda zulmet vehm eder teşvişlenir	Gazel /7		---/---/--- /---	
161	50a	Vahdetî ²⁵⁶	Mü'min iseñ aç gözün [mü'min gibi] mir'ata bağ Ya'nî vechi üzre meşür süre [vü] âyata bağ	Âdem oğlu âdem iseñ âdemi bil Vahdetî Hem aña Hâkdan olan ta'zîm ü tekrîmata bağ	Gazel /7		---/---/--- /---	
162	50b	Yûnus ²⁵⁷	Çıkdum erik dalına anda yiyem üzümü Bostân ısı kaçadı der ne yersin kuzumu	Yûnus bir söz söylemiş hiç bir söze beñzemez Erenler meclisinde bulur ma'nî yüzünü	Gazel /9	Şathiyye	14'lü hece ölçüsü	Başlık: Hû dost
163	50b	Hayâlî ²⁵⁸	Muşaffâ eyle dil levhîn bugün nûr-ı tecellâdan Cemâlin gösterir cânân çü mir'at-ı mücellâdan	Hayâlî pes 'ayân etgil bu esrân nihân etgil Mekânın lâ-mekân etgil cevâb algîl müsemâdan	Gazel /5		---/---/--- /---	

²⁵⁵ Nûshada, "âh [u] zâr" kelimelerinin altına "inkisâr" yazılmıştır.

²⁵⁶ *Dimetokalı Vahdetî Dîvânı*, G66 (bk. Öztürk 2006: 85-86).

²⁵⁷ *Yûnus Emre Dîvânı*, 407 (bk. Tatçı yty: 331-332); LIX (bk. Gölpınarlı 1943: 131-132).

²⁵⁸ Şiir, Hafız Ahmed Irsoy tarafından saba makamında, Hüseyin Sadettin Arel tarafından sûz-ı dil makamında bestelenmiştir.

164	50b	Rûhî ²⁵⁹	Yansın şerâr-ı âteş-i gamla vücüdumuz A'dâ gözünü ²⁶⁰ kûr ede şâyed dūdumuz	Müstağrak oldu nūr-ı tecellisine Hâkuñ Rûhî o gün ki bağladı şüret vücūdumuz	Gazel /7	--./-./- ./-.-	
165	51a	Nazmî ²⁶¹	Biz esir-i i'tibâr-ı şemle vü şâl olmazız Şüret uğrusu cihân kallâşî 'abdâl olmazız Ya'nî ki erbâb-ı fesâd fıska hem-hâl olmazız Çalmazız çağırılmazız bir sâza meyyâl olmazız Dînsiz îmânsız hevâ ehline Deccâl olmazız	Nazmiyâ biz kimseye bâr olmazız 'Ankâ gibi 'Ârife ser-mâye olmaz naqd-i istiğnâ gibi Ser fedâ etmekdeyiz ehl-i dilâ Tübâ gibi Câhile biz câhına baş egmeziz Yahyâ gibi İ'tibârın bârına bir lahza hâmmâl olmazız	Tahmîs /5	-.--/-.--/-.-- /.-.-	
166	51a Der-kenâr	Rûhî ²⁶²	Ne belâdır bize destâr ura o câme Değişirdik alır olsaydı eger bir câma	Deme bûs eylemek olmaz ayağını sâkîniñ Gider ol himmeti Rûhî ne doyar ikdâma	Gazel /5	..--/..--/..-- /..-	
167	51b	Hakkî ²⁶³	Şu vâdî-i hayrette her seng ile ceng eyler Deryâsına vuşlatda âheng-i peleng eyler	Hakkî şu gibi gitsin deryâ-yı dile yetsin Ço baħr ile faħr etsin bārândan o neng eyler	Gazel /7	--./---/-- ./---	
168	51b	Rûhî ²⁶⁴	Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsin Çekenler nâm kaydın gelmesin lâ-kayd olan gelsin	Bugün yoklamış ol şeh zümre-i 'uşşâkı ey Rûhî Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsin	Gazel /5	---./---./--- /---	

²⁵⁹ Bağdatlı Rûhî Dîvânı, G504 (bk. Ak 2001: 641-642).

²⁶⁰ İçinde bulunduğu bağlamda anlamca “gözünü” olması gereken kelime, yöresel söyleyiş özelliği olarak mecmuada “gözüne” şeklinde yazılmıştır.

²⁶¹ Taşlıcalı Yahyâ Bey'in 175. gazelinin (bk. Çavuşoğlu 1977: 392) tanziridir.

²⁶² Bağdatlı Rûhî Dîvânı, G929 (bk. Ak 2001: 918-919).

²⁶³ Bu şiir, Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Medhi'l-Mâ başlıklı şiiridir (bk. Çelebioğlu 1988: 125).

²⁶⁴ Bağdatlı Rûhî Dîvânı, G831 (bk. Ak 2001: 856-857).

169	51b	Rûhî ²⁶⁵	Güzeller nüsha-i sim ü zere gâyetde mâ'ildir Hemân ol nüsha ola anlarıñ teşhîri kâbildir	Ġaraż ne cân verip cevri ü cefâ çekmekden ey Rûhî Saña mâ'il degil ol bî-vefâ aġyâra mâ'ildir	Gazel /5		.../.../... /...	
170	51b-52a	Nesîmî ²⁶⁶	Yüzüñ harfinden ey dil-ber açıldı cümle bâbu'llâh Oġur anı ma'arifler beyân-ı küntü kenzu'llâh ²⁶⁷	Melâ'ik Âdem ü Havvâ anuñ nuţkınadır güya Nesîmî ġasteye ġaġdır dem-i 'İsî-i Rûhu'llâh	Gazel /9		.../.../... /...	Başlık: Ġazel
171	52a	Ecri ²⁶⁸	Noġta-i Raġmân-ı aġdem gizlidir âdemdedir Nür-ı eşyâ-yı muġaddem gizlidir âdemdedir	Tekye-i 'aşka yürü Ecri ġadem baş vâsil ol Himmet-i 'âlî-mu'zzam gizlidir âdemdedir	Gazel /5		.../.../... /..-	
172	52b-55a	İbrâhîm ²⁶⁹	Ġıdem baġrinuñ emvâcı gelür bir bir gıder bir bir Bu çerġiñ gerdişiyile devri eder şâm [u] seġer bir bir	Eger ser-çeşme-i âb-ı ġayâta ermek isterseñ Zamânıñ ġızırnuñ pâyına başıñ eyle yer bir bir	Kaside /121	Devriyye	.../.../... /...	
173	55b	Leylâ ²⁷⁰	İki 'âlemde bize reh-nümâ ġaydardır Rüz-ı maġşerde mu'în-i zu'afâ ġaydardır	Râfizîdir diseler [de] ne gerek Leylâya Yine evrâdı anuñ şubġ [u] mesâ ġaydardır	Gazel /5		.../.../... /..-	Başlık: Ġazel-i Râfizî

²⁶⁵ *Baġdatlı Rûhî Dîvânı*, G312 (bk. Ak 2001: 510).

²⁶⁶ Kul Nesîmî, 34. şiir (bk. Öztelli 1969: 51).

²⁶⁷ "Allah'ın hazinesi oldum."

²⁶⁸ *Ecri Dîvânı*, G125 (bk. Aykanat 2011: 81). Ayrıca bk. Özmen 1998: IV/257.

²⁶⁹ Şiirde mahlas bulunmamakla birlikte çeşitli kaynaklarda Olanlar Şeyhi/Oġlan Şeyh İbrahim'e ait olarak kaydedilmiştir (bk. Gedik 2018: 212-226).

²⁷⁰ Başlıkta şiirin Râfizî'ye ait olduġu söylene de maktâ beytindeki mahlastan ve şiirin *Leylâ Hanım Dîvânı*'nda yer almasından (G40) (bk. Arslan 2018: 159-160) bu kayıñ doğru olmadıġı ve şiirin Leylâ Hanım'a ait olduġu anlaşılmaktadır.

174	55b	[Enderunlu Vâsîf] ²⁷¹	Kim olur zûr ile maşûduna reh-yâb-ı zafer Gelir elbette zühûra ne ise hükm-i kader Hâkka tefviz-i [umûr et ²⁷²] ne elem çek ne keder Kıl sözüüm ‘ârif iseñ gü[ş]-ı kabûle gevher Mihnet[i] kendiye zevk etmedir ‘âlemde hüner Gam-ı nâ-şâd-ı felek böyle gelir böyle gider	Ût reh-i ‘aşkı edin ²⁷³ menzil[i] bir reh-bere uy Yola gel Kâledâr(?) devrine olan pendimi tuy ²⁷⁴ Câme-i fikr-i fesâddan ²⁷⁵ dil-i dîvâneysi şoy Güft [ü] güy-ı ğamı kim der ki saña güşuña koy Mihnet[i] kendiye zevk etmedir ‘âlemde hüner Ğam-ı nâ-şâd-ı felek böyle gelir böyle gider	Müseddes /3		..- / ..- / ..- / ..-	
175	55b	Vîrânî ²⁷⁶	Bi-hamdi’llâh şenâ-güyüm elimde defterim vardır Dilimde lâ fetâ illâ ‘Aliyye’l-ekberim ²⁷⁷ vardır	Vîrâniyim biliñ ²⁷⁸ cânım fedâdır âl [ü] evlâda Yezîdiñ boynuna yeter elimde hânçerim vardır	Gazel /5		... / ... / ... / ...	
176	56a	Nesîmî ²⁷⁹	Mü’miniñ kalbinde rûh [u] cism ile cândır ‘Alî ‘Ayn-ı zâtu’llâh ile vech-i insândır ‘Alî	Ey Nesîmî sen bu medhi şubh u şâm yad eylediñ Şöyle kim ‘âlemde meşhûr dîn ü ïmândır ‘Alî	Gazel /5	Medhiye	... / ... / ... / ...	

²⁷¹ Şiir, Enderunlu Vâsîf’a aittir ve altı bentten oluşmaktadır (bk. İpekten 1989: 92-94.) Ancak mecmuadaki şiirin son bendi söz konusu kaynakta bulunmamaktadır. Şiir, Hacı Ârif Bey tarafından muhayyer makamında, Zekâi Dede tarafından uşşak makamında ve Hamparsum Limoncuyan tarafından hisarbuselik makamında bestelenmiştir.

²⁷² Mecmuada buraya “eyle” kelimesi yazılmıştır. Ancak vezin gereği yukarıdaki kaynaklardan yararlanılarak bu şekilde değiştirilmiştir.

²⁷³ Kelime mecmuada ^{نصیب} şeklinde yazılmıştır. Bunu “er yine” biçiminde okumak mümkünse de bu okuyuş ne vezne ne de anlama uymamaktadır.

²⁷⁴ Mısranın vezni bozuktur.

²⁷⁵ Mecmuada “fesâdâne” yazıldığı hâlde vezin ve anlam gereği böyle okunmuştur.

²⁷⁶ *Vîrânî Dîvânı* (bk. Vaktidolu 1997: 254-255).

²⁷⁷ “En yüce olan Ali’den başka yiğit yoktur.”

²⁷⁸ Nûshada “bilesiz” yazılmış olmasına rağmen vezin gereği “biliñ” şeklinde okunmuştur.

²⁷⁹ Kul Nesîmî, 41. şiir (bk. Öztelli 1969: 55).

177	56b	Şıdkî	Ey gönül her dem gezersin şahrâ-yı efkârda ²⁸⁰ Derünüm nâr ile tölmuş ezel <i>naḥmü</i> <i>kašemnâda</i> ²⁸¹	Mücerred Şıdkî şabr eyle şaşın aldanma ağyâra Ederseñ nefsinî mülhem hidâyet ğânî Mevlâda	Gazel /6		---/---/--- /---	Başlık: Ğazel
178	56b	‘Aşık	Mübtelâyım hâtırımdan fikr-i yâr eksik degil Hüb cemâlîñ görmeyeli âh u zâr eksik degil El çekip kılsam ferâğat ‘aşk beni kımaz râhat Başda sevdâ dilde zahmet tende nâr eksik degil	Evvel [ü] âhîr budur taḥkîk saña sözüüm ḥaber Gel naşîhat dînler iseñ bu sözüüm ²⁸³ saña yeter Zevrak-ı engine şalma kendiñi ‘Aşık ‘Ömer Baḥr-ı ğamdan bir muḥâlif rûzgâr eksik degil	Murabba /4		---/---/--- /---	Başlık: Ğazel
179	56b	Eşrefoğlu	Cânlarâ cânâne isterseñ bu cism cândan fâriğ ol Gerçi Ḥaḫka fâriğ iseñ iki cihândan fâriğ ol	Eşrefoğlu Rümî sen de eger gerçeklerden iseñ Fâriğ ol bu cümlesinden kevn [ü] mekândan fâriğ ol	Gazel ²⁸⁵ /6		16’lı hece ölçüsü	
180	57a	Derdli	Dil-berâ ağlatma beni Şeh-i Merdân ‘aşkına Dü-cihânîñ reh-nümâsı Şîr-i Yezdân ‘aşkına Şâh Hasan pîrim Hüseyñ-i Kerbelâ meydân içün ²⁸⁷ Luṭf edip bağışla cürmüm ulu sübhân ‘aşkına	Derdli Kazaḫ çıkma yoldan toğru râha gel beri Şefâ’at şefkat seniñdir ey Ḥasanü’l-‘Askerî Evliyâlar ser-firâzî şâh pîrim Seyyid ‘Alî Sen ğanîsîñ vir murâdım ehl-i ‘irfân ‘aşkına	Murabba /5	Düvâzdeh	---/---/--- /---	

²⁸⁰ Mısranın vezni bozuktur.

²⁸¹ “Biz taksim ettik.”, *Kur’ân-ı Kerîm*, Zuhuf, 43/32. Anlam için bk. Yılmaz 1992: 130.

²⁸² ‘Aşık Ömer, 377. şiir (bk. Ergun yty: 210-211).

²⁸³ Nüşhada “sözler” yazılmış olmasına rağmen vezin gereği “sözüm” şeklinde okunmuştur.

²⁸⁴ *Eşrefoğlu Rümî Divânı*, G65 (bk. Güneş 1994: 298).

²⁸⁵ Şiirin nazım şekli ve ölçüsü ile ilgili değerlendirmeler için bk. Güneş 1994: 78.

²⁸⁶ Aynı şiir, bazı farklılıklarla, 48a’da tekrar yazılmıştır.

²⁸⁷ Esasen “Pîrim Ḥasan Şâh Hüseyñ Kerbelâ meydân cün” şeklinde yazılmış olan mısra vezne uymadığı için şiirin 48a’daki mükerrer yazımı esas alınarak bu şekilde düzenlenmiştir.

181	57a	Vehbî	Gerçi hoca cevrimizi Çekemezsiñ demedim mi Hağ arkadaşlar loğmasın[ı] Yiyemezsiñ demedim mi	Vehbiye [sen] yâr olmadın Sevir kaçısın açmadın Küfr [ü] imâni seçmedin Saña hoca demedim mi	Koşma /6	Nefes	8'li hece ölçüsü	
182	57a-57b	Vîrân ²⁸⁸	Muhabbetdir eyâ şâdıķ [b]eyâ[n]-ı bā'-i bismi'llāh Muhabbetdir ki feth oldu ser[-ā-ser] bāb-ı 'ilmu'llāh	Muhabbetle Vîrān Abdāl gönül tahtında bu şāhu Koyupdur dem-be-dem söyler muhabbet dilde zikru'llāh	Gazel /7		---/---/--- /---	
183	57b	Vîrān ²⁸⁹	Hudāyā Muşafā hāķķı benim geç gel günāhımdan 'Aliyyü'l-Murtażā hāķķı benim geç gel günāhımdan	İlāhî aşfiyā hāķķı benim geç gel günāhımdan Vîrāniniñ gedā hāķķı benim geç gel günāhımdan	Gazel /7		---/---/--- /---	
184	57b-58a	Vîrān ²⁹⁰	Bir Urum abdāliyız sulţānımızdır Murtażā Terk [ü] tecridiz bugün sübhānımızdır Murtażā	Ey Vîrānî cümle ma'nî noķta-i zāt-ı kadīm Ol durur şām u seher seyrānımızdır Murtażā	Gazel /14	Medhiye	---/---/--- /---	
185	58a	Vîrān ²⁹¹	Gel beri ey kavm-i 'adū ben Hudādan dönmezim Çün şehādet eylemişim Muşafādan dönmezim	Çün Vîrān Abdāl dedi ismim 'Aliyyü'l- Murtażā Küllî varım Hayderiñdir ²⁹² evliyādan dönmezim	Gazel /8		---/---/--- /---	

²⁸⁸ Şiir için bk. Vaktidolu 1998: 241.

²⁸⁹ Şiir için bk. Vaktidolu 1998: 72.

²⁹⁰ Şiir için bk. Vaktidolu 1998: 187.

²⁹¹ Şiir için bk. Vaktidolu 1998: 216-217.

²⁹² Nüşhada “Haydār-ı Kerrār” şeklinde yazıldığı hâlde vezin ve anlam gereği bu kelime tercih edilmiştir.

186	58a	Yahūdî	Şâh-ı iklîm-i risâletdir mu'azzam pâdişâh Nâzenin-i Rabb-i 'izzet bende-i hâşş-ı İllâh Hâk-i pâyi olmayan bulmaz Cenâb-ı Hâkka rah Anuñ için halq [olundu] nüh-felek şems ile mâh <i>Sellimü şallû 'alâ-bedri'd-düca şemsi'd-đuhâ</i> ²⁹³ Nür-ı Hâkdır Muştafa mañbüb-ı dergâh-ı Hudâ	Yâd eden ism-i şerîfîñ şevk ile pür-nür olur Mu'cizâtıñ gûş eden mañzûn gönül mesrûr olur Her kim anı sevdi cürmü 'afv olup mağfûr olur Ey Yahūdî 'aşık-ı mañbüb-ı Hâk manzûr olur <i>Sellimü şallû 'alâ-bedri'd-düca şemsi'd-đuhâ</i> Nür-ı Hâkdır Muştafa mañbüb-ı dergâh-ı Hudâ	Müseddes /4	Na't	---/---/--- /---	Başlık: Na't-ı Şerîf
187	58b-59a	Vahdetî ²⁹⁴	Hażret-i fazl-ı Ehaden yine rüz-ı ezeli Şüret-i muhkem ile irişiben kudret eli Kudretiyle yoğurup âteş ü bād âb u gili Mesken edindi o dem kendi için cân u dili Kimdir ol kim bileyim derseñ eger kavlı belî Sırr-ı Hâk nür-ı Muhammed Esedu'llah velî <i>Ve 'Aliyyü ve 'Aliyyü ve 'Aliyyü ve 'Alî</i>	Vahdetâ seyf-i Hudâ kâtil-i eşhâb-ı cañım 'Askeridir ki anuñ derdine cennât-ı na'ım Mehdî-i devr-i zamân vaqıf-ı esrâr-ı kadım Hażret-i fazl-ı Hudâ kâşif-i Qur'an-ı 'azım Nuţka-i evvel ü âhir [ü] şuhen-yâb-ı kerim Sırr-ı Hâk nür-ı Muhammed Esedu'llah velî <i>Ve 'Aliyyü ve 'Aliyyü ve 'Aliyyü ve 'Alî</i>	Müsebba' /7	Münâcât	..--/..--/..-- /..--	Başlık: Münâcât-ı Vahdetî
188	59a	'Arşî ²⁹⁵	Şâmiyân-ı bi-hayânıñ şüm-endâmuna yûf Düşmen-i Âl-i 'Abâ ol kavm-i bed-nâmuna yûf	'Arşiyâ Âl-i Resûlî ²⁹⁶ sevmeyen müşrikleriñ Devlet [ü] manşübına ta'zîm ü ikrâmuna yûf	Gazel /8	Hicviyye	---/---/--- /---	Başlık: Güfte-i 'Arşî Baba
189	59b	Kabûlî ²⁹⁷	Zâhidâ toprağa baş urmağla bulunmaz na'ım Secde eyle Âdeme gel olma Şeytânî'r-racim	Ey Kabûlî nûtk-ı Hâkdır söyle inţâkıñ buğün 'Âşıka tahkik vuslatdır elzel va'd-i Kerim	Gazel /7		---/---/--- /---	

²⁹³ "Karanlık gecenin ayına ve aydınlık günün güneşine salat ve selam getirin."

²⁹⁴ *Dimetokalı Vahdetî Dîvânı*, Msm.13 (bk. Öztürk 2006: 34-36).

²⁹⁵ *Arşî Dîvânı*, G150 (bk. Kahraman 1989: 229).

²⁹⁶ Kelime mecmuada yöresel imlâya uygun olarak "Resüle" şeklinde yazılmıştır.

²⁹⁷ *Kabûlî Mustafa Dîvânı*, G63 (bk. Bolat 2005: 176-177).

190	60a	?	Gönülden gönüle bir su'âl etdim Vermedi bir haber bu yedisinden Üçlerin kırkların 'ahdini gütdüm Bir bilir bulmadım bu yedisinden	Dür ü yeşim(?) derc eyledim yedisin Tarh etdim on dördten elden yedisin Hesab etdim elde buldum yedisin Bilirsen haber var bu yedisinden	Koşma /3		11'li hece ölçüsü	
191	60b	Yesârî	Hâbib-i Hâkdan özge dil-âvîze mihmânım yok yâ Benim gayrı efendim sevdiğim şâh sulţânım yok yâ	Yesârî rûzgâr yalçın kayadan ne alır bilmem Geçen gün cânımı cânâna verdim yüz cânım yok yâ	Gazel /5		.../.../... /...	Başlık: Hû
192	60b	Fazîl ²⁹⁸	Vere mi derd-i şanem derdime dermân vere mi Vaqtidir yüregimin dem-be-dem artar ²⁹⁹ elemi	Fazîlî sen mâh[ı] dilerseñ yüzünü dergehe tut Hâşâ mahrûm kıya mı çokdur İlahın keremi ³⁰⁰	Gazel /6		.../.../... /..	
	61a	Mensur metin	(1) Destür Hû dost (2) Pişvâ-yı tarîkata reh-nümâ-yı hakîkat şerî'atlı tarîkatlı hakîkatlı cân-ı 'azîmimiz (3) Muharrem Baba Efendi Hâzretleri hemîşe 'ömr-i efzûn ile şeb ü rûz ber-devâm ve kutbü'l-'arîfin (4) ve 'izzetü's-şamedânî Hâzret-i Dur Balı Sulţân Efendimiz Hâzretlerinin dergâh-ı dil-güşâ...	...iktizâsınca leyl ü nehâr zîkr-i cemîle-i 'arifânelerin cevân ve tekellüm (11) edip niyâz etmekde olduğumuz Hâk Muhammed 'Alî 'an-çarîb mülâkâtımız ve cemâliñizle (12) müşref olmamız naşib ü müyesser eyleye. Âh âh Hû dost.	Mensur mektup			Başlık: Destür Hû dost
193	61a	Yesârî	'Azm-i râh etdim şehër mey-hâne feth olmuş diyü Hâdelerle sâkî-i gül-çihre geldi rû-be-rû	Tenbîh almış Yesârî taşra tenbîhden almaz ol Sen hemân ister iseñ başdan başa İncîl oçu	Gazel /3		.../.../... /..	Başlık: Ğazel

²⁹⁸ Şiir, bazı farklılıklarla 47a sayfasında tekrar yazılmıştır. Şiir çeşitli şairler tarafından tanzir edilmiş ve saba makamında bestelenmiştir.

²⁹⁹ Nüşhada "artar dem-be-dem yüregimin" şeklinde yazılmış olduğu hâlde 47a sayfasındaki mükerrer yazıma uygun olarak vezin gereği kelimelerin yeri bu şekilde değiştirilmiştir.

³⁰⁰ Nüşhada 47a'daki mükerrer olarak yazılan şiirin 2. beyti, -sehven- bu şiirin makta beyti; makta beyti de 5. beyit olarak yazılmıştır. Bu sebeple söz konusu karışıklık 47a'daki yazıma uygun olarak düzeltilmiştir.

61b	Mensur metin	(1) Şüret-i mektüb-ı ser-nâme (2) Devletli İ'nâyetli Efendim (3) Hemvâre-i gence-i ikbâl ve ezhâr-ı riyâz-ı âmâlleri nesim-i inşâk-ı Hüdâ ile mütenessim (4) ve hüüb-ı şabâ-yı şafâ-bahş huşuşuyla mütebessim olmak da'vât-ı hayriyyesi edâ ve tertîl (5) istifkâd-ı tab'-ı mahâmid-nümüdlarıyla tezyîl kılındığı siyâkıında 'arîza-i çâkerîleri (6) budur ki veliyyü'n-ni'am keşîrû'l-luţf ve'l-kerem efendimizin emri üzre yol kâhvelerinde (7) mevcûd olan kimesneler ber-vech-i bi-lâ-tahrîr olunup 'arîzamuz vusûlünde nazâr-ı (8) kerem-şümûller buyuruldukdâ veliyyü'n-ni'am efendimize ifâde buyurmaları niyâzımdır efendim.	Mensur mektup	Başlık: Şüret-i mektüb-ı ser-nâme		
61b	Mensur metin	(9) Muhabbet-nâme (10) Hem[v]âre-i bahâr-ı ikbâlleri nîsân-ı feyzân-ı Yezdân ile nümâ-pezîr ü nihâd nev-rûz-ı behcet(11)-perver efzâlleri...	(21) iblâğ ile meşâmm-ı muhibbânelerin mânend-i micmere-i 'abîr râyiha-i fâyiha-i şayyibeleriyle ta'îr (22) buyurmaları havâle-i mâye-i mehâsin-zamîrleridir efendim.	Mensur mektup		Başlık: Muhabbet-nâme
62a	Mensur metin	(1) Mührdâr Efendiye (2) Hâzretlerinin cüy-bâr-ı ikbâlleri hem-cüş-ı bahr-ı Nîl ve büy-ı güft ü güy-ı ezfâlleri mu'aţţar-ı zi-encümen-i cemîl olmaları da'vât-ı (3) ba'de'l-ikmâl nümûde-i esâlik-i sebîl...	(12) buyurmayıp ahbâr-ı şâhiha-i zindegânî ve âşâr-ı şabiha-i kâmrânileri eş'âr ile (13) zevrak-ı intizârım sâhil-ârâ-yı sürûr u şâdmânî buyurmaları havâle-i (14) hâme-i himmet hurde-beyânlandı efendim.	Mensur mektup		Başlık: Mührdâr Efendiye
62a	Mensur metin	(15) Pusıla-i veliyyü'n-ni'am (16) Veliyyü'n-ni'am 'amîmü'l-luţf ve'l-kerem efendimiz hâzretlerine beldemiz dest-âvîzi şemere-i devha-i (17) rıkkıyyetim olarak ber-vech-i bâlâ hediye-i nâ-revâ ihdâ olunmuşdur. Her ne kadar deryâya şebnem (18) ve Ka'beye zemzem irsâl ise de zîver nazre-i mekârim-şümûlleri buyuruldukdâ nihâde-i (19) kebedâr kabûl buyurulması niyâzımdır efendim.	Mensur mektup			Başlık: Pusıla-i veliyyü'n-ni'am Metnin tamamı budur.

62a-62b	Mensur metin	(20) Muhabbet-nâme (21) Bezm-i himmet-i ‘ulvîde vahîd ve hüsn-i mu‘amele-i le‘âfette mezîd olan devletli [ve] ‘inâyetli efendim (22) bezm-i gülşen-penâhilerine envâ‘ ta‘zîm ile mu‘a‘ffara ve eşnâf-ı tevķîr ile mu‘tebere olan ta‘hiyyetü’l-vâfiye (23) ve tenbiye-i selâm-ı şâfiye ihdâ vü ithâf kılınıp ğam-ı ğasretle Ya‘ķub gibi dîdeler giryân (24) Yûsuf gibi meskenim zindân olup...	[62b] (1) âsüde ve ğam-ı firâkla âlûde olduğum ol Rabbü’l-‘atîķ ve Hâdî-i sivâ’ü’t-‘arîķ (2) ğazretlerine ‘ayân u beyândır benim efendim bu def‘a.	Mensur mektup			Başlık: Muhabbet-nâme
62b	Mensur metin	(3) Devletli ‘Inâyetli Efendim (4) Hem-vâre-i levâmî‘i kerem ve meğâsin-i beşem olan zât-ı şerâfetleri bâğ-ı devlet-iķbâlde ber-devâm olmak (5) da‘vât-ı ‘arîza-i dâ‘î-i muĥlişleri budur ki zîr-i bendegânelerinde olan tezkireler şarf olunup (6) az kılmaĝla cenâb-ı devletlerine iĥbâr için işbu du‘â-nâme tahrîr olundu. Lede’l-vüşûl (7) ğarafımız bir gelir vuķû‘uyla bir miķdârî tezkire irsâl buyurmaları bâbında kerem devletli efendimîndir.	Mensur mektup			Metnin tamamı bu kadardır.	
62b-63a	Mensur metin	(8) Kerâmetli reşâdetli reh-ber-i râh-ı hidâyet ve ma‘den-i lutf-ı ‘inâyet ve müşil-i câh-ı selâmet efendim... (13) ...Benim efendim bendeñizde olan risâleyi Aydınlı Ese Aĝa (14) yediyle ğarafınıza irsâl eyledim. Vuşûlünde aĥz buyurup vuşûl haberini hafteye (15) bir meveddet-nâme tahrîr buyurasız. Bundan böyle bu fakîri hüsn-i himmetden dūr buyurmayasız (16) efendim. Bâķî du‘â <i>ke’n-nücûmi fi’s-semâ‘i</i> ³⁰¹ . Fî 17 [Ramaza]n sene 57	...[63a] (1) Ve dil-âver-i mü‘minî merdâne-i rüy-ı zemîni sâlik-i râh-ı Muĥammed Emîn Kerâsteci-zâde (2) el-Hâc Meĥammed Aĝaya vâşıl-ı lutf-ı sübhânî ve ŧalib-i râh-ı ‘irfânî ve şâbir-i (3) kelîmât-i insânî Fakîh-zâde Ħasan Aĝaya ‘ale’l-infirâd selâm du‘âlar olunup (4) ğüşe-i ĥâķırlarından iĥrâc buyurmamaları niyâz olunur.	Mensur mektup			

³⁰¹ “Gökteki yıldızlar gibi.”

	63a	Mensur metin	(5) 'Atüfetli re'fetli seniyyi'ş-şiyem oğlum ağa-yı muhterem hazretleri (6) Tîre hânedânlarından merhûm İçici-zâde Hâcî Muştafa Ağanın yetiminiñ zîr-i 'âlîlerinde bulunan Ödemîşe muzâf Seyrekli karyesi sâkinlerinden (7) Seyreklioğlu 'Alî Ağada yetmiş biñ otuz beş ğuruş alacağı olduĝu tarafımıza inhâ etmiş oldukları (8) ve meblaĝ-ı mezbûruñ merkûmdan taħşîlini istid'â etmiş oldukları ve hâl bu ki müteveffâ-yı mûmâ ileyh ile hûkûk-ı (9) kavîyyemize binâ'en taħşîli lâzîmeden olmaĝla ve bu hûşûşuñ hûşûl-pezîr olması ... şukķa-i maħşûşamız (12) şavb-ı re'fetlerine tesyîr kılındı. 2 R[ebî'ü'l-âhîr] 59	(13) Metn-i şukķada zıkr olunan meblaĝıñ temessükü ağa-yı şavb-ı 'atüfilerine (14) gönderilmiş olduĝu ma'lûm-ı 'atüfileri buyurulduķda ber-mücib-i temessük (15) meblaĝ-ı mezbûr taħşîlinde şukķaya teslîm buyurmaları taħşîye olunmuşdur.	Mensur mektup			
	63b	Mensur metin	(1) Der-i 'Aliyyede post-nişîn Perveşân(?) Babaya (2) Menba'u'l-ma'ârif ve'l-himem mazharu'l-ihsân ve'l-kerem yenbû'u'l-irşâd 'âlî-himmetli efendi hazretleri (3) çirekâ-yı mürşidânelerine mülâkât ile himmet-i 'aliyyeñizi te'enniyyetden şoñra müfârekat-ı şuveriyyeden beri (4) himem-i kîmyâ-eşerleriñizi tekrâr niyâza bî-edeblik hâvfindan cesâret edemez idim.	Dervîş Ahmed (7) karındaşımız taraf-ı mürşidânelerine 'âzim olmaĝla âcizâne faķîrâne be-tekrâr çirk-âbüñzi (8) tencîz ile kadem-i şerîfleriñize yüzüm sürerek her bâr teveccühen mürşidâneleriñiz ile (9) himem-i 'âlîñiz üzerimizden eksik olmamasını bâ-huşûşu'l-bâl eşedd-i niyâzımı 'arz-ı hâle cesâret (10) olundu. O cânibe irâde-i lutf u ihsân efendimiz hazretleriñidir.	Mensur mektup			Başlık: Der-i 'Aliyyede post-nişîn Perveşân(?) Babaya
194	64a	Nesimî ³⁰²	Âsmân donandı atlâş giydi zîbâlar gibi Yeryüzü şâh 'aşkına döşendi kemhâlar gibi	Ey Nesimî bir gönülde hubb-i Hâydar olmasa Anda çañlar çalıyor güyâ kilîsâlar gibi	Gazel /5		-/-.-/-.-.-/-.-	Başlık: Ğazel-i Seyyid Nesimî

³⁰² Kul Nesimî, 35. şiir (bk. Öztelli 1969: 51-52).

201	66b	?	Yıkılmış bir gönül yap maqşadıñ i'mâr-ı mecidse Dil-i vîrâne çerhiñ beyt-i ma'mûrundan evladır	Halîlü'llâh inşa eylemişdir Ka'betü'llâhı Gönül kâşânesi şun'-ı Cenâb-ı Hâk Te'âlâdır	Kıt'a /2		.../.../... /...-	Başlık: Beyt Şiirin altına "Kâzım Paşa" yazılmıştır.
	67a ³⁰⁷	Mensur	Mağdüm-ı 'aczi Hâydarın târih-i mevlüdü 2 Şa'bân 1288 / 5 Teşrin-i Evvel 87 Yevm-i Şalı şabâh sâ'at 10 vaqti		Doğum tarihi kaydı			

³⁰⁷ Sayfanın başına "Cenâb-ı celîl-i velâyet-i Vehbiye" başlığı yazılmış fakat altına başlıkla ilgili herhangi bir şey yazılmamıştır. Ayrıca sayfanın sol kenarında hat temrini yapılmıştır.